

بۆدبەزاندنی جۆرهها کتێب: سەردانی: (مَنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مَنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

پراي دانلود کتایهای مختلف مراجعه: (مَنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

www.lqra.ahlamontada.com

www.lqra.ahlamontada.com

للكتب (کوردی ، عربی ، فارسی)

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على سيدنا محمد سيد المرسلين، وعلى آله وصحبه الغر الميامين، وبعد،
 بشا کلي مرفی کلي گوره و ناسراو بول ناوچه ی گه ریمان. له پاش وهر گرتنی تریقه ته سرف،
 وازی له نوموراتی دنیای هینا وه زور بری کاتی له پری غوآ ناسی وه نوموراتی دینی دا بر دوه
 ته سرف. عرفان و ته سرف وه هره وه ها عشقی به سولوك وسوفیا به تی پل ی کلي گرتی ریگی عشقی
 نیلاهی که شاعر به سرفی بر دوه وه به بونی ژم عشقه بوت شاعری کلي ناسک غدیال به
 به رزی عرفان. غوآلی غوآشبو «شیخ نه محمد» که یشته پل ی کلي به رزی عرفان و ته سرف
 ومه بونی حضرت باوکم شیخ علاء الدین وزور غوآش و یسی منیش بو. ناراده به یکه پله کاتی
 گرتی ته سرفی بری بوو که غوی مردنی غوی پیش بینی کرد بو. چه ند بهاریک نور به عشق و
 موچه ته وه داوای کلي کردم که بر دوه بو دیده نیان، کاتی که توانیم بر دوه بو شاکل زور غوآش
 ویستم شیخ نه محمد، هات به پیری موه، ده ستم گرت و پیکه وه ههونی ماله وه، له شاکل کلي دا
 ره نکو پوی باش بوو، که دا نیشتین پوی کلي کردم و وتی قوربان غزه لیکم ووتوه و به ده گی
 غوم تو مارم کرده وه دا مناوه بو و ورتی وه لها اهازه هه به گوی بو آگرین. غزه له که به
 شعره ده سرفی نه کات:

گولا دی رینی من تازیز به تی تو تازنه نا بیتو
 نه گره ی پوژی نه ورزه گوی گولنه نه شکیتو
 وه له شعر کلي کری ژم غزه له دا نه لیت :

وه کو تو مور شیدی نه غم تریقه وه عشقی کلي له کاتی مردن و ههرا موریدی غوی نه ورتیتو
 که گویمان له شعرانه پاگرتبو سر نه غم دا شیخ نه محمد په گی تیک ههول و کات و اسره ی نانیان
 پاخستبو که شیخ نه محمد ویستی پاروتیک به با بوره ی دیم چاوی پر بوو له فیمیک له نازار. داغی
 گرانم هه به و نازانه وه فو کلي کرد. غوم له مراسی به خاک سپار دنیا له وی بوم. کاتی
 نه سپهره کردنی به رنجی رو غایم دا ههروه که گولا نه سوره یکه له قبره کادا سوور هه که رابو
 وه به به جه نه وشتانه که غوی به تا واته وه بول به سره مر گیا به تداوی روی دا.
 یا به تی به ره محبت تی وه روحی به جه نه نت شاد تی انشاء الله.

شیخ عوسان شیخ علاء الدین

نه نقشه ندی

به ناوی خَوای گه وره وو مهره بان

شاعری به ناو باگی ده شتی گه ریمان شیخ نهمدی شاکی له تیوان شاعره کلاسیکه کافی کوردا شویتیکی به رزو گرگی هره. هونراوه نیشتمانه کافی نهم شاعره جی شانازیه شاکی له خزمهت جهانی باوکم دا شیخ عوسانی نقشه بندی تهم سوکی به تریقی نقشه بندی کرده وه به تروای شانی بوته رکی گرانی تهم سوف شل کرد بوو. خوشه وستی بی نندانه جهانی باوکم له دلی دا بوو به هوی سرچاوهی نیلهای شمره کافی، که هر وه له نه بینیه نور بی شمره کافی بوته وانه. برای بریز ماموستا به مال زه عمتیکی زوری گرتبوه نهمستو بو کورکردنه وهی هونراوه کافی به لایم به داخه وه دیوانه کی هله ی چاپی زوره که موکوکی زوری هه بوو. من که هاتبوم بو خزمهتی جهانی باوکم له تهم مول فرمانیان دا بو ساغ کردنه وهی دیوانه کی شاکی که برای بریز کاله "خالد رفعت الفقیه" براده یکی لبانیو موریدی جهانی باوکم وهر چه نده به زمانی کوردی ناشناسی نیم، به خه تهم جهانه کی دیوانه کی شاکی نویسه وه. منیش هر چه نده خوم له ورادیه دا نازانم به لایم له سر فرمانه کی جهانی باوکم وه هر به یارمقی خویان تهم رکی ساغ کردنه وهی دیوانه که مگرته نهمستو. هیوام وایه توانیبیم خزمهتیکه هر چه نده. چوکم کردنی به نده به که مان وه بیته هوی ره زامندی خویته رانی نازیز.

"ناصح" ی نقشه بندی

پیشہ کی

تاتی نووسہ ریک ئه یه وی دیوانیک به چاپکراوی بخاته پیش
 چاوی خوینه ران ئه بی به شیوه یه ک بی که جی ی ره زامه ندیان
 بی و دوور له نامه وزووعی بی ، جگه له وهش ئه بی به وردی بچیته
 نج و بناوانی به رهه مه که وه و باروو سرووشتی شاعیره که
 نه راموش نه کا بو ئه وهی بگاته سه رچاوهی ئیلها می شاعیره که
 له م دیارده یه له ناو شاعیره کورده کان دا به ئاشکر دیاره ، چ
 کلاسیکی یه کان ، چ نوی کان ، له هه مان کات دا ژیا نی سو فیکه ری
 به گشتی له کوردستان دا رۆلئیکی که وره ی بینوه له دروست
 بوون و پیگه یان دنی شاعیران و ئه دیبان دا . به تایبته ئه
 شاعیرانه ی که په یوه ندیان له گه ل شیخه کافی ته ریشه قی
 به قشبه ندی دا هه بووه ، که مه لبه ندیان له کوردستانی عیراق دا
 هه وئله و بیاره بووه .

له وهی تۆزی شاره زانی هه بیت له ئه ده بی کلاسیکی دا شاره
 ایشی له ته ریشه کان دا هه یه . چونکه ئه م دوو شته زۆر له یه کتره
 زیکن و به بی یه کتری نه ژیاون ، به کورتی شیخه کافی ته وئله و بیاره
 سه رچاوه یه کی پروونی ئه م ته ریشه ن که به هوی مه ولا نا خالیدی

نه قشبه ندى يه وه هاتووه ته كوردستانى عىراقه وه له پاش ئه وهى
چوووه هيندستان و دوو سال لای شيخ عه بدولالى ده هلهوى
مايه وه و به گه پانه وهى مه ولانا بو عىراق ته ريقه قى نه قشبه ندى
په رى سه ند. له دواى مه ولانا خاليد چه ند زاتىكى ناودار به دواى
يه كا ئير شاديان كرده وه له وانه :

۱. شيخ عوسمانى ته وئيله : ۱۷۷۴ - ۱۸۶۴ ز.

۲. شيخ به هادين : ۱۷۹۱ - ۱۸۷۲ ز.

۳. شيخ عومه رى بياره - ضياء الدين : ۱۸۳۹ - ۱۹۰۰ ز. - نازناوى شيعه
فه وري بووه .

۴. شيخ نه جمه دين : ۱۸۶۲ - ۱۹۱۸ ز.

۵. شيخ عه لادين : ۱۸۵۴ - ۱۹۵۰ ز.

۶. شيخ عوسمانى دوووه م - كه ئىستاله ژيان دايه - ودانيشتووه
گوندى دوووپووه مه به ستم له م ناوبردى ئه م زاتانه ته وه يه شيخ
نه حمه دى شاكه لى خوى په يوه ندى به شيخ عه لادينى بياره و
بووه و سه ره تاي شيعروتنى ئه گه رپته وه بو سه رده مى به هي
بوونى په يوه ندى له گه ل نه قشبه ندى يه كان دا. هه روه ل
چون مه ولهوى - شيخ عه بدورپه حيمى تاوه گوزى ، سه رچاوه

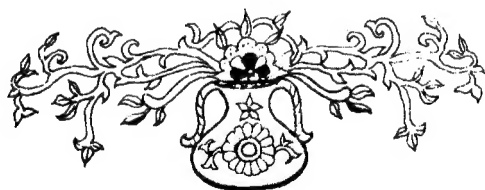
ئىلھامى شىعرى لە شىيخ عوسمانى تە وئىلە وە بوو، شىيخ
محەممەدى مەھوى خەليفەى شىيخ بە ھادىنى كوپى شىيخ
عوسمان بوو، شىيخ ئەحمەدى شاكەلىش يە يەككە لە
سوفى يە بەرزانەى سەر بە نە وەكانى ئەم شىخانە يە كە شىيخ
عوسمانى بيارە يە.

ھەروەكولەم دىوانە دا باسى چۆنىەتى پەيدا بوونى پەيوەندى
شىيخ ئەحمەدم کردووە لەگەڵ شىيخ عوسمان دا ئەو شەئەلى
۱۹۴۷ زدا بوو لە ناوچەى كفرى وشاکەل. ئيتەر لە وکاتە وە ئىلھامى
شىعرى شىيخ ئەحمەد ئەگەر پیتە وە بۆ ئەو. خویندە وە شىعرە
كانى ئەم دىوانە ھەموو راستى يەك پروون ئەكانە وە. ھەروەك
لەم دوو بەيتە دا ئەو مان بۆ پروون ئەبيتە وە:

خسوس ساحيبي ضمنية الكبرى^(۱) ئەتەم^(۲) وەك عوسمان چراى دووسە را
من يادگارى دەستى ئەوانم پەرورە دەستى شاھى عوسمانم

۱) ضمنية الكبرى الأتم: پلەو مەقامیکە کە ئەولیاکان ئەيگەتی.

۲) ئەتەم: الأتم - تەلوکراو

کورتە ژبانی شیخ ئەحمەدی شاگەلی

شیخ ئەحمەد کۆری شیخ محەممەد کۆری شیخ سەعیدی شاگەلە،
 ئەم شیخ سەعیدە کە باپیری شیخ ئەحمەدە ھەر لە کۆنەووە لەم
 ناوچە یەدا پەرورە بوو، پیاویکی ناودار و بە دەسەلاتی دین و دنیا
 بوو، ئەم کابرایە شاگەلی ی بەسە نەدو بەسە ندی تاپۆی ئەوکاتە
 کە بێ یان و توووە سە نەدی خاقانی سە ندوووە. لە پاش وە فاتی شیخ
 سە عید، شیخ محەممود لە جێگەی داتە نیشی، لە گوندی "کەلار" کە
 ئێستاکە قەزایەکی سەر بە پارێزگای سلیمانی یە، ھەر لە و کاتەدا
 شیخ محەممەدی باوکی شاعیر لە شاگەل ئە. بێ، پاش ماوێک ئەویش
 وە فات ئەکات و شیخ رەزا ئە چیتە جێگای جا لە و کاتەدا "کە" مەلا
 مستە فابەگی خولماری" لە شاگەل ئە. بێ شیعریکی داناووە کە لەوی دا
 میژووی بە دنیا هاتنی شیخ ئەحمەدی تیا یە وە ئەم بەیتە میژووی
 هاتنە دنیا کە یی :

(۱) شاگەل، کوندیکە لە سەر قەزای کفری یە لە ناوچە ی کە میان شاعیر نازناوی بە ناوی شاگەل
 دوو و یە، مە بەستی دەر خستنی دڵسۆزی و خوشە ویستی یە بو ئە و شوێنە ی تیا لە دایک بوو و تیا
 پەرورە بوو، لە ھە ندی شیعرا نازناوی ئەحمە دە.؛ بە لām لە سەر تای شیعرا دانیایا نازناوی
 "حەمدی بوخووی ھە لێزار دوو، دوا جار نازناوی "شاگەلی" کرد بە نازناوی شعری و ئێستاش ھەر
 بە و ناو وە شیعرا داتە. بێ.

چومیلادش زعین شین کاف جیم ۛ خداوندا بخشش از دریای عنایت را
صفا و پرتوش بخشا ز لطف خود که تا گردد ۛ
.....

به پی ی نیوه بهیتی به که م میژوی له دایک بوونی ئە کاته سالی ۱۳۲۲
له پاش جهنگی جیهانی به که م شیخ مه مه د عیراق به جی ئە هیلێ ئە چیتە
ناو جافه کانی ئیزانه وه ، که ئینگلیز عیراقی داگیر کرد و دهستی گرت به سهر
عیراق دا شیخ مه مه د ئە که ریته وه بو عیراق وله نزیک که لارجیگیر
ئە پی . وه ههر له ۲۷ ره مه زانی ئە و ساله دا کوچی دواي ئە کات وله
گورستانی شیخ سه عید ئە نیژری مایه وه خوالی خوش بوو شیخ
سلیمان کوری شیخ مه محمود له جیگاکی ، به لام که ریم به گی
فه تاح به گ پی نادات بیته وه شاکه ل ، له کوتایی دا له ناوچه ی
زه نگ ئاباد دانیش تو وه له بان سندوق کوچی دواي ئە کات و ته ره
که ی ئە به نه وه بو شاکه ل و له گورستانی شیخ سه عید ئە نیژری
وه ئە م دوو به یته میژوی وه فاته که ی دهر ئە خا :

له پیری کامیلی عه قلم قسه ی ته ئریخه که ی پرسی
وتی چابوک له "الْحَقْنَا بِهِمْ" تیپه ر که ئە ولایه
له "ذَرَيْتُهُمْ" بگه رموزی ئە سلی ته ئریخی
که ته فسیری پری ته بشیره ره مزیکي به مه عنایه

مایه وه سهر شیخ ئه حمه دی شاکه لی که بریاری دابوو نه چیته وه
 گوندی شاکه ل، وه له وکاته دا خوالی خوش بوو شیخ عه لی شیخ
 مه حمود برا بچووکی شیخ سلیمان له که لار نه بیته، شیخ ئه حمه د
 ئه م به لا یقتر نه زانی که بی به جی نشین، به لام له پاش ته واو بوونی
 ته عزیه شیخ ئه حمه د ئه که ریته وه وه بوکه لار، وه له پاش یه ک سال
 ئه میش ئه که ریته وه بو شاکه ل، له و ماوه یه دا چه ند پارچه شیعی
 داناوه، ئیتر خهریک ئه بیته به کاروباری ناوچه که وه و ئیش و کاری
 دونیایی، تا کو به ریکه وت تووشی سه ماحه تی شیخ عوسمان ئه بیته
 له مالی که ریم به گدا که له ناوه راستی ئه م دیوانه دا ئه مه م باس
 کردو وه. شاعیری ناوبراو ئیستاکه دانیش تووی گوندی سه یده یه و
 زور به ی کاتی به خواپه رستی و خزمه ت کردنی خه لکی وه ژاران و
 خوینده وه ی کتیی هه مه چه شنه ئه با ته سهر، شیعه کافی
 مه وله وی مه حوی و ناری و نالی - کاریان تی کردو وه. به تایبته مه وله وی
 تا وه گوزی. جگه له م دیوانی شیعه ی، کو مه له نووسراویکی هه یه
 که باسی میثرووی که رمیان ئه کات و له چاپ نه درا وه.
 شاعیری ناوبراو کاتی خوی له گو قارو روژنامه کردی یه کان دا به رهه ی
 بلاو ئه کرده وه، به تایبته تی گو قاری که لاو یژ ۱۹۲۹ - ۱۹۶۹.

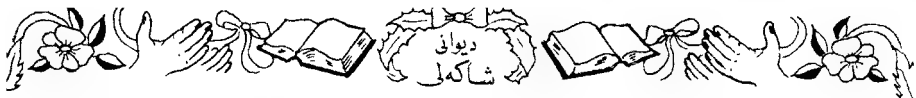

چەند سەرنجىك

حەزم ئەكرد لىكۆلىنەووەیەكى دووروودرێژ دەریارەى ئەم دیوانە
 بخەمە پروو هەموو لایەنەکانى شى بکەمەووە باری سەرنجى خۆم و
 هەلوێستى مەوزووعیانەى بنى لایەن بخەمە بەردەستتان. بەهەر
 حال دیراسەکردنى دیوانىك ماوەیەكى زۆرى ئەوئى و منیش نەم
 ئەویست کە پرۆژە کە دوا بکەوئى و دیارە ئەگەر دیراسەم بکەرایە
 لە چاپ دانى دیوانە کە دوا ئەکەوت، بەهەر حال وا هەندى سەرنجى
 خۆم ئەخەمە پروو :

شاکەلى یەکیکە لەو شاعیرانەى کە بە ئاسانى جینگای خۆى لە ناو
 شاعیرەکان دا کردووەتەووە، وە ئەگەر بیئت و تۆزى پەيوەندى خۆى
 لە گەل بەرھەمى ئەم سەردەمەدا بەھیزترکات بەرھەمى بەھیزترو
 بەھیزترمان ئەخاتە بەردەست، ئەوھى شایەنى باسە کە شاکەلى لەو
 بابە تانەى خۆى پێوہ خەرىک کردووە، تیايا سەرکەوتووە، وە بەلای
 منەوہ زۆربەى شیعەرەکانى ھىچى لە پلەى شاعیرەکانى تر کە مەترنە،
 خۆ ئەگەر، بیئت و بەراوردیك بکەین لە نیوان بەرھەمەکەى و بەرھەمى
 شاعیرێکى تردا بە ئاشکرا ئەمەمان بووون ئەبیئتەوہ لە ھەمان
 کات دا توانیویتى مەبەست بپێکى ولە زۆر شیعەرىش دا ئەگەرچى

له پروی زمانه و دریخی نه کردووه له به کارهینانی وشه ی بیگانه،
 به تایبته وشه ی عه ره بی و فارسی، که نه مهش به هو ی کارتی کردنی
 نه ده بی کۆن و بیرو و باوه پری ئیسلام و فه لسه فه ی سو فیزمه که بووه،
 به لام له زۆر شوینیش هه قی بو کردو وینه وه و وشه کوردی په تی
 زۆر به کارهیناوه.

به تایبته له وه سفی سرو وشت دا، بو وینه له باسی شاکه ل و شیروانه دا نه ئیت:
 به هاران و ئیواره ده شتی سیروان بباری جار به جار تاوی باران
 به سه ره رگی گل و چل دا بچو ری جلی سه رمای زستانی بگو ری
 جریوه ی مه ل له سه ره رگی گول و گیا فواره ی ئاوی پرو و ناکی چه م و چیا
 به جو شیکی به کول دینن به بیرا سه فا دینی به چاوی میژده پیرا
 ... تاد. یان له شیعیکی ترا نه ئیت:

چبکه م نه ما که سی که ده رم کا له نا که می تا ما چ خاکی به ری پی ی بکه م له جی ده
 به لام وه که له پیشه وه و تمان وشه ی بیگانه شی زۆر به کارهیناوه با
 له م به یته ورد بینه وه :

مه نه عی حوسن وجه مال و ته ن سیم ته نان
 هه مو و زیبا سه نه می با ده که ش و نو ش له به
 به لای منه وه به کارهینانی وشه ی بیگانه نایی به خه وش نه گه ربی تو

وه ستایانه به کار بهیږی و هه موو بهر هه مه کش له و بابته نه دی
چونکه هه رچی شاعیر ټکی کلاسیکی بگرین نه ی توانیوه خوی
له م دیارده یه پرزگار بکا.

شتیگی تر که جی ی سهرنجه تهوویه که نه حمده له هدندی شیعرا
وشه یه کی چه ند جاری دوو یاره کردووه تهووه هه ریه که شی و اتایه کی
تایبه تی نه به خشی بی تهووی هیچ له قیمه ت و شیوه ی شیعره که ی
که م کرد بیته وه یا ناشیرینی کرد بی:

له رزین له ترسی "سهرما"، ترسی نه ما له "سهرما"
برک ته دهم له بهرما، بهرگی گران "سهرما"
به تیشکی تاوداری هه تاوی مانگی نه وروژ
شکا شکوهی "سهرما" بی ده ست و پاو و "سهرما"

شاکه لی و شیعی مونا سه بهت:

مونا سه بهت پو ټیکی گه وړه نه بی بی له ژیا نی هه موو شاعیر ټیکه، جا
ته و مونا سه بهت ته خوش بی یا ناخوش، تال بی یا شیرین هیچ له
مه سه له که ناگوړی، دهر دی دووری له خوشه ویست و کاره ساته کانی
ژیان و کوچ کردن و گیر و گرفت دی دهر وونی و... تاد. هه موویان که ره سه یه کی
ره سه نن بو تهووی شاعیر نوو کی خامه ی بخاته کارو کانی او ی

شیرى بته قى ئەم دیوانە زۆرى لەم بابەتە تیاىە :

«کۆچى دواىى ئەنوەرى جوانە مەرگ ، خنکاندى نەسرین لە ئاوى
حەوزدا ، کۆچى دواىى شەيخ سلیمان ، دەردى دوورى لە شاكەل
گەشت کردن بۆ بیارەو گەرانەو بە دل شکاوى ، نەخۆشى و بى تاقەتى
دەردى پیرى ، ... تاد ...»

کەواتە شاكەلیش وەکو زۆربەى شاعیرەکانمان ئەم دیار دەیه بە
ناشکرا کارى تى کردووه .

لە کوتاىى دا هیوادارم کە توانیبیتم کە لىنتیکم لە کتیبخانەى کوردی دا
پر کرد بێتە وەو دیوانە کەى شاكەلیش بچیتە پال دیوانى شاعیرەکانى ترمان

جەمال محەممەد محەممەد ئەمین

سلیمانى ۱۹۷۸/۷/۷

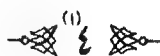
رابه ری دنیاوودینم کاکا عوسمانی عهلا
 چیم له دووری دوروه، گهرتوی له سینه ی شاکه لا
 شاکه لی شاده به حالت شاه ییّمه توی ئه وی
 بوئه وه وا پرو له تویه کوّمه لی سوّی ومه لا
 کوّمه لی سوّی ومه لا موشتاقی ده شتی شیوه تن
 بوته وافی که عبه یی ئه بروی ئه و بوون موبته لا
 موبته لا هیچ که س نه بی وهک من به داوی تهبعه وه
 وهک به لا ئالا به پیما، پیّمه زنجیری به لا
 پیّمه زنجیروئه سیری ئاره زونه فس وههوا
 تاهه وای مانی له سه رما وام له هه ورو دووکه لا
 دووکه لی جورم وقه ساوت لاشم ی وای داوه شان
 نووری تاعاتی نه هیشتم بوم نه ماجیلوه وجه لا
 بی جه لایه پر به لایه چونکه بی سه قفه وستون
 تیا بمینیتوئه بین ی زیللت وزولم وبه لا
 لا به لا به شاکه لی له م سینه ماداسی نه ما
 سینه ماگه ر سینه ماچی مایه وه، ماوونه ما

دل له ناوی سینه ما بولبول — صیفه تهاوارته کا
 تاره زووی غونچه یی لیووده می دلدار ته کا
 هر ته لی لیووده می جانانه غونچه یی گول هه نار
 نه رگسی شه هلا به شوخی، نه وله چاوی یار ته کا
 گهر له می له علی شه که رپاشی بخاته پیکه نین
 غونچه دل، توتو، نه کا تو، چاوی گول خونبار ته کا
 دل به غه مزه یی چاوی بیماری نیگارم خه سته یه
 مات و حه یرانم که خوی بیماره چون بیمار ته کا
 رشته یی ته گریجه که یی بوگرتنی من با ته دا
 گهر بلیم زولفی له میشکوعه نبه ری تاتار ته کا
 چاوه نواری پوینو شیوه یی خه رامانی تووه
 ئاسکی شاکهل که وا به و له نجه یه ره فتار ته کا
 دل ته وه ند موشتاقی شیوه یی چاوی کالی دولبه ره
 بویه بو ته عریفی چاوی شیعه کانم سوار ته کا
 شیوه ن وگریان و ناهی بولبولی سه د پاره دل
 هر له ناله یی «ته حمده» یی بی تافهت و زامار ته کا

له رزین له ترسی سه رما ترسی نه ماله سه رما
 بُزْجِي ئه دهم له به رما ، به زْجِي گرانی سه رما
 به تیشکی تاوداری هه تاوی مانگی نه ورۆز
 شكا شکوھی سه رما بی ده ست و پاوو سه رما
 چه مهن چه ئاوداره پۆپه ی چیا به هاره
 نزاری لا له زاره سه رما به بی ئه سه رما
 ئیستا که میوه داره ، سایه ی سه ری هه ژاره
 نه وداره واله سه رما بی سیبهره سه مه رما
 به زاق زیق له دارا گه یاندی یه به هاره
 بالنده بیچووه کافی له کووشی گهرم و نه رما
 له روی گولا بریسکی شه ونم له پوژه لاتا
 وهك کولمی ئالی یاره عهره ق بکا له شه رما
 چه جوانی ووت به بولبول گول به نازو پازه وه
 دراوه به رگی ئالم به نازگی له به رما
 ئه ی باده که ی نه سیمی صوبجی به هاری تازه
 بووژانه وه ی ژیانم به تو یه بی به سه رما

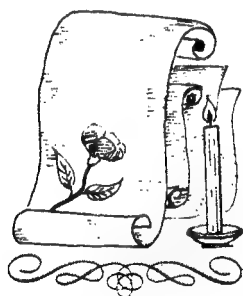
به تیشکی تاوداری پوژی دریژو گهرمت
 نازادوسه ربه خوم کا له زوری کوئی سه رما
 شیفا ته قدیم کا نازیز له موسته شفای مه ولانا
 به لوتفی خواله سه رما ، نه مانی ئیش له سه رما

دا به کی نه دهم : تووری نه دهم : فری نه دهم .
 ۲- باده که ی : سرو که ی .
 دانه لوتفی خوا واری سه رما بی دانه لوتفی خوا واری سه رما

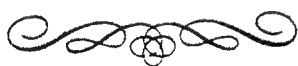
هه ر ئه ئی پوژی « بعون الله » له عه ئی ره حمه تا
 خوت بشوری لهم هه موو گهردی هیلاکی ومهینه تا
 شاکه لی ئیوه ته بینم پر له ئا و فه یض و ئیمان
 دیته میوانت « بحول الله » شاه ی عوسمانی جیهان

۱- شاعیر ئهم چهنده به یته ی له ۱۰ ره مه زانی ۱۳۸۹ ک و تووه ته مه شی به دم
 ئیش و نازاره وه و توو به بیخودی وه کو یه کی ئی ی بلی .

بۆحه مه‌ی شیخ سیانمان له‌که‌ربه‌لا

شاکه‌ل م نایه به بیرا، هام له بیرى که‌ربه‌لا
چاوه کانم دوو فوران، بۆئه سیری که‌ربه‌لا
مده‌تی سالتیکه خو من چاوله رینگه‌ی که‌ربه‌لا
بۆنه جاتی بیگوناهان و فقیری که‌ربه‌لا
ده شتی شاکه‌ل ته نگوتاله هه‌روه کوزنیدانه لام
تاله گویمایه ده‌نگی ناله و نه‌فیری که‌ربه‌لا
زورده میکی کۆنه ئیمه و که‌ربه‌لا جینگه‌ی غه‌مین
هه‌ر له ناسورایه زامی جینگه تیری که‌ربه‌لا
ده شتی شاکه‌ل که‌ربه‌لا بۆ ئالی محمود ئال و به‌یت
بی‌خه‌تا بوو چوونه سیجن و کۆشه‌گیری که‌ربه‌لا
شینو شوپی که‌ربه‌لا یه، چاوه که‌م خویناوی یه
هه‌روه کوشیعه له‌شینا بۆئه میری که‌ربه‌لا
شه‌رته تامردن له‌بیرم بی‌زویری ته‌وده مه
واحه مه‌ی تی‌چوو به‌زۆری بۆ زویری که‌ربه‌لا

چاوه نواری لوتفی توم ده رکا له جیسم له رزوتا
 چاوه ری ی قایی عه یاده م پی نه که ی "رب العلی"
 سوجده یی شوکت بکه م توبه و نه نابهت پیشه که م
 روو له قایی توبکه م، پشت که م له بابی بی وه فا
 مؤله تی خاسم نه کیلا له م ژیا نا مودده تی
 به لکه ته رک ی مه عیشیه ت که م روو له توکه م بی ریا
 روو که مه خاکی حیجازو مه ککه و ره وضه ی نه بی
 دل نه مینم نه و ده مه فرموت ته "کان آمنا"
 گهر نه سیمی هاته وه، خو لوتفی تویه باریلا
 وهر نه مردن خوشتره له وجیگه پاکی باسه فا
 تو مجیب و من مونا جاتم که یاننه باره گا
 زور نه مه ل دارم ئیجا بهت که ی به لطف و کبریا
 شا که لی پیویسته نه مجا حه ق بناسی حه ق بلی ی
 گهر وه هابی پیت نه به خشی "مطلقا" نه مجا شیفا

سۆزی تۆیه پر به سینهم تاقه قی سازم نه ما
 دهردی دووری پیری کردم شیوه سی نازم نه ما
 که نج ی که نجی بوو به ره نجی ژینی پوژی ئاخرم
 تازه رهوتی شیخمه، چون هیزی سیبازم نه ما
 دارزا نه جزایی زه وقم، چه رخى شه وقم ناگه ری
 وه که مه کینه ی ئاشی حاجی جیگه یی گازم نه ما
 دوور له تو ده وله تمه فی ئیمساله هیزی لی برا
 هه ردوو وه که یه که تیشکا، نه وهیژومن نازم نه ما
 حه یفه باسی مالی دنیا من که خویم بو پوینیم
 ئاشکارم ئاشنایه ئاره زووی رازم نه ما
 گهر نه جاتم بووله سه رما زور زه روره هاتتم
 که وتووم لهم ده شته جاری هیزی هه ورازم نه ما
 نه م دوستی شیعه ش که نه یلیم بومه زهی زهوتی تووه
 کاکه حاجی زهوتی چی من شهوتی دلخوازم نه ما
 شور زاره خاکی شاکه ل بویه شورن شیعه کان
 ئاخری ساله ده چی بکه م بیبه روپیازم نه ما

تاله كه لاهم دا شنه‌ی نه شئه‌ی نه شاتی شاكه‌له
 ثاره زووی سه‌یرانی شارو شه‌وقی شیرازم نه‌ما

— ۸ —

له‌چاوم دا په‌یمن ده‌ریپه‌ی هه‌زاران ده‌ر هه‌زار ته‌روا
 سروشکی ئالی گول ره‌نکم وه‌کو تاوی به‌هار ته‌روا
 نه‌باری لوئلوئی لاله‌له‌بوئیشاری^۱ ته‌و بالا
 له‌شیرم که وه‌ه‌ری والا قیطار ته‌نده‌ر قیطار ته‌روا
 له‌چاوانم تکه‌ی ته‌س‌رین شه‌بی‌هی کو‌مه‌لی په‌روین
 به‌یادی ماهی دل سه‌نگین^۲ هه‌میشه‌وه‌ک سه‌یار ته‌روا
 عه‌جه‌ب ماوم له‌ته‌و بالا چه‌خوش هه‌لساله‌دوو سالا
 له‌هه‌لچوونا قه‌دی ره‌عنا وه‌کو سه‌رو و چنار ته‌روا
 وه‌کو شه‌ونم له‌چاوانم له‌هیجری ماهی تابانم
 ته‌لی له‌علی به‌دئه‌فشانه^۳ له‌بوئیشاری یار ته‌روا
 به‌ته‌حویلاتی ته‌م چه‌رخه‌مه‌چه‌رخه‌وخوت مه‌ره‌نجینه
 که‌ئالوو گوری هه‌ر سالی وه‌کوو پی‌ارو پار ته‌روا

۱- نیثار: پیشکه‌ش کردن.

۲- دل سه‌نگین: دل به‌قی‌ره‌حم.

۳- به‌دئه‌فشان: په‌خش و بلاو. لاس‌دایم هه‌له‌به‌لگو به‌ده‌خشان و به‌ده‌خشان

ولا به‌ته‌که‌سه‌مانی نه‌علی‌تایه

شفیع المذنبین ده حمت مه گهر بو ئیمه چاری کا
 وه یا نایب مه نابیکت عیلاجی زامداری کا
 خودا بهم شاهه بمبه خشه که ناوی ره ونه قی عه ر شه
 له گهل ناوی خوئا نه قشه له له وحی بهر قداریکا
 چه بیبی تویه ناوی تهو، که چون مه حبوونی بیچوونه
 ده بمبه خشه به بیچوونی له ری ی عالی شیعاریکا
 له بهر ته ولادو ته صحابی له بهر ته حبابی ته نجابی
 له بهر نایب مه نابیکی له ریگهی یاری غاریکا
 له ده شتی غه فله تا دیل وله کیوی چه سرتا ویلم
 ده لیلی بو زه لیلی دل مه گهر تهو یاره چاری کا
 له دهس نه فس وهه واشینمه له دهس دیوکی مه لعونی
 مه گهر هه رخوا ده ری بینئ له ناو خوین و ده ماریکا
 له گوپی ته نکو تاریکا، له ریگهی سهخت و باریکا
 له ترسی ژار ماریکا، مه گهر هه ر لوتفی یاری کا
 نه جاتم بی له تاریکی، خه لاسم بی له باریکی
 نه چیژم ژار ماریکی له شکلی سووس ماریکا

ئەسیری نەفسی ئەمارەم زەلیلی دیوی مەکارەم
 ھەوا سووتانمی چارەم مەگەر ئەو شاھە چاری کا
 بوەخشە موجری ئوممەت، مەپرسە قیللە تووکیسروت
 منیش دەرجەم بە ئازادی لە پریمی خاکساریکا
 نەماوە، بوخوا دوۆزی، مەجالی شاگەلی، سوۆزی
 چی یە جواوی^۱ سەر ئەفرازی^۲ لە بەینی بەردو غاریکا
 ۱- جواو: وەلام.
 ۲- سەر ئەفران: سەر فراز، چارە سەر، سەرکەو تووپی.

وەتەن گەرنی - دەبیری - پیری خۆی - فی
 فەقیری چاوە نواری میری خۆی - فی
 لە پیری میری ژیرانی فەقیری
 لە دلیا دەرنەچی پیرویه سیری
 چە خوشە ئەو حەلە ئەو نیشتمانە
 بلی ژینی وەها ناوی ژیانە

ئەم پارچە ھەلبەستە ی بە ھۆی زیارەت
 و دیدنی سەماحەتی پیر لە محمود ئاوا لە ۱۲ ربيع الأول ۱۳۸۶
 داناو کە شوینیکی خوش و دلگیر

وه كو كوشكى به هه شتم هاته چاوا
 مه قامى شيخي ئيمه مه حموود ئاوا
 شهوى وهك پۆژه، ^{پۆژى} جه ژنه پۆژى
 هه موو نه شهو سروره، تا خوړاوا
 له قه سرو باغى جه ننه ت وئيهى كه
 خودا مه عموورى كا، مه حموود ئاوا
 وه كوو جه ننه ت وه هايه ژيړى پرووبار
 په لويو سه وزو بنجى وال له ئاوا
 مه پرسه سه يري سه روو سيبه رو بهر
 نه ميني باسى لوبنانت له ناوا
 شوكر مه حمووده ته خت و بهختى عوسمانى
 دره خشانه وه كوو به درى سه ماوا
 خودا ئهم به درى تابانه عه زيزه
 له ئيسلاما بميني هه ر له ناوا
 گه ره كته شاكه لى چاويكى رووناك
 له خاكى مه حمووده ئاوا يئنه چاوا

شاعیر سه فہری کہ چو وہ بوجاوپیکہ وتنی نہ زہ رگہی
 حہ زہ تی شیخ حہ سہ نی قہ رچیوار خوالی خوشنوودی
 تاوی بی دہ نگ تہ بی تہ م مہ عنایانہ بہ خہ یالیا دیت و دہ بن مہ زہی
 تہ م ہونراویہ کہ لہ ۱۹ شہ عبانی ۱۳۹۲ لک بہ امبہ ۲۸ ایلول ۱۹۷۲ ز بووہ

تہی قوبہ یی سہ وزو سپی نارامگاہی تہ ولیا
 پرتہ وی نوورت تہ گاتہ بارہ گاہی کبریا
 گونبدی قہ سری جینانی یا مہ تافی موقعی
 سایہ یی عہ رشی خوداسی یا مہ کانی تہ سفیا
 فہ یزوو ئی حسان و فہ زیلہ ت لازمی دہ رگاہہ تہ
 ہہ روہ کو بوجاوی مہ عناگہ ردی ریگہ ت تووتیا
 مہ رکہ زئی تہ قتاب و قوبہ یی تہ ہلی تہ سراری زہ مان
 شاہیدی تہ عریفی توہ نہ قشی فہ رشی بوری
 گہ رکہ سئی دہستی بگاتہ پایہ یی تہ یوانہ کہ ت
 وا تہ زانی جہ نہ تہ و ہہ روا تہ مینیتو تیا

۱. تووتیا : دہرما تیکہ بوجاؤ ئیشہ.

پاک کردنہ وہی مس بہ کاری دینی.

۲. بوری : حہ سیر

بۆمسی مه غشووشی قه لبی وهك منی بی ئابروو
 خاكوخولی ئاستانه ت چاترینی کیمیا
 مه ركه ده ستم گه ییه په رده كه ی سه ز مه رقه دت
 له و ده مه دل كه وته ناله و ذیکرو فیکری نه تقیا
 نه م ده قیقه ی خسته بیرم پیری قوبیه و باره گا
 شاکه لی شیوه یه کینکه شه مسی دین بی یاضیا

— ۱۲ —

نه م غه زه له شیرین و جوانه پارانه وه یه له پیرانی ته ریه ت
 نه چه خانه قای دوو پوی عوسمانی
 دل نو سووتینم به و شوعله گه رمه
 یانه به بولبول بوغونچه لیوی
 نه شکی چه سه رتم له ئاخر ساتا
 یانه به توووقی له وشه کرسانه
 نه بی وهك مه گه س بیده م و سه رما
 یانه کو قومری ته وقی عیبادت
 به په یه وی پوی عوسمانی زانا
 نه سیرو به نده ی سه یرو هه وایم
 نه به په روانه ی لوکسی ئیمانی
 ئار نه ی سویتنی نه م لاشه نه رمه
 نه گریم و چاوم ئاوی نه پیوی
 نه رژی و بی سووده له و ده م و کات
 شه ربه ت نه نوشیم وه بی پیوانه
 ده ستی سواوی نه سه ف له شه رما
 نه یکه مه گه ردن له پری سه عاده ت
 زانا به عیالم و قه لب و ته وانا
 له هه رد و سه را هه ر بی مه ئوایم

شه معی جه معی یارانی گیانی خوت نه سووتینی شه و تابه یانی
 سهر تاپای وجود بتاویته وه گریان جه ریمه ی بشاریته وه
 وهك زیوی خالیس دهچی له بوته کاتی ته و به یه بو من ووتوته
 نه و ساته واوه عیشقی عوسمانی لایق وه زومره ی مه جلیس نه وانی
 نه رنا ئالووده ی وهك توپر خه تا مه یلی مه جلیسی نه وانت خه تا
 شاکه لی شیوه ت گریان وشینه وه دهر دی دووری دلت برینه
 وهك ته م وه وه ره بوخاری سینه بی شه وقیم دووری سراجه دینه
 ا- بوته : کاسه یی که که زیری یتا نه تویننه وه .

تو : من [مه به ست له شاعیر] .

❖ ۱۳ ❖

— غه زهل بو حه مه —

حه مه له ته مه نی یانزه سالیلا له پۆلی یه که م له ناوه ندی کفری
 نه ی خویند له ویوه له تهك که ریمی هاوپی یا چوو بوون بو
 یادگاری وینه یهك نه گرن شاکه لیش له ژیر وینه که یا نه م چوارینه یه دانه نی
 سیمای ته م وینه مه سیزه ی سه ما به جیلوه ی جوانی هینا یه سه ما
 به ئی منالی یانزه ساله یه پایه ی دانشی زوره له که ما
 له خوینگای دووم پۆلی یه که مه ره وشه نی چاوو پله ی هاوده مه
 پیشه وای تازهی خویندنی تازه نه وه ی شاکه لی شیخ کا که حه مه

پېشه وای به شه و برای خوږه تی
بویه بو خویندن کن و کوږه تی
منالی شاکل، بهل، چاوی لیکه ن
هه ولو کو ششی تی منو توږه تی^(۳)
مه حفوز تی خوا له گه ل هاو پایا
پیرینکی وه ک من بږی له سایا
ته ولش له سای ئالای ته حده دی
بږی به شادی له گه ل برایا

۱- هه سیر ی سه ما: ته سیر ی ئاسمان هیئایه هه لپه رک

۲- دانسی: زانستی.

۳- بهل: به لکو. من توږه تی: تی جیاواری.

۱۴

تهی دهر دی گرانم که چه بی یاره بیاره
چاوم له ته ما که یله که نادیاره بیاره
کوا به رقی ته وه جو ه که گلۆپی دلی تاره
کوا جه زبه ی سوفی له چه بیزاره بیاره
کوا مه جلیسی په ندو ته دهب و ده بی بوزرگان
حیرت زه ده یه تی ده م و گو فتاره بیاره
کوا ریزی به ریزی ته دهب و عیامی مه لاکن
پازیکی نیهان ه که دلازاره بیاره
تهی پادشه هی مه مله که تی عیلم و مه عانی
تی توږه، له بو توږه که سه رشاره بیاره

نى شورشى نيوى شه وه نى زيکرو به يانه
 جارى به ته مه ناييکه وه بنواره بياره
 درکه له دلا عيجزى عيراق له فیراقت
 نيزيکه له سووتانه وه نه مجاره بياره
 نى توپه، له بو توپه، که تو توپه نه نالى
 پريه له مهراق و نه سه فى سه فى نه و ياره بياره
 مه علو و مه که ئیسته ش پري که نه له نهينى
 شایانه بليم مه نه عى نه سراره بياره
 وهك دوو که لى کوورده دله که لى شاکه لى ياره
 خه مبارى ته مى دوو نى دلداره بياره

۱- حیرت زده ده : تووشى سه رسوورمان بووه.

۲- مه نه عى نه سرار: سرچاوهى نهينى.

— ۱۵ —

له سالى ۱۹۶۷ ز- داله کووتلى مانگى مایس دا له پاش ئیواره له کاتى
 که رانه وه له مالى شه و که ت به که وه به ره و مالى خو مان وه له
 کاتى نان خواردن دا ده نگى قورئان خوینىکى خوش دای به گوئما
 دل وه ستي جولانم، که پرسيارم کرد و تيان شيخ عوسمان
 ته شريفى هيناوه واله مالى که ريم به گ، ئيترنه وئسام وهه لسام

چووم بۆز یاره تی رنیکه وت به رامبه ری دانیشتم هه ر له پراسیا
 زوری پی نه چوو محه ببه تیکی چوو دلمه وه، وه ته توانم بنووسم
 که مه سیری دنیايم گۆرا، به لام موعاره فه نه پی به هو ی که ریم
 به که وه قسه و باسیکی وا نه چوو به ینمانه وه بو به یانیش
 دوو باره ته چووینه - کومار - که ناوچه یه که له - قه ره بلاغ - له قه زای
 - کفری - چووینه خرمه تی جه وازمان خواست فهرمووی تویش نه چی
 عه رزم کرد به پی، فهرموویان موباره که به لام تی که یشتم هه زی
 ته کرد له لای بم له گه ل ته وه ش دا رۆنیشتم پاش هاتنه وه مان
 ته و چوو بوو بو "قز رابات" منیش چووم بولایان له خانه قای
 شیخ عارفا بوون، ده رکه وت به چوونم مه سروور بوو، پاش
 میقداری عه رزم کرد، شه کواو ده ردیکی دووروو دریژم هه یه،
 ته شریفی هه لسا بو خانه قاو له میحرابه که دا دانیشتم و منیش
 شه کوا ی شاکه ل و ده ردی دلی خوم بو هه لرشت، ئیتر ده رکه وت
 ته ئسیری بوو وه چهن که لیمه ئکیان فهرموو، ته وه بوو بچم بو
 بیاره له پاش یه ک دوو شه و ئیجازه ی که پانه وه ی دام، خوی مایه وه
 بو خانه قی و به غدا ته چوون، ته مجا عه زمی سه فهری بیاره
 قه راری قه تی بوو، به لام داخی گرانم له خو شیا ته وه نده

زووچوم ئەو نەها تىووه ، تەنھا شىخ عەلادىنم زيارەت کرد
گەر ئامەو ئەم پارچە ھەلبەستەم بە سوورەتى شکات پىشکەش
کرد ، ھەرچەندە ئەم قسەو باسانە لەم پوژانەدا تەمىكى وای
نەماو بەلام بەلای منەو ئەم باسانە بە موسبەتى ھاوشانى
دینی ھەنەفیی ئىسلامەتییە ، تائەو شەوکەت و شکوھى
ئەم باسانەش لە شەوقايە ، بە تەبەت ئەم سەرگوزشتە پەروانەکی
یەكەى دای بە چاوی خو ماو ئەمە پارچە ھەلبەستە کە یە :

ئەى چرای شەوقى جەمالت شەمعی حوجرەى سینه کەم
دینە کەت ئاوی پەوانى مەزرەى ئایینە کەم
مەزرەى ئایینی تاعەت کاتى نەورۆزە و کەزە
مەرحەمەت کە پەرو لە من بە ئاوی دین و ژینە کەم
ژینە کەم قوربانى تۆیە بو درێزى ژینى تۆ
حازم قوربان فیداکەم پوھە کەى شیرینە کەم
پوھە کەى شیرینە کەم ھەرچاوە چاوی پێگە تە
حازم شاھابە برژانگ پێگە کەت پەرتین ئە کەم
پێگە کەت پەرتین ئە کەم تا شا کەل و شیروانە بووت
ھەیفە بوچی تۆ نە یینی دەشتە سەوزو شینە کەم

شینه که م بو شاکه لی که م زارو ئاوه، شوره زار
 شاکه لی قوربانی تو بی شیخه که ی نه قشینه که م
 شیخه که ی نه قشینه که م قوربانی تو بی ژینه که م
 حازری نه فکاری تو بووم بوویقایه ی دینه که م
 بوویقایه ی دینی من دووروو نزیکت بو بی یه
 کاره باییکه نیگاهت بو سه وادی سینه که م
 سینه که ی پر مهینه تم، خوم خانه یه کی قه سهوته
 سه فوهتی تو مهر بمالی قه سهوته دیرینه که م
 قه سهوته دیرینه که م ریشه ی له دلما داکوتا
 گهر بژاریکی نه بی فه و تاوه زهرعی دینه که م
 دینه که م مهر بووتی^۱ یادی راپیته ی حوسنی تو^۲
 حوسنی تو یه نووری دیده ی پر ته م و نه سرینه که م
 پر نمی دووریته دیده م گهر چی دووریت بو بی یه
 نه ی فیدای دووروو نزیکت روحه که ی بی تینه که م
 روحه که ی بی تینه که م دووباره عه رزی تو نه کا
 شاکه لی قوربانی تو بی، شیخه که ی نه قشینه که م

۱- قه سهوت: بی ره حمی.
 ۲- مهر بووتی: به ستاوی.

۳- پابسته : به شیکه له ئادای ته ریه ته نه قشبه ندی به وهی به چوکا دانه
 نیشن وچاو لیک ته نین و به خه یال وینه ی مور شیده که یان ته خه نه
 به رده میان و داوی به ره که تی لی ته که ن .

— وه لای سه ماحه تی شیخ عوسمان —

— ۱۶ —

که رچی دووره رینگه جینگه ت هه ر له دل داوازه که م
 یاد و فکر ت بو ته دیبی شه و فی دل هه مران ته که م
 نه زی خوش و شوخ و شیرینت فه روح به خشی دل ه
 شاکه لیش فه زلی هه زار جاره به سه ر شیراز که م
 بو ته ماشای شاکه ل و شیروانه ئازیز فکری خوم
 هه روه کو ته ییاره بو ته وجی سه ما په رواز ته که م
 بو ته مه نای حیفزو حسنی شاکه لی گریانمه
 روو له قانی حه ق به دل ده ستی دوعا هه وران ته که م
 ۱- حیفز : حفظ ، پاریز گاری .

۲- هه وران ته که م : به رز ته که مه وه .

— ۱۷ —

حاجی له پاش که عبه پرووکه له شاری دولبر
 تا سه رفراز و بی غه م پرووکه ی له ده شتی مه حشر
 حیرت ته که م له وانه ته چنه ته وافی خانه

نارونه ئاستانهى خىرالورى ي پەيە مېمر
گەر خواھىشت خودايە، لەم عەرەووسە فايە
مە قسوودت مستە فايە، خالق لە حەجى ئە کبەر
"لولاك" وھەم "لەمرک" دوو شاھىدن تە بەرول
بەس بۆ جەنابى ئەو بوو ئەوھى كرا موقەددەر
پرووكە لە پىي مە دینە رېگايى تو مە بينە
ئەم رېگە رەسمى دینە گەر پىم ئەكەى تو باوەر
بە سوۆزى پەرلە سینە ئاھى لە دل دەرىنە
دە روونت ھە لگرينى خوشتر لە نارى مە جەر
ئەم مانگە تەركى خەو كە، بە شەولە خەو تو پەو كە
دل پەرلە شەوقى ئەو كە دەمت اللە اكبر
كە چوویتە مالى مەكە، عەزى مە دینە جەم كە
تە حقيقى دینی تىايە مە دینەى منەوور
گەر لە فزوگەر مەكافى دىقەت كە تو نىھانى
دینی موبینى تىايە ئەسل لەوايە موغمەر
یە عنى شەفیعی مە حشر نوورى خودا پەيە مېمر
ئەرزوسە ما موسەبب بۆ ئەو كرا مسەوور

قه سري به هه شتي هه شتي گولزارو باغو ده شتي
 ته ركب كرا سرووشي بوئه و بوو هاته مه نزه ر
 "اسرى" هه تاكو "اقصى"، "والنجم" تا "او أدنى"^(١)
 مه ولا گه يشته مه ولا دوو شاهيدن موسه دده ر
 كه متر له چهن ده قيقه، ئەم چوونه چهن ده قيقه
 بى قووه تى نه تيقه، عاشيق گه يشته دلبر
 حيجانى بو كراوه، بيسى و وتي و گه پراوه
 ئەمرو نه هى هيناوه، له ژوورى چه رخى ئە خزه ر
 سوخانه له م و سووله، بى قالوو بى مه قووله
 ساكيت "ذوي العقول" ه، رغبه ن به حوكمى باوه ر
 نوح و خه ليل و ئاده م كه ليم و ئيبنى مه ريه م
 مات و مه لوول و ده رهه م بى تافه تن له مه حشه ر
 ئە و پوژى پر به لايه، بو كى رجا ره وايه
 مه ر سا حيبى ليوا بى ئە حمه د به ئە مري داوه ر
 عالم له حيره تايه، به س نازى تو ره وايه
 فه رموو شفاعه تى كه بو عاله مى موقه سمر
 هه ركه س خه ريكي خو يه عاسى په ناي بو تو يه

تابع به شەری تو بووین سەد کە سیاھە دەفتەر
 "نعمائە العمیمە"، بو عاشیقانی موخلیس^(۱)
 عذابە الایمە، بو جاحیدانی ئەبەر
 خوسرانی جاویدانی، بو مونگیرانی سوچەت
 ریزوانی بنی نیهایەت بو یارو تەبعی یاوەر
 مەشروونی مونگیرانی شورینی حەمیم و ھیمە
 مەخسوسی موخلیسانی شەراب و ئاوی کەوسەر
 ھەرچە ندە پووسیاھم مەحجوب و پەرگوناھم
 لایەق بە عفووی شاھم عاسی و موقیرو موزتەر
 بـم بەخشە یا ئیلاھی بە فەیزی سوبحگامی
 شادان نە بنی بە یە ئسم ئیبلسی پیسی ئەعوەر
 یارەب بە لوتف و رحمت بمخەیتە بەر شفاعت
 ئەحمەد بنیرە کەعبە و بو رەوزە ی موتەھەر

۱- مەبەست لە "أسرى": شەو پوئیشتنە لە مرگەوتی مەککە بو مرگەوتی شام ھەروە کە
 خۆی پەروەردگار ئەفەرموی: [سبحان الذي أسرى بعبده ليلاً من المسجد الحرام إلى المسجد
 الأقصى].

و لە وێوە "میراج" دەست بنی ئەکا.

"والنجم" مەبەست لە سوورەتی [النجم] کە بە دووروو درێژی باسی بەسەرھاتی میراج ئەکا.

۲- نعمائە العمیمە: نێمە تە زۆرەکانی.

یارسول الله نه گه رچی پرووره شی دیوانی توم
 گه ر نه بم خو هیچ نه بی پریزه خوړی خوانی توم
 سه هووه، ناما قوولی یه خوم کرده که لبی کوی تو
 چون سه گینکی پاسه وانی موخلیسی ئاسانی توم
 له وسه گی نه سحابی که هغه من ئومیدم زیاتره
 بو ئه وه من تووله هه لتوو تا وه که ی دهر بانی توم
 من که پروو زه ردو زه عیف و زامداری غه فله تم
 ناته واوم، ناره وایه، چون بلیم قوربانی توم
 توره ئوف و مونعیم و من موفلیس و بی زادی پک
 ریوارنکی هیلاکم هه ر ئه لیم میوانی توم
 ئه ی شه فیعی موزنین موحتاجی شیوی ئه م شه وم
 بی ده س و بی که س ئه میتم چاوله پری ئی حسانی توم
 یارسول الله چه خوشه سه ر قه ده م که م تا حزوور
 گه ر بژیم دوو باره ژین و بشمرم قوربانی توم
 که س فی یه وه ک من له ده شتی غه فله تا ویل ومه لوول
 پرووره شی پوژی جه زام و شه رمنه ی یارانی توم

ئەى فېداى ئە و خاكە بىم ئە سىحانې تۆپىنى يا ئە چوو
 گيان فېداى سىدىق وفاروق وعەلى وعوسمانى تۆم
 ئاخ لە داخى كاخى جە ھالاھە پسى تارىكەى خە تام
 چاۋە چاۋى نوورى عىلىم و پرتەۋى عىرفانى تۆم
 توخودا پۆژى جەزا كاتى پچا ئەى مولتە جانا
 شاكەلى بى بەش مەكە ھە يىفە كە سەرگەردانى تۆم

۱- پۆژى جەزا: ئە پۆژەى ھەر كەسە لە كەردە ۋەى ئە پەرسنە ۋە پۆژى قىيامەت.

شاعىر ئەم شەرى لە كاتى
 نە خۆشى داۋتوۋە

— ۱۹ —

ئەى ۋە تەن ئە مجارە ھە قمە پوۋ لە پىرى مە ۋلا بگەم
 گەر لە پارسى لىم ئە پەرسى تەركى تۆۋ دىنا بگەم
 بى سەفایە، سوۋدوۋ سەرمایەى نى يە
 گەر خودا يارى بىدا با تەركى ئەم سەۋدا بگەم
 يار سول الله لە دىنا ھاسل و ماىەم نەدى
 ھىمەتى بە لكە بە پارسى پوۋ لە پىرى عوقبا بگەم
 پوۋ لە پىرى باغى مە دىنە و شىتى شاخى مەكە بىم

بشمرم چەن خۆشە سەیری یە سەریب و بە تەحاکەم
 لە شکری تالانی پوحن تیپ و فەوجی مووی سی
 جاکە وایە چاک وایە مەنزلی بێنا بکەم
 دەستی من داوینی شاھی نە قشە ندو قادری
 نە قشی تەو حیدی لە لەو حی سینە ما ئینشا بکەم
 عشقی ئەو نە قشە بە نەو عی سەو قی شەو قی کاکەوا
 بۆ نە جاحی ری ی سە عادەت شۆرشێ بەرپا بکەم
 دەس لە دنیا بەر بە دەم تەرکی عە لایق پێشە کەم
 من لە مەولا پشت بە مەولا پوو لە ری ی ئەولا بکەم
 شاکەلی عەیبە لە دیوانی خودا حیلە و درۆ
 بۆ ریایە، بۆ حسیر داخستنی دل و ابکەم

۱- مەولا: خوا، گۆرە

۲- تەرك: وازی هێنان.

۳- بی سەفایە: پاک تێه.

۴- وابکەم: بیکە مەو بەزی بکەم.

❖ ۲۰ ❖

لە پاش وە فاتی شیخ عە لادین شاعیر ئەم شیعەری بۆ سە ماحە قی
 حە زرتی شیخ عوسمان نار دوو ه.

جینگە داری ئالی عوسمان تۆی سیراجە دینی من

مه لښيرپواوی دس و بازووی عه لاته دینی من
 شیخه که ی ده سگیره کم، تدبیرو و پیرو و میړه کم
 دهردی دووری توپه بویه زه ردوشینه ژینی من
 حازری فهرمانی توپه خاتره غه مبارکه کم
 چاوه روانی نامه یه که چاوه که ی بی تیڼی من
 خو له بهر جه وری جیایی ئاوله چاوم جاری یه
 مانیه بوسه یری نامه ت جوگه یی نه سرینی من
 شهرحی شه وقت نادری دهردی فیراقت کاری یه
 هیچ نه شاتی تیا نه ماوه سینهی غه مگینی من
 بوو به خوین و هات به چاوا دل له بهر زامی فیراق
 وهك تکه ی نه سرینه کانم که وته سهر داوین من
 گهر له نه حوالم نه پرسی گهرمه شینی ژینمه
 واله دووریت هاته ئاخر ژینی بی یاسینی من
 سه وزو سووری تیا نه ماوه شینه دشت وهه ردمان
 دوور له تو ههر شینه شیوه ی ژینی بی په ر ژینی من
 شکامی ههر چاوه چاوی پوژی وه سلی نه سلی یه
 بویه جارنی دهر نه چوو که پوچه که ی شیرینی من

۱. شیخ عه‌ل‌الدین له ۱۸۵۲ له دلیک بووه و له ۱۹۵۰ وه فاتی کردووه و له بیاره نیژراوه.

❖ ۲۱ ❖

بو شیخ عوسمانی سیری له قه زای چوارتا که له ۱۹۵۷/۲/۲۶ له
خزمت شیخ عوسمانی بیاره دا هاتبوون بو کفری و شه وی له
سهیده بوون، کاغهزی نووسی بووبه یانی خوش سه فهری
که رمیانان به تایبه شاکه ل، داوی غه زه لیکی کردبوو، نه مه ش غه زه له که یه

ئاسمانی شاکه ل ئیسته ش هه ر خه ریکی زاری یه
بو ویسالی ئیوه وه ک من شین و نالین کاری یه
تاوی بارانی وه کولا فاوی چاوم جاری یه
به رقی سینهی وه ک هه ناسه م کوورده یه کی ناری یه
نال و گریان و گرمهی شه و هه موو شه و تاسه حه ر
ده ردی دووری چه شتووه وه ک من که وا هاواری یه
خوله به ر خویناوی گریان من و هه وری به هار
ره نگی ده شتی شاکه ل ئیسته ئالیکی گولناری یه
من به هارم وانه دیوه قه ت له ده شتی که رمیان
لوتفی شیخی ئیوه و ئیوه می مه که رتیا باری یه
هینده بارانی که ره م باری له ده شت و هه ردیا

هر په ليکي دجله يه که و ئاوی که وه هر باری یه
 شهر چی زوری حاسیلات و به زم و که یفی نادری
 واته زانم ئەم نیسانه لوئلوئی لی باری یه
 ئەم هه موو خیره که وارید بووله ده شتی که رمیان
 خاترا نهی شیخ عوسمانه وه هم خه لاتی باری یه
 ئەم دوونسی به یته ته و او ناگهن به یانی شه وقتان
 بابه کورتی بۆت بنووسم ده ردی دووریت کاری یه
 شاکه لی شه وقی ده روونی ئیسته فکری ئیوه یه
 بی خه یالی ئیوه ژانه ژینه که ی بی عاری یه

❖ ۲۲ ❖

له پاش ۱۴ تشرینی ۱۹۵۸ که له بیاره ده رچووم لایه دا قسه کافی شاکه لی له زمان
 خوږه وه وه رگیراوما تا کو ئیسته که تشرینی دووه می ۱۹۶۲ به خزمه تی
 سه ماحه تی پیر نه که یشتووم چونکه دوور بوو لیمه وه جا
 شه وقی حزووروو ناته وانی ئەم پارچه شیعه ی بی هه لبه ستم
 وه پاش ئەم غه زه له ش تا ماوه یکی زور به خزمه تی نه که یشتم
 وه ئەم غه زه له ی خواره وه له وه لای پرسیاری خو ی دا که
 فهرموویانه هیچت نه وتوووه :

رووکه م له یاری دیرین، یه غنی نیکاری ره نگیښ
ده سمایه که ی دل و دین عوسمانی شیوه شیرین
چی بکه م نه ما توانا، له هیجری ب ټه مانا
عه قلم ته واوی دانا نه ی ماوه تاب و ته سکیڼ
پژا دل و هه ناوم خویناوه ئاوی چاوم
پاسه بلیم نه ماوم بو پابه ری من و دین
چی بکه م له گه رمیانا، تامی نه ما له ژیاننا
چاره م هه لاتنیکه بو روژه لاتی نه خشین
بو روژی رووی پیری^۱ پیریکی دل مونیری^۲
لیوئیکی پر ته به سوم کیوئیکی پر له ته مکیڼ^۳
ده ستی نه داته ده ستم ده رچم له ده ستی هه ستی
ترسم هه یه له ده ستی مه ستیکی ب ټه دل و دین
بم د نه بهر زله ی زور، پاوم بنی هه تاگور
هه روا به ناکه سی چم بو روژی ترس وله رزین
پارهب منی پر خه تا، نه مرم به ناکه سی تا
ده ستم نه گاته ده ستی پیریکی جوان و نوو دین
یه غنی سیراجه دین و به دری مونیری تابان

د یوانی شاکه لې
عوسمانی شیخی ئیمه وئیمه له سینه نه قشین
۱- پیری: پیری ته رېقه ت.

۲- پیری دل مونړو: مور شیدېک که دلی رووناک وږت گه رډی.

۳- ته به سوم: زه رډه خه نه.

— ۲۲ —

— فہرمايشتی حہ زره تی پیر —

تاقہ ت له دلا تاقہ شه کیای هہ تاکہ^(۱)
لہ م بہ فرو هہ وَا سہ ردی زستانہ خوا وہی
بروانہ کہ ژو کیڼوی دلم بادہ یه وو تہم
سہرماو نہ سیمہ ی دہمہ ی دوودی هہ ناسہ^(۲)
عوسمانہ هہ موو کیڼو و کہ ژو بہ رزی و پووشی
لہ م بہ فرو کیلہ ی خہ فہ تی^(۳) مہ حشہ رہ هہ ی هہ ی
پرو زہ ردو و سہ راسیمہ و خوینا وہ دلی من
خوینی دل و رہ نگہ زہ ردی من دای لہمہ ی و بہ ی
ثاوازی دہ ف و سینه یه، نالہ ی دہ ف و نہ ی دی
زیل و بہ ی دل غہ مزہ دہ یه کہ ی دہ فہ یانہ ی
رہ عدی دلہ، بارانی خہ تا، بہ فری قہ ساوت
بہ دکارو ریاکارو عہ مہل پو وچی پہ یا پہ ی

له رزه‌ی دله‌که‌ی کاری یه سه‌ده ته رزه‌گونا‌هی
 سه‌رمایه نی یه بوی بویه له سه‌رمایه په شیوه‌ی
 شاه‌ی عه‌ره‌نی من به فیداتم مه‌ده دی زو^(۳)
 مه‌ستی نیگه‌هی تو یه دل و جه‌رگمه‌په‌ی
 شاه‌ی مه‌ده‌نی تو که شه‌فیعی هه‌موو عاسیت
 خو من سه‌گی ده‌رگا که تم ره‌حمی ده‌ساده‌ی
 هه‌رچه‌نده‌گونه‌هبار و خه‌جه‌ک رووره‌ش و زارم
 خو ئوممه‌تی قوم، هه‌چی هه‌م سه‌ده‌که‌رپت تو خه‌ی
 به‌و تاوی به‌هاری که ره‌م و جو‌ششی ره‌حمه‌ت
 با ده‌رکه‌وی باغ و چه‌مه‌ن و لاله‌و غونچه‌ی
 سینم که پری غه‌فله‌تی که ردوو ته‌مه‌لووله
 قوربان، شه‌ها، زولمه‌تی دل لابه، له‌بوکه‌ی
 به‌و بایه‌ئه‌ریم دی له‌مه‌دینه‌ی عه‌ره‌بستان
 عوسمان به‌فیدای ته‌و گومزی ئه‌خضری قویه‌ی

۱- شه‌کیبایی : خوراکرتن و سه‌برو ته‌حه‌مول.

۲- دوودی : دووکه‌لی.

۳- مه‌ده‌دی : فریام که وه‌ویارمه‌تیم‌په‌

سه‌وزه زارو نه‌وبه هاره سه‌یری سه‌حرا کرده
 که‌ی زه‌مانی دهرس و به‌حسه یا له‌شارا مردنه
 هه‌لفرینی سیل و دیقن سه‌یری سه‌حرا و چه‌مه‌ن
 وه‌ک ده‌می عیسایه گیان به‌خشی گياو گولبنه^(۱)
 سه‌یدا سه‌یری به‌هارو ده‌شتی شینی ئاودار
 خوشه‌ ئه‌مرو سوجه‌تی ئه‌جباب و سوجه‌ی مردنه
 سه‌یری ده‌شتی لاجیوه‌ردی لاجه‌رامه‌ شاکه‌لی^(۲)
 چاوه‌نواری تو‌ئه‌کا ئه‌م جه‌ژنه واده‌ی هاتنه^(۳)
 ۱- گياو گولبونه: بنه‌گول له‌بنا دانیشی.

۲- جیوه‌رد: شین.

۳- واده‌ی: کاتی.

ده‌نگی کورده‌ی به‌گوم‌ا پرله‌شادی عوشه‌ته
 بنی په‌ناو په‌رده به‌کوردی بانگ ئه‌کا له‌م میلله‌ته
 کاتی تی‌کوشین و هه‌وله‌ بو‌ژیانی یه‌کتری
 ده‌ست و داوینی هه‌موو لاوینکی کوردم فرسه‌ته

ده ركه ون، با ده ركه ون، له م فرسه ته ئی به ش مه بن
 هه ركه سئ فرسه ت نه ناسئ ئاخری هه رحه سه رته
 ده نگی ئازادی هه موو دنیای به جاری دا له بهر
 مانه وهی ئیمه له ناواکاری جه هل و غه فله ته
 نه وكه سه شیژی ژیا نه گهر بژی بونیشتمان
 خاك و ئاوی ئیمه نه مړو چاوه پروانی هیمه ته
 روحه كه م به ندهی كه سیكه وا له ته دبیرا بژی
 مه ركه زی عه قله كه وا پیویستی خاوه ن قووه ته
 سه دكه شیرن لاوی كوردی نو قته یی ته دبیریان
 با له بهر ئی دانه چن نه م جا ئومیدی نه سه رته
 به نده ئی سه یید مو خلیسی خاكی وه ته نه م
 شیره كه م قوربانی كوردیكه له سه رخو و سابه

— ۲۶ —

هه ركه دپته نازو خه نده لیوی غونچه ی گولشه ئی
 وه خته گیانم ده رنچی بو ماچی كولم و گه رده ئی
 گه رده ئی ئی گه ردوو نازك په مبه یی سوورو و سپی
 وه ركه ری زوانم نه گه ربیكه م به لوکسی جه رمه ئی

لوکسی جه رمن هینده که ی پروونا که لایا من بلیم
مه ردووی چاومه دیاره یاخو خالی سه وسه نی
سه وسه نی خال و خه تی گونای ئالی په مبه ی
چاوخه وال و رهش و لیوی عه قیقی مه عده نی
مه عده نی ئاشووب وجه ننگن خوین ته ریژی دوو برو
هه روه کوشه مشیری ده ستی کوردی مه ستی مه وته نی
مه وته نی مه ئلوو فی قه لبم حه لقه ی نه گریجه یه
نه غمه سه نجانه به میسلی عه نده لیبی چیمه نی
عه نده لیبی چیمه نی گریانی ته ئسیری نه ما
چاکی هه لداوه له سینهی دلبه ری دل نه فگه نی
شیوه نی بو دوو به یی پر چنگ و نازک، سه ره به مؤر
دل که پر ده ردی فراقی، ده ستی کرده شیوه نی
نه فگه نی هه ر لایقی تویه به دیده ی مه سته وه
مه ست و مه خمورم نه دیوه جه رده یی کاو ره هزه نی
ره هزه نی شیخ و مه لان خالو خه ت و غه مزه ی به ناز
هادی شیخ و مه لایه پرته وی پرووی ره وشه نی

رۆشنه ئه حمده وه کو ئاوینه چاره ی دل به رت
سه یری خۆت که تی شکاوی وه ک دوو زولفی سه وسه نی

له ده ستوو سیکی ترا ئهم به یته وانوو سراوه:

عه ندملی بی چیمه نی گریانی ته ئسیری نه ما ۶ دله که دهر دی فی لاق ده ستی کرده شیوه نی

— ۲۷ —

ئه و چاوه سیاره نگه که و مه نشه ئی جه نگه
به وله شکری موژ کانه وه سه رفه وجی فه ره نگه
خوین رێژه، شهر ئه نگیزه، به د ئه ندیشه نیگهی^(۱)
ئه و چاوه فتوور سازه ئه لێ ی پوووری په شه نگه^(۲)
نالانه له بهر تیری موژه ت گو شه ی جه رگم
کون کون بووه بنواره ئه لێ ی جیگهی هه نگه
زولف و په لکمی کالی که و زیوه ری دۆشن^(۳)
ئالاره له قه د گه ردنی ئه و شوخه قه شه نگه
بروانه ئه لێ ی سووره تی حووره له نه زه ردا^(۴)
سوبحانه چه شیرینه چه ئی شاهید وشه نگه^(۵)
ئه و عاریزه گولناره که مه حفوزه به زولفی^(۶)
سه رچاوه ی حه یوانه که ده وری شه وه زه نگه

زاهيد مه كه مه نعي دله كه م مه ستي نيگاهه
 تالب به شلينگيو ته و عاشيقي شه نكه^(۷)
 قورباني ده مت بم كه نسيبي منه ماچي
 خوي داوه وه كو و^(۸) هم غه زله قافيه ته نكه
 حه يراني قه دي توپه هه وسياي موژانه
 سه رساي نيگهي تووه ته حمه د نه ده به نكه^(۸)

۱- به د ته نديشه : بيري خراب .

۲- پووري په شه نك : پاله واننگ بووه كه ناوي ته فراسياو بوو

۳- دوشن : شان .

۴- سووره ت : وينه ، شيوه ، خوور : په ري .

۵- شاهيدو شه نك : خوښه ويست

۶- عاريز : عارض ، پوخصار .

۷- شلينگيو : شان پاره ي ټينگيزي په .

۸- ده به نك : به نكيش ، گيژووويژ .

— ۲۸ —

له گم دل عه هده ته مجاره نه جاتم بووله ده س دووري
 سه رم دايم له سه ر به ري سه ري ريگت به مه سه رووري
 مه گمر شيروانه جه نه ت بووجه نالي تو كه بويي پويي
 له ده ركي ته سفه لا مامو مني لايق به په نجووري

له بۆتۆ بوو که ده ککه م لا، وه کو پزوانی جه ننه ت بوو
 نه میسته نه شته ری خار له بهر چاوم گولی سووری
 هه موو دنیا له بهر چاوم سه راو و بلی خویینه
 نه وه ندهی رشتوو چاوم سوروشکی سووری و سویره
 له په نجهی پامه وه تا سه ر، بلیسه ی ئاری مه حرووی
 هه لیق چان و سووتانی، خودا ته و به له مه ه جووری
 خومار نه شکن له کوی بیرم من و ساقی له یه ک تاقین
 نه بی که س وه ک منی بی دل نه سیری ده ردی مه خمووری
 نه لی نه حمه د له دووری تو وه کو په روانه و وشه معه
 به قوربانی جه مالت بم سه را پا کو مه لی نووری

مونا سه به قی ئه م شیعه نه وه یه که شیخ نه حمه د له گه ل مالی شیخ که ریم دوو سال به یه که وه بوون
 له ۲۲ جمادی الآخرة ۱۳۵۶ هـ ۲۲ ثانی ۱۹۳۵ ز - مالی شیخ که ریم نه گه رینه وه بو که لار وه له تاو
 ده ردی دووری نه م پارچه شیعه ی داناوه . (۱) سه راو: مه به سستی سراهه . (ج ۴)

وا دیاره من له مه ولا ریشی یارم پی خوشه
 ناله وو شین و چریکه ی قه لبی زارم پی خوشه
 بوئه وه تا کو نه کیشم منه قی ساقی وشه راب
 روو به روی جانا نه چاوی نه شکبارم پی خوشه

ھا تووم بۆ ماچی کوئمت باکه زولفیش لانه دهی
 بۆ ئومیدی نۆشی شهر به ت نیشی مارم پی خوشه
 لاله زاره ناوی سینهم پرله خوینی تک تکه
 تاکه په ژموورده نه بی من نازی یارم پی خوشه
 چی له ته کیه و مه دره سهی شیخ و مه لا بی ته ره ته کی بکه م
 پرله شورئی عه شقه من خانه ی خومارم پی خوشه
 گهر گهره کته تابزانی مه زهه بم ئه ی وشکه شیخ
 من به خوماری نالیه ی عه بدیکی خومارم پی خوشه
 ئایی وئویی دل له سه د ذکر ی رپایی خوشتره
 پرله سۆزو عیشق و قه لبی بی قه رارم پی خوشه
 مهستی باده ی حه ق شناسی کردوم ئیستاکه من
 بویه نه شئه ی چاومه خمووری نیگارم پی خوشه
 ئه حمه دا ئه مجاره له فزی شیعه کانت زور زلن
 وس به بی ده نگ به که من بی زووان و زارم پی خوشه

انجمن خیرین اراکین خومارم ناله ی عبیدی خومارم پی خوشه

۱- پشیشی یار: نازی یار.

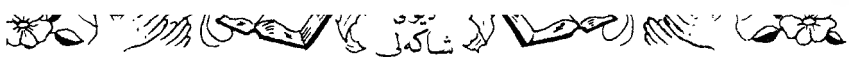
۲- نیشی مار: گازی مار.

۳- په ژموورده: له روولان بۆ خوراک و خواردن.

۴- زیکری پیا: ئه و زیکری که یه کیک نه یکا بۆ ئه وهی بی ی بلین مرووفی چاکه، واته له بهر خوا نایکا.

ئه م پارچه شيعره سه ماحه تي شيخ عوسمان له حه سه ن محه
 فه رموويه تي و نوو سيويه و هه ر له و گه شته دا كه ته شريفى له
 كفرى يه وه هات و دیده نى شاكه ل و مالى حاجى سه مين پالانى و
 حه سه ن محه ي كرد ، به نده ش - مه به ست له شاعير خويه تي - له خزمه تيا
 بووم و ، له راستى دا سه فه ريكي خوش و له بيرنه چوه و شه ويكي
 له دلا نه قش گرتوو بو ... وه لامي كاغه زيكى منى نووسى بووه وه وئه و
 شه و واى زانيبوو كاغه زى ميرزا ئه حه دى خويانه له كو تايى دا كه
 حالى بوو بوو له نامه كه دا ئه م پارچه يه ي نوو سيبوو :

خالوى عه زيم شاكه لى مه قام ۞ له پاشى غه زى گول ده سته ي سه لام
 بو ته عبيري خه و وه گيان ته سه م ۞ بو ت به يان بكه م نى زياد و نى كه م
 وام زانى نامه ي ميرزاى خو مانه ۞ چون خيتابى وا له گه ل تو مانه
 ئيمزاي كاغه زت ميرزا ئه حه دى ۞ قه سه م به رو حى عودال سه مه دى
 جواوى ميرزا بو خوينى نوو سرا ۞ نه ويش به عه كسو ته عبيري كرا
 قه زيه ته و او مه عكو سه به لى ۞ وه ناوى كاتب حوكم ئه درى
 كاغه زه ي كى بو وجه و او بو كى چوو ۞ بيه خشه هيچ كه س له سه ر چوونه چوو
 ئه سمای مو شته ره ك ولا تى تيك دا ۞ ئيسى توو ميرزا كه ي وان له ريك دا

ناو بنووسی ئەحمەد بە تەنھا // مە عریفە ی نە ئی حەرفیکی وەها
 بزاین ئە دیب خەوی وای دیوہ // یا میرزا خەریک وپاوە بووہ^(۱)
 سیومان بو ناردی تە شیبە کراوہ // وەک پرووی عابدان ناوی نراوہ
 ۱- وپاوە : وپێنە

۲۷ مارت ۱۹۵۷ م / ۲۴ شعبان ۱۳۷۶ هـ.

۲۱

وەلامی شاکەلی:

شاکەلی قوربان سەرووی بالائە // سەرگەردی سودای بالائی ئالائە
 سەجدە ی وە میحراوە عەبی کە مائە // چاوی پرلە ئاوشەوقی جە مائە
 منیش غولامی دەوری خانە قام // زیاتر لە میرزا بە دل ئاشنام^(۲)
 خیتاب تەر نەوع لە لام شیرینە // مەزە ی بە زمی شەوق دلی غەمینە
 سیوی لای توونی یا خو پرتە قال // لیم حالی ئە کەن شیوە ی شۆرو حال
 ئازیزم من کە ی سەودای سیومە // شیواوی شیوە ی لە فرو لیومە
 قوربان سیوی چی کە من پروو زەردم // زەردی خەجلە تە، دەرمانی دەردم
 مە حجوبیش نابم لە بەد بەختیا // سەرم سوورپاوە لە زام سەختیا
 مەر توو هیمەت کە ی بە پرتە قالی // دل دەر کە ی لە قال بیخەیتە حالی
 ئە نابە م زامە ھەر ئە تلیمتە وە // بە زامی تازە ھەر ئە کولیتە وە
 بە لام کە زامی بە مە یلی توونی // یا خوایی دەوا وە ھەر وە کوخوونی

۱- سەروو : دارێکی بە زری جوانە

۲- میرزا : مە بەستی لە [میرزا ئەحمەدی] بیارە یە ئیستا کوچی دوا یی کردووە.

بۆسە ماھە قى پىر:

ئەي دەۋاي دەردى فىراقت رابىتەي سىماي تۆ
 ۋەي عىلاجى بى نەۋايە گوشە ئىماي تۆ
 گوشە يەكى چاۋى تۆ توشەي ديارى ئاخىرەت
 مەنبە عى دىئاۋ دىنە مەسكەن ومە ئۆيى تۆ
 مەسكەن ومە ئۆي تۆ شەۋق ونە شاتى ئىمە يە
 سوور مە يە بۆچاۋە كانم خاك وخۆلى پايى تۆ
 پايى تۆ گەرنى بە سەرما تاجى شاھنشاهى يە
 چى لە پاشايى بكا دەرۋىشە كەي دەرگايى تۆ
 كى لە دەرگايى تۆ دا مە حرووم وىي بە ش ماۋە تۆ
 كەس نى يە مە ئىووسى نان وخوانى خوا پىداۋى تۆ
 خوانى خوا پىداۋى تۆ بۆ خوايە ^{مە علم} سايىتە
 حاتە مى چى ماته مە بۆ مە جمە عى ئە عدايى تۆ
 مە جمە عى ئە عدايى تۆ باسەر لە خوارو حيرە بن
 پىر زىايە چونكە پۇژى راسى شوق ئارايى تۆ
 شوق ئارايە دلى ھەركەس كە شەۋق تۆي بىي
 سەد ھەزار خۆزگەم بەۋانە ۋا دلى ۋا لايى تۆ

لاي توئي "شاکه لي" نه وسا فەرح بە خشی دله
هەر نه سیره گه چي ميره شاهي من مه ولای تو

۱- یمای: بو پروانین، ئاوردانه وه، [الاشارة]

۲- زیا: پروناکی.

— ۳۳ —

وه لای کاغه زی نه حوال پرسی ده غل و دانی شاکه ل بو حاجی ئیبراهیم

هەر بری سهر به رزو ئازا به شقی عوسمان وعه لی
چون له دلتایه په ژاره و پیری هوژی شاکه لی
شاکه لی داوی له خوایه ده رکه ویت و سه رکه ویت
سه رکه ویت سه رسه ران و دهس بخه یت سه رملی
سه رملی بووکی ته ره قی قوئی تو گردن به نی
یا نیکاحی کاله تو نه حمه د به قه ولی حه نه لی
حه نه لی حه ولی بدائه مجاره بو دیداری تو
پوچه که م بی غه م به بو من شاکه لی و میکائیلی
شاکه لی و میکائیلی به هری خودایی داوی یه
په له گه نم و جوئی ره زایه ده شت و هه رده ی سه رکه لی
سه رکه لی شینه وه کو ده شتی هه موو شینایی یه
شیوو سه ره پهل شین و پروونه ئاوه کانی جوگه لی

جۆله لهی بۆمه زرهعهی ئومیدی عه فوم لای خودا
 پروون و پرووناک و رهوانه وهک شه تاوی مهنده لی
 شه وق ئارایه دلی هه رکهس که شه وقی تۆی بی
 سه ده هه زار خۆزگه م به وانه واله لای تۆیه دلی

— ❖ ۳۴ ❖ —

وه ره نازی ته ماشاکه که لاوهی کاکلی کولیایی
 نیازو نازی چی شیخم مه نازه چه رخی مینایی
 که لی شیخی به شاخادا بناغه ی ئاغه شی ده رکرد
 ئه میری زۆری زۆرداری له بن هینا به ئه سپایی
 کلانی کاول و کۆنیش به ده نگه به رز ئه لی^(۱) میرم
 ئه تۆش نه ختی له سه ر ده رکه توخوا خولیای کولیایی^(۲)
 ولان چه قیازی^(۳) بۆ کهس هه تا سه ر قه ت ده سی داوه؟
 ئه بی پوژی برووخیزی ژیا نی قاسم ئاغایی^(۴)
 ئه گه رمیری، ئه گه ر پیری، ئه گه ر ئاغای به ته دبهری
 دلی ره نجبه ر مه ره نجینه له بۆ چه ئتووکی مه ولایی

ده خيلي ميري خو مانم که ريم خاني له بيراني
غه في ماوه له جيگا که ي ته ميري ژن به بي شايي

۱. کلاڼي: کوله جوړ زه نگاوت له قه راي کفري.

۲. کوليلی: ناوی ټاوانی په ک بووه ټيسته نه ماوه.

۳. قيازي: ده شت. ولان: وشه يه کي تورکي په بوگالتپي کرن به کار ته هينري.

۴. قاسم ناغا: کارايه کي سه يیده و ناسرلوه له کفري.

— ۳۵ —

هه موو فه في ته فه ندي بوو فه قيري فه وت وفاني کرد
که کاتي شاري جي هيدا خزايه ناوي ټاواني
به سه حه رفي له بوکه سې کاکه نو به ي خالو حاجيمه
ته ویش ليم بوو به ټاغايي به زوري قاوه و چايي
ته گهر نه ختي نه پاريزي له مه ولا هوړي بي هيږي
مقه س چي حازره ټوله بسيني شهو به ته نيایي
له خشتي خشتکه نم پرسي بناغي قه سري کي: فهرمووي^(۱)
زه ندو بابان ته پرسي يا سه لاهه ديني دنيایي^(۲)
دلّم سووتا به حالي خوم که خويني خومه ته يخوم خوم
هه مووه ريه ک رهگ وریشه چه زاخوني چه زازايي
عه ماري که س في يه ورگم قسه ي پاسي ته بي بکري
ته گهر روړي په تيش بکريم له بهر ده رکي سه راي شايي

۱. خشنګن: ناوچه په که له کردی پالانی و زه نگاوات له کفری.

۲. زهن: مه به ست له بنچینه ی ده و له تی زه نده که سهر کرده که ی که ریم خانی زه ند بووه له ثیرات.

۲. ذی الحجة ۱۳۷۱ هـ / ۱-۹-۱۹۵۲ م

۳۶

له سهر ما کوششی وه سلّه نه تیجه ی که چی نازانم
له دلما جوششی عه شقه له شوره دیده گریانم
به شه وقی میهری دلداری دهروونی سینه برژاوّه
به خوراسی نه چور اووه زوو خاوی دل له موژگانم
به فقه قرو فاقه نازانم له سایه ی مایه ی شه وقت
بحمد الله سهر ته فرازم که به نده ی عیش قبازانم
که چون مه جنوونی بی سامانی شه وقی که عبه که ی پو و تم
له میحرانی برو تا بویه به سته ی زولفی پیچانم
به ته سُیری بروی تو یه هه میشه و له خه میازه
به یه ک نایتو ناسورن ده ی خوینینی زامانم
له ئیسم وره سی ناو ارم که سی گهر مه یلی پرسینه
له دوو میسراعی ئاخر دا ته ماشاکه نمایانم
ولاتم شا که له ته حمه د ته خه لوسمه سولا له ی تاهیره نه سلم
سه گی صدیق و سه لمان و غولامی شاه ی عوسمانم

۱. میهر: خوشه ویستی

۲. سلمان: مهبست له سملانی فارسی په که مهرقه دی پیړزی له سلمان پاکه وکه پینه مېهر دهر یاره
فهرموویتی، (سلمان منا اهل البیت) واته سلمان له ثل و بهیقیمه په.

۲۰۷-۱۹۵۳ ز
۱۳۷۳ هـ

۳۷

ته ی محه بیه ت هینده ئیشت زوره باسی ناکری
ههر که سی دوو چاری تو بوو باله خوئی ده س هه لگري
بو هتی ناحق من به حوسنی یاری خو ما بوچ بکه م
من گرفتاری ده سی تو م واسیته ش لیو شه کهری
تا بو شیکی خسته جه رگم جه زبه ی عه شقی نیگار
سینه ی بیماری چاکم چاکه ئاگر ناکری
تا به خویناوی دلم سهر په نجه کافی رشتووه
په نجه یی انسانه باوور قه د به ره خنه ی ناکری
شه وقی روخساری که ده رخا میهری که ردوون ون نه یی
ده سستی که س نه سلا ناکه وینا وچل چرا که ره لکری
باده نوشی جامی له علی لیوی ته رسا به چه یه؟
بویه و شیواوه دایم زولفی پر پیچ و گری
ده تسووتینی نه حمه دا باشکه محه بهت که م بکه
شورش حوسن و محه بیه ت زوره شه رخ نادری
۱. بهت: بوختان.

ئەى لە يارى بى وە فاهەم پووى وە رگىزايە وە
 وە سالى لى تىكدام و دوورى فيرقە تى هينايە وە
 هەم تەمى غەم بوو بە هەورى مەينه تى پووى عەيشى گرت
 سەيلى ئەشكى ديدەى خوڤنبارى من هەلسايە وە
 ئاگرى عەشقت كە وە قى پەريە وە خەرماني دل
 ئاوى لۆمەم زۆر بە سەريا کردو و هەر نەكوژايە وە
 جارى سورتاوى دلم تووى ئوميدم پيو وە کرد
 بەرقى نارى فيرقە تى تى كەوتوو هەم سووتايە وە
 ئاگرى غەم شىتكي مابوو هەتا بكوژيە وە
 باى فيراق لى دا ئەوا دووبارە هەلگيرسايە وە
 پووى برينانى دل و جەرگ و هەناووم توپى بهست
 تيرى غەمزەى دولبەرم ئەمرو خوشى پىكايە وە
 چونكە غالب تاقەتى باسى غەمى هيجرى نەما
 ئاخري تو ماري شەرحى فيرقە تى پىچايە وە

ئەلا ئەي مۆتىرىبى شىرىن تەرانە ۋ بىكە دەرمانى زامانى زەمانە
 لە تەئسىراتى دەنگ تاشادمانم ۋ بە ئاوازى ھەزىنە شادمانم
 فراھەم كە دەف و چەنگ و چانە ۋ نەي و تار و سىتارى خوش تەرانە^(۲)
 بە قانۇنىكى مەخزۇن بەربت و عوود ۋ بە دەنگ بىنە لە دل دەرگا تەم و دوود^(۳)
 لە دەف كە ف دە، لە نەي سەرپەنجە كانت ۋ لە بوئە و تارە دەس بېرە زوبانت
 سىتارىشت موهە يياكە بە مەردى ۋ چغانە و چەنگە كەت لىدە بە كوردى^(۴)
 ئە ساسى مەھكە مەخوھەر بە باي ۋ لە بن دەردي بە فرمانى خوداي
 سەر و مالم فیدایى جامى ساقى ۋ كە ئىمە فانی و ئە و جامە باقى
 بنۆشە سالە دەس ساقى تۆجامى ۋ بە مەستى بايچى ھەر سونخ و شامى
 ئە وەندە مەي بنۆشە تۆ لە جوئشا ۋ مەگەر سونجى قىيامى تۆ بە ھوئشا
 نەبى باكت لە سوورپانى زەمانە ۋ فەرمانوشى بىكە عەشق و فسانە
 بە ساقى دل بدە شەوقت بە ئەوئى ۋ لە ھەر فرمانىكا ھىمت لە ئەوئى

۱- مونسە بەتى ئەم شىعرە تەوہىيە كە ئەم ماوہىيە شاعىرلە "بان سونوق" ماوہ تەوہ تووشى زەھەتى
 نۆز بووہ و تالى و توشى چىشتووہ و ناچار ئەم گوندەي بەجى ھىشتووہ و پووى كردووہ تەگوندە كەي سەرچەم.

۲- چەنگ و چغان، ناوى دوو ئامىرى مۇسىقان. تەرانە: بەستەي گورانى.

۳- دوو: دوو كەل.

۴- ستارىشت: ئامىرى رابواردن.

ئەم ھەلبەستەى خوارووە لە بنى تاقەتى و دوورى لە شاکەلەو و تراو

رەشكى دەشتى دەككە، خاسە دىكەى سەرچەمە
 پربە سەحرا سەوزو شىنە زەردو سوورو پرچەمە
 فەرشى شىن و رەنگى ئال و نەقشى سەحرا موختە لىف
 ئەم ھەموو ئارائىشە تەئسىرى بادی سوب دەمە
 باسى نىزگىس چى بکەم وەك چاوى يارە پرخومار
 سوورە گۆل چى بوو بلىم خوڤە سەرەتى لىو دەمە
 عەرەرى سەرکەش لە باغاخوسرەوى شىرىن بەيان
 گۆل بە ئالى بنى مىسالە ھەر ئەلى تاجى جەمە
 واخەرىکە ئەى گەيە ئى غەبغە بنى نارنج و سىو
 دەستى بادی سوڤگاھى سەبرى چەندە مەحرەمە
 وا بە سىنەى دارووە ھەلى ياووسى مەمكى ھەنار
 مەحرەمىكى خالىسە ئەو سىنە بەو دەست و مەمە
 شۆرى مەجنوونى ھەيە سەودا سەرىکە شۆرە بنى^(۲)
 جى نشىنى قەيسە ئارى بۆيە سەرمایەى خەمە^(۳)

ئەم بە ھاری بن خەزانم بۆ ئەمیری کامگار
 ئەم کەلامی لە ەل بارەم بۆ نیساری ڕی کەمە
 "ئەحمەد" سالاڤی پێشوو لیوی وشک و ئەشکبار
 ئەم تەری ئە مسالە تەئسیری میری سەرچەمە

۱- ڕەشکی: ھەسوودی ؛ دەکە: ناوی گوندیکە لە قەزای خانقین.

۲- شۆر: خوشە و بستی.

۳- خەمە: ۱- ئازار و پەژارە، ناخۆشی.

۲- چەماوە قەوہ، خواربوونەوہ.

— ٤١ —

لەم سایە گولە و پای چنارە و لەبی ئاوە
 سەودای جینانم لە سەرا هیچ نەماوە
 لەم باغە کەوا داغە لە بۆرە وزەیی جەننات
 گەرنی بە دلایادی جیھان مەستی و خواوە
 شەو بۆو گول و سونبول و سەولی چەمەن ئارا
 "سبحان تعالی" کە چە لەم باغە ڕواوە
 نەززارە سەراسیمە لە سەیرانی ڕیاحین^(۱)
 ئاشیفتە و بەرگەشتە یەحیرەت زەدە ماوە

(۱) ڕیاحین: بۆن خوشەکان.

ئەي شە فەيى دە شتى مە حشەر فەيز بە خشى مۆرسە لىن
 گۆشە يى چاوت لە من بى رحمة للعالمين
 مە عەدە نى عىلم و حە قىقەت مە خزە نى سە برو سە فا
 وەي شە ھەنشاھى دوو عاھەم سە روھى دىنا و دىن
 ئەي شە ھى تە ختى لعمرک "قاب قوۋسين" ت مە قام
 بەر لە "مازاغ البصر" جى مالە پى روح الامين
 روۋى من قوربانى پىگە و خاکی بەر پىتە و مە قام
 تۆمە قامى لي مع الله کەي دەرم دىنى لە شىن
 شىن و گریانم لە بەر زۆرى گوناھو غە فلە تە
 بۆر جاى عە فووى ئىمە ورد و گەورە ھىچ نىن
 تۆرە ئىسى شافەين و من ئە نىسى موفلسين
 پەحمە قى ئەي تۆجە لىسى ساحىبى عەرشى بەرین
 ئاخىر پوژى ژيانە و سووۋى ئە عمالم دريژ
 توخوا با بىتە کورق خولق و پىشتى ناشيرين
 "شاگەلى" شووى گوناھى نايە تە حە ددو حساو
 لوتفى تۆيە گەر نە جاتم بى لە دەس "بئس القرين"^(۳)

۱- سووئی ئه عمال: کردوهی خراب.

۲- حساو: حساب- ژماره.

۳- بش القرین: هاویری خراب.

— ۴۳ —

شیخه که ی پروو سووره که ی مه سووره که ی عالی مه قام
کیوی تووری یا له نووری نایی خه یرو ل — ئه نام
نایی خه یرو ل ئه نامی — تو به حوسنی خولقه وه
په یروه ی په یغه مبه ریکی ساحیبی روتبه ی خیتام
ساحیبی روتبه ی ولایه ت کاشیفی دهر دو غه ی
پیشه وای ئه تقیای ئه ولیا کافی ئیمام
ئه ولیا کافی ئیمام وه هم ئه نیسی بنی ده سی
خادیمی شهرع و مه حاسین رابه ری رینگه ی سه لام
رابه ری رینگه ی سه لام و مورشید نیکی مه عنه ی
شاه زای ته فسیر و شهرع و ره مزو ئایات و که لام
ره مزو ئایات و که لام و دهرس و ته فسیر و چه دیس
لایقی ته وجیهی تو یه تی گه یفی خاس و عام
خاس و عام زومره ی ئیسلامه ئیمرو قیبله که م
رووله خه تمه و خانه قاتن روژو شه و هه رسوخ و شام

سوڤ و شامت به زلی مال و سه رفی حال و ده رسی دین
 ده ستگیری هه رفه قیرونی نه واونی مه رام
 بی مه رامه به زلی مال و نانی ته کیه و خانه قا
 بو خودایه سه رفی مال و حال و شانت به رده و ام
 به رده و ام بی، یا ئیلاهی، خادیمی قورثانی تو
 به شقی نه و سافی قه دیم و ساحیبی به یتوول حه رام
 ساحیبی به یتوول حه رام نه مجاره عه فووی شاگه لی
 قه سدی نه وونی وه کو من بو نه وه ده ست و دو عام

۱. عالی مه قام: پایه به رز.

۲. نایی خه یرول نه نام: له زفر زانای به رزم بیستوه گوايه نه و شیخه ی هه موو پایه و پله کانی ته ریفه قی
 بری بی و گه یشتی به و مه قامه نه بیته رابه ریکی راسته قینه وله جیهانی مه عنه وی دافه رمان له پیغه مبه روه و ور نه گرت
 ۳. خادیمی شهرع و مه حاسین: واته خزمنه قی شهریه قی نیسلام و مه حاسین نه کا "مه حاسینیش": مه به ست
 نه مووی پیروزی پیغه مبه ر ^{الله} و نیست له بیاره یه.

— ۴۴ —

— په شیمانی —

خالو کوا ده وره ی گه نجیو جوانیت ۥ مه جلیس ئارایی و شیرین زوانیت
 کوا ده س و بردی مه ردی و ئازایت ۥ کوا ناز و عینوان ده وری دنیایت
 کوا چاوی مه ست و نه بروی خه میده ت ۥ کوا خه قی ره یحان تازه ده میده ت
 کوا ده س و پیئووس و تاری مه ردیت ۥ کوا شیعو نه دهب به کوردی وردیت

— ३० —

بۆسه يىرى دوورۇ و يارى ماوتە ۛ مامە لە کویتە جارى ماوتە
 ناتوانى ده روجى لە ژير ئەم بارە ۛ بوخو لا دافى چارت ناچارە
 بە بوتهى تۆبه تاوان بتوینه ۛ بتوینه به سیه راسى بنوینه
 راسى و ئىسلامى بناسه به راس ۛ پىرى شارف زاش شەرته به ئىخلاص^(۳)
 بازار پى زىوى خاليس عەزابە ۛ زىوى خاليس خەيلى نایابە
 دەى خاکت به سەر موشتاقى دنيا ۛ تە دبىرى خوت کە و دە رچۆلە دنيا
 پروکە لە قانى پىرنىکى دانا ۛ داناو توانا به عىلم و مانا^(۴)
 زىوى مە غشوشت بکا خولاسە ۛ ئەو و عوسمانە راسە ئەم باسە^(۵)

۱- تەوېر: جۆرە

۲- عىسيان: ياخى بوون .

۳- پايان : بى کو تاي .

۴- پىر : لىزەدا بە واتاى رابەرى تەرىقەت ها تۆو ، لە زاراوى سۆفیزم دا وشەى پىر بە واتاى
 شىخ دىت ، ئەلى : پىرى تەرىقەت پىرى دە سگىر ، مەحوى ئەلى : پىرى دل يان پىرى تەرىقەت .
 ۵- دانا : زانا .

توانا : دەسەلات دەر .

عىلم و مانا : مەبەستى لە زانىنى "زانستەكان و " زانىنى "مەعنەوى " يە .

۶- مەبەست لەو يە كە پىرى تەرىقەتى راستە قىنە زەنگى دل مەرۇف و نەفسى و روجى لە هەموو
 ژەنگ و پىسى يەك پاك ئەكاتهو . هەر وەك چۆن زىوى كە شتى ترى تىكە لاو كراى و لە باش
 پاك كرنەو دەست پياھىنانى ئەيىت بە زىوى خاليس . ئەمىش هەروايە ، جا ئەو پىرى ئەم
 كارە ئەك عوسمانە ، مەبەست شىخ عوسمانى شىخ عەلادىنە .

— غه مگینه دلم —

له پاش گه پانه وی شاعیر له به نديخانه ی ماوت، کچیکې "نه سرین" ناوی له ته مه نی (٦٠ه) سالی دا له حموزی
 ناشاکه دا نه خنکې، له وکاته دا شاعیر له مال نای، له گه ل مه لاره ټووف چوو برون بو ناو شاتری به کان له کاتی
 نیواړه دا هه والی فره تی نه سرین - ی پی ټه لاین. ټه م پارچه شیعرو له ټه نجای ټه وکاره ساته دا و تراوه.

غه مگینه دلم زاره له بهر فیرقه تی نه سرین
 په سته دله کم نیسته له بو تیبه تی نه سرین
 ئه ی بوچی له سه رچی بو نه ویستاو له ریگام
 بی تاقه تم نیستاکه له بو روئیه تی نه سرین^(١)
 ده رد م چه گرانه به نه بوونم له دیاری^(٢)
 کاتی سه فه روکوچی وه کو قیمه تی نه سرین
 ئاوه سه به بی ژین و که چی مهرگ به ئه ودا
 نیله و فیری سه رحه وزه که بوو سووره تی نه سرین
 ئه ی داغی گرانم به منالی له ده سم چوو
 ده ر ناچی له دل داغی گول روومه تی نه سرین
 چاوم له غه می ده ردو فیراق و له مه راقا
 وهك حه وزه که پر ئاوه له بهر فیرقه تی نه سرین

چاوم به مه زاری چۆن نه که وی چۆن نه خه وی
ته سکینی دل و چاوی منه تور به تی نه سرین^(۱)
گولزارو قسوورو گول و مول بی له جینان^(۲)
نه حمده به ئومیدم له جه زای حه سره تی نه سرین

۱- روئیت: "الرؤیة" بینین.

۲- دیار: ۱- له لای.

۲- نیشتمان.

۳- ته سکین: دل ئاو خواردنه وه، دامر کاندنه وه؛ تور به تی: خاک.

۴- قسوور: قصور: کوشک.

مول: شه رابخانه، به وانای [شه راب] بېش دیت.

جینان: جه معی [جنة] ه، واته به هه شت.

— ❖ ۴۷ ❖ —

— ❖ حه سره تی بی سوود ❖ —

په گ و ریشه م له بن هات و به دهم سه یلی فه نا ده رچوو^(۱)
دریغا عومری شیرینم له "مالایعنی" یا سه رچوو^(۲)
هه موو ته حسیل و سه عیه کم له بو دنیا ته حه سور بوو^(۳)
نه گه ر ده وره ی تیا کردوو نه گه ر بو ی نه م په ره و په رچوو
به غه فله ت سه رفی وه قتم بوو به فکرو وه سلێ دنیا وه
نه گه یه دامه نی ده سم و نه وا عومرم له ده س ده رچوو

که ده ست ناکه وی چاکي نیت نه م هه نکه هه نکت چي^(۴)
 چه سوو ئی هه یه هه و لت له پیشانا موقه دده ر چوو
 به هه سروت بهس ته مه نناکه هه م ئاغوشی له گه ل قه جه^(۵)
 به بیکری هاته دنیاوه له گه ل ئه نواعی شهو هه ر چوو
 ده بهس نه قادی هه یاتی خوت بکه سه رفی له بو دنیا
 که هه ر کهس دانیشی تی یا تیاتروو ترؤ ده ر چوو^(۶)
 مه گه ر ئیخلاسی زاتیکم بدا ته و فیتی هه ردوو لا
 ئه گه ر نه کووشی شه خسیم وه کو جیسم مو هه دده ر چوو
 له فیکری قهت نه که ی ئه همه د خه یالی میهری جانانه
 که دنیا بی ئه ساسیکه چه باشیکه فه ناکه ر چوو

۱. سه یلی فهنا : لا فاوی لا ناویه د.

۲. ما لایعی : شتی بی هووده و بی که لک.

۳. ته حسیل : تحصیل : ده سته کوهت.

سه عی : کووش.

ته جه سور : خه فهت خواردن.

۴. چاکي : داویتی که وا.

۵. ئاغوش : باوهش.

۶. تیاترو : ئافره تی خراپ و به دره وشت.

ترؤ : به دناو.

قسەى منالى و منالانە

خاکی شیروانە کەوا پر بتي مونته خەبە
 گەردشی چەرخ ئەگەر بیهێ بێتی جی تەرەبە
 مەنبەعی حوسن و جەمال و تەم سیم تەنان
 هەموو زیبا سەنەمی بادە کەش و نوۆش لەبە
 غارەتی هوشی منی کردوووە سەلما پرەوشتی
 لەیلا ئاسا و شەکر شیوە و شیرین لەقەبە
 پەری یەگاھوگەھێ حووروگەھێ میسلی مەلەک
 ساحیرە سیحری ھەییە کافرە چەن بولمە جەبە
 ویستی لێی ماچی بکا ئەحمە دو نەیی داووقی
 چەندە سەرشیته خودا ئەم کورە چەن بێ ئەدەبە
 ادەم شیعەرە لە شیعەرە سەرەتایی یەکانە.

شاکەل و شیروانە میرم کەوتە ژێر پەنجەیی نیفاق
 ھەر چەنە بێ پوولە خۆتە و شیعری من بو ئیتیفاق
 زۆرخەفە تبارم کە شیعرم قیمەتێکی قەت نەکرد
 والە داخی بێ پرەواجی سەککە مەپر سەککە دەرد^(١)

دیمه نی ئەو دهشته جوانو پانه ئالو وائە لام
 راوچی رینگە ی برپووە دهشته کە ی زهوقی هه رام
 شاکەل و شیرانه میرم یا به جاری تەرک ئە کەم
 گوشتیهی ئەگرم له کانی چال و خۆم نی ئە رک ئە کەم
 یاو: کو ئاسک له هه ر دی شاکە لا کەل باز ئە کەم
 زهوقی خۆم تێکەل به زهوقی کو مەلی نی ناز ئە کەم

۱- سەککە : پاره.

۲- کانی چال: ناوچه یه که له کهلاری سلیمانی.

— ۵۰ —

ته ماشا ده ست و په نجه ی که یه دی به یزای مووسایه
 که پرو کو یرو به لاک ئیژن شەریکی به زمی عیسایه
 که فەر مووی عالمی ئیمه وه کو په پخه مبه ری خه لکه
 گه واهی سیدیقی ئەو شاهه سیراجی دین و دنیا یه
 به نه جمه و تاجی سه رشانی موشیری شاه ی گه یلانه
 به تورپه و موری به رده ستی وه زیری شای بوخارایه
 موریدی راسی ئەو شاهه بکا ته سویری ئەو شیوه
 له بیری ذوالفقار- ایه له یادی یاری غارایه

شه ها ره حی به حالم که چون موسته و جیبی لوتفم
 له ژیر باری خه تا پشتم شکسته و په ست و دوو تاییه^(۱)
 زه لیلی ئاره زووی دنیام و دیلی سه رکه شی نه فسم
 ده وای ئهم دهر دو تازاره له عه تفی توّم ته مه نایه
 وه کو توؤ شا که لی حه یفه غه زه له دهی به بالایا
 ئه دیبی عالمی دانا بنووسی وه سفی ئه و شایه

- ۱- یه دی به یزا : دهستی سهوز : مه به ست له موعجیزه ی حه زده تی مووسایه ، ئه لین که
 دهستی ئه کرد به باخه لیا و کا تّ دهری ئه هینایه وه وه کو چرا ئه گرا .
 ۲- که واهی : شایه تی .
 ۳- شای بوخازا : شای نه قشبه ند .
 ۴- چون : چونکه .

— ۵۱ —

شیفته ی کولمی که سینکم وه سه نی سیم ته نی^۱
 هوروه کو قومری ئاشیفته له بو سه روو به نی^(۲)
 بیخی دندان وله بی ئاله وه کو ئاوی هه نار^(۳)
 نو تقی شیرینی شه که رپیژه به هه ر ئه نجومه تی^(۴)
 غونچه ی ئالی ده ی ره شکی گولی ناو چه مه نه
 ره ونقی ماه ئه با عاریزی نازک به ده فی^۵

ئەو دوو ئەبرۆی کشاوهی که له سەرچاوی رەشە
 هەر ئەلێی شمشیری دەستی مەستە لەملکی خوتەنی
 دلبەری، لە علی لەبی، سیم تەنی، سیو زەقەن
 بە دوو چاوی رەشەو بووتە بەلای ئەنجوومەنی
 شیت و ئاشیفته لە بو سیوی زەنخدانی ئوم^(۴)
 هەر ئەلێی زەردە بەیە بێتە بەری نارەو^(۵)نی
 لازمی وەسف فی یە قامەتی رەعنای که بکەم
 لە غەمی قەدی بلندی خەمە سەروی چەمەنی^(۶)
 جووتە مەمکی که پواو لە سەر ئەو سینهی ساف
 هەر ئەلێی سوورە هەناریکە لە قەد نارەو^(۷)نی
 سافە ئەمسالی بلوورە خرە مانەندی هەنار^(۸)
 ئەتویتۆ لە چنا ئەم بەیە گەردەستی خەنی^(۹)

۱- وەسەن : بێت ؛ تەن : لەش ؛ ئاشیفته : دەر دەدار ، غەمبار ، نەخۆش ، شیواو .

۲- دندەن : دان ؛ لەب : لیو .

۳- نوتق (نطق) : قسەکردن ، گوفتە گوکردن ؛ زەقەن : چەناکە .

۴- زەنخدان : چەناکە .

۵- نارەو : دارێکی بەزری جوانە .

۶- خەمە : چەماوە تەو .

۷- مانەند : وەکو .

۸- لەچنا : کورتەیی « لەچنگا » یە .

شینی خوا لی خوش بوو شیخ سلیمان^(۱)

برا نه مړوله دهس ده رچوو ده خيله هه ولی فهدايه
 نه واهه رداش له دهس ده رچی دلی شه وکاتی سودايه^(۲)
 میسالی شه مع نیوهی شه وسه راپا غه رقی نه سرین بوو
 خوشت ریسوای سه ودا کردو ئاخر ساتی سه ودايه^(۳)
 مه نازه بهم دووسی روژگی و ئاخری عومره
 که سه یلی هات و تی په ر بوو له کوئی روو بو به روو دوايه
 ده می بو حالی خوټ بگری ده می تر ده م له یه کنانه
 که بو نه وچوونی په ی ده رپه ی ده می که ده بی دنیا په
 ده خیلیم رشته یی عومرت بپاریزه له دهس سه ودا
 که عومری نازک و سه ودا قسه ی هه ودا و و مه ودايه^(۴)
 شعوریکت هه یه فهرموو ته ماشاکه په رپه ی میژوو
 نه زانی نه و ده مه چوون سه لاتینی هوما سایه
 مه سه ل خوسروو دلی شق بوو نه لین شیرو هه لیډیرا
 شق و په ق تاقی کیسرا بوو ته میستاکه به بی مایه^(۵)
 سلیمان ناسه ف و ته ختی به تاراجی نه جهل پوینی

جنوودی چهن هه زار جینسی ئه میستی بی سه رو پایه
 گه لی شاهی وهك ئه سكه ندهر به کوئی زینه وه گلیا
 به جاری پیاده ومات وکشی لی بوو به سه رمایه^(۶)
 له هات ومات و به رزو نزمی عاقل بی خه بهر نابی
 خه لات وهاتی بی ماتی نی یه ئه م کوّنه دنیایه
 نه بوو کهس وهك منی بی غه م له دنیا دا به سه ربه ستی
 فه لهك تووشی غه می کردم به جاری بۆم موهه ییایه
 چ غه م ئاسیبی هیجانی سلیمایینکی با ته مکی^(۷)
 مه قام ئاسه ف گو شاده کهف نموونه ی جه دی ئه علایه^(۸)
 چ فیرقه ت فیرقه تی یه کجا هه تا ئه و رۆژی میعاده
 له بۆ ئه و حورمه ت و راحه ت له بۆ من شو رو غه و غایه
 قیامه ت ها تو وه دنیا وه یا دنیا قیامی کرد
 له من کاول بووه دنیا وه یا دوا رۆژی دنیایه
 له بهر گریان و قور پیوان و واوه یلای سه رقه و ران
 بی عه ینی شاکه لی کاول وه کو قامی قیام وایه
 گه لی قه لبی مشه و وه ش کرد که شایع بوو وه فاتی ئه و

له سهركو مارو ئه شراف وله ئه نجابی هه موو لایه
 ده روون بئی غه م ، په زایل که م ، په سه ندیده سیفاتی جه م
 شه رف عالی ، نه سه ب ئه علا ، که ئه جدادی موعه لایه
 له پیری نا قسی عه قائم قسه ی ته ئریخه که ی پر سی ؛
 وتی : چابک له " الحقنا بهم " تیپه رکه ئه ولایه
 له " ذُرِّیَّتَهُمْ " بگره رمووزی ئه سلی ته ئریخی هه (۱)
 که ته فسیری پری ته بشیره ، په مزیکه به مه عنایه
 رمووزی هه رفی ته ئریخی ئیشاراتی به شاراته
 موحه قیق لاحیق زائیکه ئه و پوتبه ی " اودنی " یه
 مه قامی چونکی مه همووده ، مه مه د حامی ، ئه و بئی
 سه عاداتی هه مه و مه موو ، له مه هموودم ته مه ننایه
 له هه وری په حه تی باری ، بباری عه فوی یه کجاری
 به سه ریا دارژی هه رده م له مه ولا تا کو مه ولایه
 ئیتر نالینی تو ئه حه د به ته ئسیره هه تا مردن
 ده مت گه رم و ده مت پر ده م هه تا ئاخ ده مت وایه (۲)

۱- شیخ سلیمان : ناموزای شاعیره ، باوکی شیخ حه مه دی شاکه لی یه .

۲- فهردا : به یانی .

۳- شه مع : موم ؛ ۴- هه ودا : داوی ده زوو ، موو .

۵- تاقی کيسرا: کوشکه که ی نه نوشیروان له تيسفون که ئيسا پئی نه لئن سه لمان پاک، نه م تاقه تايستا پاشماوه کافی ماوه و یه کیکه له پاشماوه سه رسوورینه ره کافی میژوو.

- کيسرا: له قه ی نه نوشیروان و خوسره وی یه رویز بووه.

۶- گلیا: گلا، که وتنه خوار له سه رولاخ یان به ولاخه وه.

۷- موهه بیا: ئاماده. ئاسیی هیجران: به لای دووری.

۸- ئاسف: وه زیری حمزه قی سوله یمان بوو؛ گویشاده که ف: ده ست کراوه.

۹- ذریه یهم: نه وه یان. ۱۰- ته بشیر: (تبشیر): موزده

۱۱- ده م: هه ناسه وه ده می دووم مانای خوینه.

ئهی سروهی نه سیم وهی کرهی شه مال	باوه شینم کهن بووم به کوی رووخال
ئه گهر نه ورۆزه وگیاو وگول خیزه	بوچی گولزاری من که لا ریزه
غونچه بکری تو که لا برزی نی	چون دلی بولبول بوی ناگری نی
شوله ی ئاری شه وق ته م بتاوی نی	په روانه روچی چون نه سوویتی نی
ئازیز کاک مه حموود ناچی له بیرم	بوچی گهی چولت ته واو زویرم
گریانم که رمه بی تو له شارا	بو ده فعی غه مه ئه چم بو سارا
ئازیز مردنت له ده م که نجیا	دلی کومه ئی که نجی بی ره نجیا ^(۷)
هه موو موخلیسی وه ک من دلگیره	مه رگی ناوه عده ی تو یان له بیره
ئه م دووسی به یته بو تو ئه خوینم	هاورازه کانت بو ئه گرینم
ئینتزارم که له ونیش تیمانه ^(۸)	وه مه رگست قه سه م جیگه ی گشتانه

۱- مه محمود: کوری شیخ سلیمان بووه.

۲- دهم: کاتی.

۳- له و نیشتمان: مه به ست له گوږه.

— ۵۴ —

یا رسول الله ده خپله ره هبه ری دنیا و دین^(۱)
پادشاهی له شکرې دل شافعی پوڅی یه قین
پاسه وانی ئاستانت ساکینانی ئاسمان
سایه بانی توئه کا به و شاپه ری روح الامین^(۲)
کاتی ره حمه و شه فقه ته موحتاجی لوتفی دهستی تون
دهست و پا به سته ی که مه ندی مه کری شه یتانی له عین
دهستی زامارم که سی ساله ئه سیری به ستنه
تازه داخواری له ئه عجازت ده وایه بو برین
تو خودا هیچم نی یه تاغات و ئه عمالی قبول
هیمه تی به لکه له مه ولا بیمه به نده ی موخلیسین
هر له پوڅا و او به نده ی غه فلهت و به ندی خه و م
نی به شی نیوه ی شه و و نی شوری فه خری سالحین
ئه ی شه فیعی زومره ی ئالووده دامانی وه کو من نی حه یا^(۳)
به ر له مردن توو خودا رووم که له ریځه ی سادقین

شەرمەنەى پوژى جەزام سەرفەندەى بارەگا
 بۆ جەنابى فەخرى عالەم چونكە مايەى زەحمەتەن
 ئشاكەلى شىواو شىوەى بەندەگى ئازادەگىت
 كاتى مەرگە، پووكەرە دەرگامى فخرالرسلىن

۱- پەھەر: پەھەر

۲- روح الامين: جبريل

۳- زومەرى ئالوودە: كۆمەلى گوناھكاران

— ۵۵ —

يارسول الله زەلىل وى دەسم
 تۆنەنى بۆدىن و دىيانى كەسم
 تابەكەى مەحرۇوم لەرەوزەى پاكى تۆ
 نى نىبى خاكى عەنبەرناكى تۆ^(۱)
 گەر لە پىنگەى رەوزەدا پام ھەل كەوى
 تاجى شاھى نى بەھايە نامەوى^(۲)
 چەندە موشتاقم بلوورنىم لەوى
 وەك سەگىكى لات و برى چەن شەوى
 چەن شەوى تىايە بژىم نى نان و ئاو
 ئاولە چاوم پى بكا ھەرەك سەراو

بۆ به زايە چوونی ژینی پر له ژان
 سهگ له من زور باشته بهسته زوبان^(۲)
 زوانی من ماریکه کی ما نه یگه زی؟
 بی بهر و نا پاس و لار م وهك گه زی^(۳)
 گهر خودا نه م خاته ره وزه ی مسته فا
 نه چمه سهیری باغ و راغی ئیستیفای
 زحمته ده رچم له دیوانی حیساب
 مهر شیفاههت بۆم بکا چاره ی کیتاب
 ئه ی خودا بم به خشه به م په یغه مبه ره
 واشه فیعی موزنیبانی مه حشه ره
 من سهگی ده رگاهی ده ربانی ئه وم
 گه رچه شه و تا پوژ ئه بی تو پر خه وم
 شاکه لیم و شکلی سه گسارم هه یه
 هه ره کو مه یموون و عه نته ر پیچ و هه و سارم هه یه
 هه رچی هه م خو دین و ئیمانم هه یه
 واله بیرم عه هدو په یمانم هه یه

رووم که ریگه پاکه که ی بیت الحرام
هم له په وزه ی چه زره تی فخر الانام
به لکه "کان آمانا" بگری ده سم
رووم له جه ننه ت کا نه گهر چی ناکه سم

۱۹۷۵/۱۲/۲۶

۱. مەحرووم: بڼی به ش.

۲. په وزه: به هه شت.

۳. زایع: له کیس چوون.

۴. گه ز: جوړه دار پکې بڼی به ره له ناوچه ی گهر میان زوره.

۵۶

سکالا له بڼی که سی

چیکه م نه ما که سی که دهرم کا له ناکه سی
تا ماچ خاکی به ری بڼی ی بکه م له جڼی ده سی
یا خود له کوئی یه نه و که سه ی روحم فیدایه تی
دهرکا له توئی ده روونی دلا دهردی بڼی که سی
نه ی نه فسی به د مه زاج ده لاده له لاکي ناز
بو تو سه گی، نه چه قه لی، نه گورگی، نه که رکه سی
به سیه درنده گی، ده به سی بڼی برنده گی^(۱)
دیوی، درنجی، به دی، یا له گروهی سه رمه سی

من واپم

پښتانه

لده رس

چې گد که یا

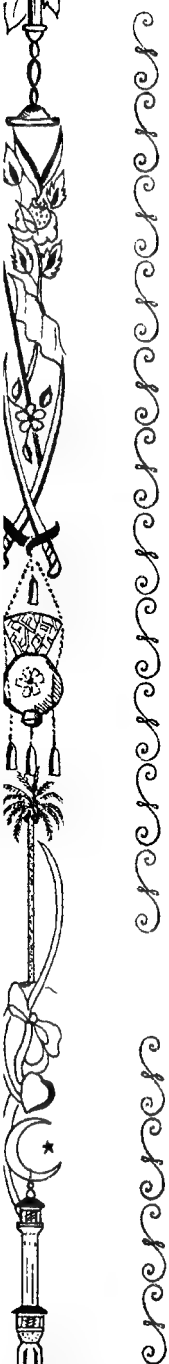
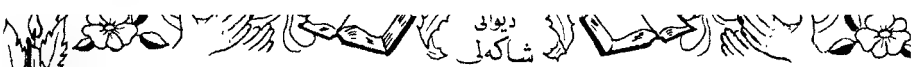
نادر دوسته

شهری بکه له عیزه تی دینی محه ممدی
 ئەم عەیش و نوۆشه تابه کهی و بهرگی ئە تله سی
 ئەی پێشه وای مزگه و تی غه و سی هه موو زه مان
 بوژی خه یتبی جومعه یه باقی موده پرسی
 ئوستادی خاسی مه نه به جی ئە تباعی ئە حمه دی
 زانا به سه یری مه نزلی - ئافاق و "أنفسی"
 ده ستی بجای "شاکه لی" و چاک - دامینت
 یادی بکه له سه حه رگه هیکا که هه ل ئە سی
 ابرنده گی : برین .

— ٥٧ —

ئەم غەزەلە بە مۆناسەبەتی سەفەری شیخەوێ و تراوێ بۆ "ژینین" کە
 گوندیکی خوشە ئەکەوێتە هەورامانی ئێرانەو .

بە و خوایه منی کردە فیدای خاکی دەری تو
 تووی تووی دەروونم پری تو یه و ئە سه ری تو
 ره حمی بکه به م گوۆشه نشینی خه م و ده رده
 روحم به فیدای خادیم و سه یوان سه ری تو
 چون نه بمه فیدای خادیم و قوربانی غولامتان
 مه جبوونی خودا ، نایب خه یروول به شه ری تو

سەد دەستی من و دامینی لۆتفوکەرەمتی
 جیداری عەلا، نووری دووچاوی عومەری تۆ
 بڕوانە دەروونم کە پڕی دەردوو مەراقە
 دەرمانی ویسالی توو دەسم کە مەری تۆ
 پەروین و سورەییایە سورشکم لە فیراق
 ڕوخسار وەکو شەمسی مونیرو قەمەری تۆ
 بینش لە نەمانایە لە چاوی سەری سورمان
 نوار یویە بە گریانەووە بۆ پێی گوزەری تۆ
 مەنعم مە کە قوربان دڵە کەم سەبری نەماوە
 شیواوە لە بەر شیوەی عەزیمی سەفەری تۆ
 بێ چارە وەکو من دەسە سەر "شاکەلی" یە
 ھەروا بە ئومیدی کەرەمیکەو نەزەری تۆ

— ٥٨ —

شیخی من شاھیکە ڕوخساری ئەلی دەستە ی گولە
 نەشئە "شەھلا" چاوی شەربەتی دەردە دڵە
 سوورەت و سیما لە تیفە وەك مەلایك بێ خەتا
 ئەم مەلەك ئەو مسافە گویا مەنشە ئی ئاووگە

روو گوله، موو سونبوله، سینهی ده بستانی مه عان
 لیک بو چاوی عه دو ئازاره نیشی په یکه
 خواردن و خاوی به پرسی ههر وه نه ووزو چه شته
 په یره وی خیرالوری - په بویه سه دری مه حفه له
 سه برو ئارای براوه بو دهی دیداری تو
 چی له بالندهی دلم کهم له م چلو بو نه و چله
 نامه وی دنیا به بی تو تهی که مالی دینه کهم
 دینی من دیداری تو یه له م سه راو و مه نزله
 ده سته یه کی که رمیانی مو خلیسی ئاسانه تن
 بو خودا لوتفی بکه قوربانی تو نه و کوومه له
 شاکه لی "وه سفی سیراجه دین به تو قهت نا کری
 وهك نموونه وایه بو نه و حه یفه بوی ته م موحمله

❖ ۵۹ ❖

ئامۆزگاری و هوشیاری

ئەم شیعەری خوارە و پەندە ئامۆزگاری شاکەلی یە بو محە مەدی
 کوپی و نه وهی شاکەلی و هه موو شاکەلی یه کان
 نووری چاوان و نه وهی شیرینم (سه رمایه ی ژینی دنیا و دینم
 بو ژینی دنیا چی ئیسرا حه قی (بو یری ئاخیرهت هو ی فەراغه تی

ئيسراحت نه بي ئيتاعت في يه ئيتاعت نه بي حهقيقهت في يه
 فهاغت ما بهي زيکرو نه فکاره هو ي سه رکهوتنه له م کارزاره
 زورم زه حمهت دي له پري دنيا دا سه راوي بي ئاو ههر له بينا دا
 به سیه بو دنيا نه م تیکوشانه بو دنيا ي دووهم کاتي جو شانه
 تَوَّالْمُ يَانِ نه گهر بخويني زور به ئاساني واري لي ديني
 به شهرتي خودا هيدايت بدا جيا نه بي له پري خاساني خودا
 سیراجي وه هاج له رينگه ما بي يه کي وه کو تو له جيگه ما بي
 ه گهر به راسي ئيسلامه کيشم حه يفه بو دنيا دهس رابکيشم
 نيام ته و او کرد به ناته و اوي دامه دهس ئيوه نه که ونه داوي
 به لخدو مالوس ويه کانه و اوي زوري تيدا يه وه ک تووله ي راوي
 مه موو به تاله و داوي دنيا يه رينگه ي سه رکهوتن له لاي مه ولايه
 سيلم وعه دالهت هه موو ئيسلامه نه گهر به راسي بخوين نامه
 هرمووده ي حمزهت پياوي دوو دنيا خوشه ويست نه بن له هه ردو و سه را
 هلام زه حمه ته و به که م کهس نه کري نه م پايه به رزه به "ذوحطه" نه دري
 نيش که م به خت و پيروو ئوفتاده م موحتاجي ره حمي گه نجی ئازاده م
 اضي الحاجات هه رچه ند خودا يه به لام نه سبائيش لو تفي مه ولايه
 يگا که م دووره بي که وش و کاله ک زه حمهت هه لگري ده سي دوو کاله ک

ئاخىر باسمه هيچم لى نالىم
 خۆم هىلاک ناکەم ئىتر بۆ دىنا
 بە يارى خوداو کۆمەكى عوسمان
 بە قايەى دىناو مايەى ژيانم
 ئىوەش بە پاسبى و بە دۆسى وچاکی
 پەمزى سەر بەرزى و جىگەى کەرەمت
 ئاسارى بەرزى پایە بەرزەکان
 ئادابى دەرسى اکرم السلف
 بە سىيە ئازىزم تاقەتم نەما
 کەوتە خەيالەم سیرەتى عوسمان
 بە لوتفى خوداو ھىمەتى ئەوان
 دەس لە گەردنن ھە تاکو مردن
 چاکە بۆمەردم چاکتر تاعەتە
 لىمى وەر بگرن بە گيان و بە دل
 پەندى پىرانم زۆرە لەم پەنگە
 بژى بە شادى لە گەل براتا
 ئە سپەردەى خوداو عەلى و عەلابن
 مەگەر ھەر زوبان ئە ویش نزاى
 ئە خنکىم پوژى لە پىخ و بنىا
 بە موساعە دەى بازووى ئازايان
 بۆ ھەر دەر بچن نوورى چاوانم
 دەسى يەك بگرن زۆر بە چالاکی
 چاودىرى بکەن بە بنى نە دامەت
 نىشانەى جولانى شىرىن تەرەکان
 چۆنى ئە گۆرى احسن الخلف
 لە توخوشتى دل ھا بە تەما
 دىناى لى کردمو سوورەتى بنى گيان
 ھەمەو ئە نوەر و سە عید و عوسمان
 بنى تاقەت نابن لە چاکە کردن
 من ینفع الناس قسەى ھەزەتە
 من لەمە زیاتر خۆم ناکەم خەجل
 ھالە دەفتەرا بویە بنى دەنگە
 بە دۆسى و پاسى لە گەل ھاوپاتا
 دوور لە مەینەت و دەردووبە لابن

سه لای گهرم بۆگشت شاکه لی ۵ زور به پریزنی کۆمه ل و گه لی
 ئیوه وهك ئه وان ئه وان وهك ئیوه ۶ لای من یه کیکننی فهرق وشیه
 له بیرم نه کهن به پۆژو به شه و ۷ چون من کاتمه له م خه و بو ئه وخه و
 منبش دوعای خیر و تن و کردن ۸ نی فهرق، نی وچان، هه تاکو مردن
 جار جار شاکه لی تی نی به خه یالا ۹ له کۆری گهری خوشی ئه حوالا
 له کۆریش دوعای خیرم ته مایه ۱۰ وهك من نی خه بهر مه بن رجایه
 ۱۱ په لئخ: به چکه به رازی نێر.
 مالوس: به چکه به رازی ئی.
 واوی: چه قه ل.

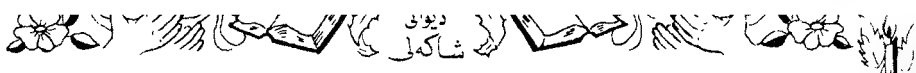

6.

بۆمالی چه مه ی وه لی^(۱)

پۆژی وهك ئه مپۆسیانزه به ده ربی ۱ سه رما فیراری گه زه نکی خۆر ف
 نی به ش له مه ی نه ت هاوشانی شادی ۲ نه شی هه ن چیه ن باعث مه زه ر نی^(۲)
 لای پۆژ هه لانت جوگه که ی سیوان ۳ بۆبووکی وه تن هه یاسه ی زه ربی
 فه رشه نه خشینت گولا له ی نه و رۆز ۴ ساقی پر جامی باده ی خوله ربی
 باغی رازاوی ده شتی ئازادی ۵ بۆده ماغی دل پر نیلوفه ر فه ربی
 لای پۆژاواشت ده شته که ی شاکه ل ۶ به نه شته ی شه مال عه تروعه نه ربی
 له باسانی یه خوشی ئه م جیگه ۷ پاریزراوی ویردی سه هه ربی

ئەم جىڭگە بەرزوسەوزوسە راوہ ۛ زەحمەت خەوہ رەق لىزە خوشترىنى
 گۈل و سونبول و عەرعر و چنار ۛ فەرشى ژىرېنى، بۆسەر سىتوهرىنى
 بە شەرتى، ساحىب ئەم جىڭگە ورنىگە ۛ بزانى نانى دىنيا تاسەر ۛ
 ھەول و كۆششە مايەى روو سوورى ۛ پاسى و پاكى يەخمەلىى بەدەر ۛ
 بابۇلە مەولا چاولە "مەولا بىن ۛ دەس ئاوىزىمان خىر البشر ۛ^(۳)
 نانى ھەردونىا لامان شىرىن ۛ ئەم دىنيا نەبات ئەويان شەكەر ۛ
 گەردى شىروانە شاهدى عەيان ۛ تەزكارى خاسى ئەم بەرئەو بەر ۛ
 ساسانى وكيان دىنى بە بىرا ۛ مىرانى جافىش تاجى سەر سەر ۛ
 جىڭگەى چاوەرىى ئەو "نادر" شىوہ ۛ يادگار يىكى خىر الأثر ۛ^(۴)
 پەندى پىرانەو نەورۆزو مىژوو ۛ بە سىيە "شاكەلى" با موختە سەر ۛ^(۵)
 ۱. ئەم كاكە ھەممەيە دانىشتووى كەلارە
 ۲. نە شىھەن: جىي دانىشتن ۲؛ دەس ئاوىزان: دست گرتن ۱؛ نادر: مەبەست لە نادىر شای ئىزانە.
 ۵. موختە سەر (مختصر): كورت ۛ.

— ۶۱ —

گولالەى ژىنى من ئازىز بەنى تۆتازە نابىتـ
 ئەگەر چى پوژى نەورۆزە گولى گولشەن ئەپشكىتـ
 خەيالى حوسنى دىدارت لە سەحنى سىنە گولزارە
 چە خوشە مەزەرەى كاتى بە ئاوى چاوە شۆرىتـ

به هارو گولشه فی ئیمه له سالیكا دوو نه ورۆزه
 سه رو سامانی حوسنی تو گولستانیکه ناچیتۆ
 هه موو دنیاو وئه سبانی له بهر چاوم به پوولیکه
 په لو پۆو بهرگی زینی من به یادی تو ئه جوولیتۆ
 هه موو دهم یادی پوخسارت له دلما ده رسی دینیمه
 مورادم کاتی مردنمه له لاما با بمینیتۆ
 له گولزاری چه مهن چبکا ئه وی مه حرووی دیداره
 به ئی دولبه ره گولزلرا به خورایی ئه سووریتۆ
 وه کو تو مورشیدی ئه عزم ته ریکه ی وه ری شه ری بی
 له کاتی مردن وحه شر موریدی خوی ئه دۆزیتۆ
 سه راسه ره ره وه کو چاوم قه ده مگهی موباره کته
 له بهر زوواری پا بوست له دلما جیگه نابیتۆ
 به هاری شاکه لی بی تو گه لاریزانی پاییزه
 به لی نه ورۆزی ئه و پۆزه که تو ی تیا یا ببینیتۆ
 به به فری غه فله تی سه رما ده روونم یه خ به ناییکه
 به ته ئسیری گزنگی پۆزی حوسنت مهر بتاویتۆ

نه شاتی چی که من نازام هه موو بیزاری نازاره
به بی تو دل له گول ده شتاها نه سهی دوکه له بی تو

ا. حوسنی تو: جوانی تو.

— ٦٢ —

السلام نهی ره وزه ی خیر الانام السلام نهی مه سکه نی عالی مه قام
السلام نهی باره گاهی مسته فا السلام نهی مه وقیعی فه یزوسه فا
السلام نهی چه سروتی قه سری جینان السلام نهی رشکی بوجی ئاسمان
السلام نهی فهرشی توعه رشی بهرین السلام نهی سوجده گاهی موسلین
السلام نهی زینه تی نه رزو سه ما السلام نهی دین را نه شنه ونوما
السلام نهی ره ونه قی بازاری دین السلام نهی شهوقی نه ربانی یه قین
السلام نهی مرکه زی خیر الامم السلام نهی خه لقی تو پیش نه زقه له م
السلام نهی مه هبه تی روح الامین السلام نهی له ووح وکوری وزه مین
السلام نهی گولشه نی هه ره نه نبیا السلام نهی بوستانی نه ولیا
السلام نهی مه نزه ری ئازاده گان السلام نهی مه لجه نی ئوفتاده گان
السلام نهی خاکی توعه تر وعه بیر السلام نهی گشتی ده شتت دل پهریر
السلام نهی جیلوهی دارالسلام السلام نهی زینه تی جه ننه ت ته مام
سه د سه لام و مه رحه با به رخاکی تو السلام نهی شور ی ئیمان السلام
السلام نهی مه نبه عی دینی مویین السلام نهی جایی فخر المرسلین

السلام ئەي تۆمە قاي ئەمجدى السلام ئەي قىيله گاهى ئەحمەدى
 السلام ئەي خاکی تۆدەریای نوور السلام ئەي گەردی کۆیت کوهی نوور
 السلام ئەي تۆمە زاری ئەنبیا السلام ئەي گەردی پاھت تووتیا
 بابە کوردی بی لەمە ولا شیعرەکان ئیحتیاجی کی ئەبی بۆ تەرجومان
 پیروو داماووم نزیکى مردنم شیت و شورى پۆژی زیارەت کردنم
 مردنم بی زیارەتی رەوزەى بەتوول مایەبی مەجھوونی یەخواری و مەلوول
 چەندە مەجھوونی نەچوون و پروویشم لەو بەهەشتی بی نموونە بی بەشم
 تابەکەى مەحرووی رەوزەوی بەشی تابەکەى داماو و خواری و پروو بەشی
 بی بەشی گەشتی لە دەشتی وەك بەهەشت بی نسیمی سەیری سەحرای رەشکی رەشت
 عیللەتی پیسی پروسات هاتەریم رینگەى رەوزەى رپازی بەست لیم
 داخی ئەودەردە لە دلمایەهەتا نەچە جینگەى واسیتەى عەفووی خەتا

— ٦٣ —

موددەیتکە دل ئەسیرە مەیلی گریانى ھەيە
 ئارەزووی گولستان و کۆی جانانى ھەيە
 سالە و قتیكە غەریبی مەینەت ئاوا ماوەتو
 ئیستەبۆدەرچوونی مەینەت عەزى سەیرانى ھەيە

مه ن زووری ئه و بوو ئه م ده شته شووه
 ئه رنه شاکه ل و ئه م سه وزو سووره
 ئاله ی مه کینه و تافه ی لووله ی ئاو
 گریانه وه ک من به تین و به تاو
 مه کینه مه ی چی "ساقی ئاوباره
 فره ی فرمیسکی حه وزو فواره
 دهردی هیجرانت بو نه بوو ته واو
 یه کسه ر دارپژا له سه رچاوه ی چاو
 ئینتیزاری ری دووروی ئیرانم
 بوگه رانه وه ی شای مه ورامانم
 هانا هاواره ، شای شیرین سوار
 کاتی غه مخواری فه قیروه ه ژار
 مه خله س موریدو سو فی داماون
 له دووری تو دا چاو پر له ئاون
 نیساری ریگه ت شاکه لی وشاکه ل
 ئینتیزاری تو ی وه ک روژی سه رکه ل

بوو به مه ن زه ره
 چو ن و ا ئا سا نه
 ما نه ندی به رکاو
 سه یله و بارانه
 چاوه ری ی یاره
 دهردی هیجرانه
 دلم بوو به ئاو
 بوو به روخانه
 من و ئیمانم
 به ل شای زه مانه
 ته نهام و غه مبار
 جله و گه ردانه
 ری لی گیرون
 کاتی سه ردانه
 به کو مه ل گه ل گه ل
 چه ند دره خشانه

۱. دوو پروو: کوندیکه که وتوووه ته نیوان "سنه" و "مه ریوان" "هوه" - ۲. - روژهه لاتی مه ربوانه

گۆری شاعیری کورد "ییسارانی" که وتوووته پرژهه لاتی ئەم گۆنده وه . شیخ عوسمانی کۆری شیخ
عه لادینی نه قشبه ندی دانیشتووی ئەم گۆنده یه .

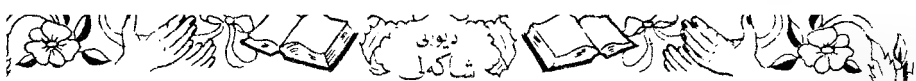
۲. شای هه وراسان : مه به ست له شیخ عوسمانی کۆری شیخ عه لادینی بیاره یه .

— 66 —

وینه ی پاشماوی قه لای شیروانه که له قه زای کلاره

گۆردی شیروانه سه یرانی سیروان / مه نزه رهی به رزی خاسی ئەمیران
قه لای سه ره به رزو قه سر تاجدار / جینگه عوشه رتی میری کورده وار
چاو نه ندازی تو دوو قه زای کوردن / یه ک له یه ک زیاتر به دهس و بردن
به ئیخلاسه وه ئاوه که ی سیروان / دامان بوسته به کۆل به گریان
سروه ی ده شته که ت وه ره م لایمه / شنه ی ئاوه که ت نه شنه ی دولبه ره
بانی نه ساسی نه وشیروانه / یا قه لای قایم کورده میرانه
هاته سه مر زمان به گریان وه / خوی و نه میری نه لاوانه وه

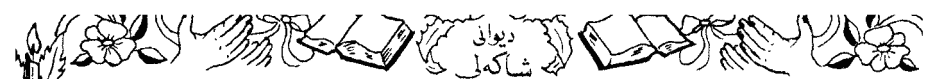
بانی ئەساسم نەوشیرەوانە // تەئریخی ڕۆشن نەوشین ڕەوانە
 بەلام ئەم قەسرەو ئەم بۆرجە سەختە // کردە میڕی جاف ئەودا ڕابەختە
 لایق بەجینگە نەوشیرەوان بوو // حوکمی عەدالت ئەمڕی ڕەوان بوو
 ئەم ئەرزو ئاو و شاخ و دەرختە // ئەو حاکمی بوو لەسەر ئەم تەختە
 چەن میروو وەزیر مەجلیسیان ئەگرت // لەعرووسیای تەدبیریان ئەکرد
 جینگە عوشرەت و مەنزەرە ی بەرزەم // کلاو فەرەنگی شاھانە تەرزەم
 مەن قەسری چەرخێ پاشای جافانم // کۆنە هەوارگە کوردە میرانم
 ۱۱ ئەم قەڵایە کۆشکێکی یە کجارگە و رەبە تائیدستاش پاشماوی لە کەلار ماو .

٦٧

بۆکوچ کردنی حەممە بۆگەری ١٣ / حەماد الاول / ١٢٨٥ هـ

ئەم بەیانی یە تاسە ی خاسم کرد // تاسە ی تۆم ئەکرد بێ درۆ راسم کرد
 پیاسەم ئەکرد لەسای هەنارا // بەژنی تۆم ئەدا لەگەڵ ئەنارا
 راس و مەوزو و نترهه پچوو بوو لەئەو // ڕۆژی ڕۆشنی لی کردم بەشەو
 وەکای مەیلە مەیلی کاسم کرد // نیاسم نەما تەرکی ناسم کرد
 شیوی کۆچی یارچۆکی شکانم // تەئەمول نەما تاوی نالانم
 تاقەتم نەمالە تین و تاوا // گەریام و گریام هەتا ڕۆژاوا
 ڕۆژاوا وەك شیت دەشتم دا لەبەر // هەتا سەعداوا بۆکاتی سەحەر
 بوی دەرچووم تەنھا ڕووە و هەورامان // بەنالەو نزکە ی هۆزامان ئامان

ته سکینی فی یه دووری بی ویسال // بویه پروم کرده قاپی ذوالجلال
 رانموونیم کا هه تاکو دوو پرو // له گهل یارانا به بی داخ و پرو
 بولای خانه قای عوسمانی عهلا // ههم اهل التقی له ده وحهی عولا
 بهل تکهی تکی پر نووری عوسمان // بتکیته زای نازاری زه مان
 ساریش کا یه کسه زای کونه و نو // مهر له وی ده چی ده ری دووری تو
 نارای بگرم هه تا وه مردن // شاکه لی ده رکا له ده س چی کردن
 ۱- مه وزوونتر: پیک و پیک تر.

۲- تامول: تافته.

۳- رانمووی: پی نشان دان.

سه قای ده شته کی پای هری شاکل // لیت نه پژیئی خوشاوی نه مهل
 غه رقی ره حمت بی روحی مه وله وی // چهن جوانی فهرموو خالوی مه عنه وی
 وادهی خاونی یه ن فه سلی شکارون // ده شته کی پای هه رد شاکه ل دیارون
 جروه جروهی مهل سه ره برگی گیا // بوټ به یان نه کا بی مه یلی دنیا
 راوو رابواردن خوشه ده م ده م // سه قای بی نهی بی لاهری غه می
 ساتی سوجه تی یارانی گیانی // خه مت لانه با زور به ئاسانی
 زیراعه چاکه وفه لاه دل خوشه // به لام دنیاخوی هه رکه شاکه شه
 ئاغاوره ئیسی چاکیش مه حاله // فه لاهیش بوخوی خه ریکی ماله

چوار هه لئه ست بوئه نوهر!

غه زه لی یه کهم
 نه مړو سالیکه شاکه ل بی نازه بی ده نگ و بی ده نگ بی به زم و سازه
 نه مړو سالیکه شاکه ل بی شه و قه شیوه نی به رزی ته واو به زه و قه
 نه مړو سالیکه شاکه ل مه خمو و ده ته رزی زایله ی میشکی سه متو و ده
 نه مړو سالیکه شاکه ل بی نو و ده دو و ری نه نو و ده مه گه ری دو و ده
 نه مړو سالیکه ده رچوی له شاکه ل بو تا قیامه ت به جی مای له گه ل
 منی هه لقرچان به ده ردی دو و ری هه و ده کو شاکه ل نه ما سه بو و ری
 شاکه ل نازانی چی لی قه و ما و ده شه و قی سالانی بوچی نه ما و ده؟
 کی بی بی بی شا گو لی بریا و شه ی گه شینه ی له نا و اسرپا
 شوخی شیخ سیفه ت کا که شیخ نه نو و ده سه رخو شی به زنی سه رجه و زنی که و سه ر
 و ده تن په رستی و شه یدای نیشتمان نه م ته بیعه ته ره مزه بو ئیمان
 شه ئنی شه هیدی شیوه ی غه ری بی کافی به نازیز لای خوا حه بی بی
 منیش با به س بی شین و گریانم کاتیکت زانی روچی ره وانم
 ده رچو و له قه و نه س له دنیا گشتی مولا بیکا ته نه یری به هه شتی
 ده نه نو و ده کوری شیخ نه همه ده نه م لا و ده تا پو لی سو یه ی کولیچی نه ده بیاق خو ئید، له گه ل خم دا له یه گ پو ل دا
 نه مان خو ئید له زانکو ی سلیمانی، به لام له تاقی لای دا سه ری نایه و ده، به و ده رگه پانی ماشین له نیوان جوار تا و
 ما و ده تا کوچی دولی کرد و ده له پینجوبین به خک سییدا . "جه مال"
 ه / حوزه یرلن / ١٣٧٥

غەزەلى دووھ

شىن ومەرسى يە موختەسەر بۇ دوا كۆچى ئەنۈر

ئەسەف بۇ شاگۈلى شاكەل كەبى ناو و نىشان پۇيى

لە باغى ژىنى بى بەش مالە داغى نىشتىمان پۇيى

چە نازك شىۋە گەنجى بوو مەلاحەت مىسرى گوفتارى

ئەسەف بۇ يوسىنى شاكەل بە ناكامى ژيان پۇيى

نە من وەك پىرى كە نعانى ئومىدى پۇشنايم بى

نە ئەو گەريانە ۋەي ماۋە بە جارى جاويدان پۇيى

دە سىكى بەرزو بالاي بوولە زانين و كەمالاتا

ئەسەف ناكات و ناكام و بە دەس جەۋرى زەمان پۇيى

ھەۋاي سەر كەۋتنى ھۆزى لە سەردا بوو بە سەرمايە

ئەسەف بە ۋەجە سەرت و ئىشە بەزاي كوردسان پۇيى

چە ۋە سىفولحالى من و ترا ئەۋى ئەم مە سەرەھى فەرەۋو

گۈلىكى سەرو بالا بوو بە تاراجى خەزان پۇيى

گەلى سالىكە مە ئلوۋى ديارو شارى كوردانە

بە ھۆى زانكوى سىلمانى لە شارى گەرميان پۇيى

له هه ول و کوششی ئی به ش له دیار و یاری مه حرووی
 نه چوو بو مه رگی ناگهی له شاکه ل بو ژیان پۆی
 شه وی چه قدهی ته موزی چه فتا و چواری زایی
 که بو سه ردانی پینجوی چوو که می پیتی به یان پۆی
 نه پۆی پروو به پرووی دوو پۆ به پیشوازی چه مه و عوسمان
 نه سه ف سه ف سه ف له دلمایه که هه روا ئی نه وان پۆی
 له دوا کۆچی رهوانی نه نوهری خاوی ئی خاوه ن پیر
 له سه ره قل وله دل سه برو له ته ن تاب و ته وان پۆی
 نه زانی شاکه لی بۆچی له دوا کۆچی نه وا ماته
 له گوی بیستن ، له چاو دیتن ، له دم نوتق و زوبان پۆی
 کزه ی زای فیراقی نه و چه ی نازاری بیزاری
 له دلما هه ره کو خه نجه ره له جه رگا وه ک سنان پۆی
 چه داخیکی به جه رگا ناب به مه رگی پر له ئاواقی
 دلی کردم به گولزارو به ئی شه رح و به یان پۆی
 به نازک ته بیعا دیاره له خا ک و ئاوی پینجوی نه
 ته بیعت بۆیه پای کیشا وه کو عومری جه وان پۆی

١- سنان : سه ره پم ، سه ره تیر.

و ابار
 بۆرگی
 شه که
 له دوی
 بی نوات
 پاش

ئەسەف سادەى بنالینە لە داغى باغى عومرى من
 لە جو بارى ژياندا وەكو ئاوى رەوان پۆي
 شەھىدى پىگەى عەشقى وەتەن مەحبوبى خاسى بوو
 بە ئىمانىكى بالۆه عەجەب شاھىد عەيان پۆي
 شەھىدى شاھىدى ئەو بوو نەو ك تەنھا بە ئىمانۆ
 بە فەرمودەى مەلاو و عالم و شىخى زەمان پۆي
 و تەم گەنجىكى وائەى دڵ لە دنیا كوچى بۆچى بوو
 و تى بۆھاودەى حووروو تەماشایى جىنان پۆي
 چەنى تارىكە ئەم دنیا لە چاوى شاكەلى چونكە
 لە بوستان دا لە ناكو و لە بەرچاوا نىمان پۆي
 ئەسەف سادەى لە دەف دەتووەكو دەرویشى ئاوارە
 كە ئەو شوخە وەكو شىخى لە بەزمى جاھىدان پۆي
 بىحەمدىلا سوپاى سەبەم بە تەعلیماتى عوسمانى
 شكافى لە شكى شەك و بە ناچارى دوان پۆي

غەزەلى سىيەم

هاتتە ھەي پايىزۇ نە ھاتتە ھەي ئازىز

گەرمى گەرميان نە ما تە ئسىرى
لە پىنجوڭ خۇشتە شتى شاگەلە
شەنەي نە سىمى پاي ھەردى شاگەل
گەل چاۋە رىتە بچوۋك وگەۋرە
يارانى زانكوۋ نە سەر تا ئەۋسەر
چاۋە رولنى تۇن وردو ھە راشى
بۆسلىمانىت نايە بە بىرا
پايىزە ۋجە ژنەۋ شادى ئازادى
شەۋقو، سەفايە، بەزى يارانە
دەس لە گەردن يارنى گىيانى
سەر خۇشى خۇشى پايىزە ژن
ھەرىكە ۋە پەنگى دلى پەنگىنە
من نەمى بوونم ھەروەك نەبوونە
پايىزە ژن و زانكوۋ زاننە

ئەبە خشى ژيان ھەۋاي دىگىرى
چاۋە پىرى رىگى شاگولگە لە
ئى توڭنى تامە لە بەر چاۋى گەل
دەۋرەي زانكويە بىيتۆ لەم دەۋرە
تۇيان مە نزوۋرە كاكە شىخ ئەنۋەر
رېگەۋ بانەكان ئەكەن ئاۋ پاشى
ئى توڭ تىايە لە جوان و پىرا
ياران دەس لە مل موبارەك بادى
زەۋقى ھاۋسەران ھەروەك جارنە
شەيداي ئىشارەۋ نىگى نىھانى
شىتى ئى خەۋشى بالاۋوبە ژن
ئىۋى پاراۋى پىر پىكە ئىنە
دەنگى زايىلەي سازم زەبوونە
بۆ ديار نە بوونت دىدەم نىمىنە

چون ناداری یاری دیاری
 دیاری دیار هر تووی نادیار
 قهوسی پایزه و به رزی بی تامه
 به سیه پینجوین به فر ئه بارین
 خواوین پوینی ئه وایزه
 تاقه تم نه ما به چاوه روانی
 رجایه ئه مجار پوچی شیرینم
 تو عیسای مریه م مریه م مریه
 شین و زایه لهی به رزه به می تو
 به گهری دووری مانگی که نغانی
 واله سووتانا وهك شه معی شه وان
 ئه رگورگی مه رگت نه بووه به میوان
 گهر چالی مردن قووتی نه داوی

جه وهه ری که وهه ر دانه ی مرواری
 به سیه سه یرانی سه ره ره ردو دیار
 له م کاته شکله جیگه ی ئارامه
 شکله بارانی دهشت ئه ره نگینی
 کاتی که پریانوی که لی نازیه
 بی تو بیزارم له زینده گانی
 بیرو نهك بمرم ئیتر نه تبینم
 بوژیانه وهی موژده ی بو یینه
 ئه ترسم ئاخر بی به رو رو
 پیریکی بیزار له زینده گانی
 چاوه پیری روی تووی وهك شه وقی به بیان
 ئه ی بو نایه یتو بو دهشتی که نغان^(۱)
 سامریه م ده رکه له دیی دامای^(۲)

۱- بیره که ی نه که پیتته وه بو ئه و سه رکوزشته یه ی له قور ئان دا باس کراوه ده ربارهی حه زه رقی یوسف پیخه مبه رگوایه گورگ خواردی و ئیتر باوکی به ته مای نه بوو پیتته وه.

۲- سامری : زه ره نگه ریکی جووله که بوو که ئالتوو نه کانه نه وهی مووسای علیه السلام تونده وه له کاتینا له گو فتو گوذا بوو له خزمهت خوی یهروه رگارا، وه کردی به گویره که یه کوه نه ته وهی [مووسای بی له ئایین وه رگرا .

غزلی چوارم

هاتنه وهی زستان و نه هاتنه وهی دل

نازیز زمسانه نهوا زمسانه | چه وادهی دیسان له کوئسانانه
 تاکه ی چاوه ری هه واخوش بوونی | خو پایز نه ما زوقم و نه بوونی
 نازارت نه دا سه هوّل و سه رما | بیرو بوو و ته ن بو جیگه ی که رما
 جاری هه رخوشه نه م هه ردو و ده شته | نه که رتوی تیانی ئیتر به هه شته
 رۆحی به رحمت پیری مه عنه وی | هه ر بو تو فه رموو یه غنی مه وله وی
 فه سلی خاونه ن واده ی شکارن | ده شته که ی پای هه ر د شاکل دیارن
 هه ر ده ی شاکل و ده شتی وه که به هه شت | شایه نی تو یه شکار و گول گه شت
 کوئسان زه حمه ته بو که رمیانی | خو قوربانیشه نابی نه یزانی
 جه ژنی قوربان به رۆی نازادی یه | ده س له ملانه به زم و شادی یه
 یه کن ده س له مل که ردن نازادی | یه کن سه رخوشی سه یرانی شادی
 منیش چاوه ری به ژن و بالای توّم | موشتاقی شیوه ی جوانی سیای توّم
 ته واو په شیوی شیوه ی شه نگی توّم | شه یدای رۆخساری لاله ره نگی توّم
 بو نادیا ری گیانی شیرینم | زانکو ش نی تو یه سه رمایه ی ژینم
 ناخرسالت به ده رچی له زانکو | دکتورا نه نی بوچی ناچیتو

بیرو بوشاکهل ناچی بوئهوی
 خه می ئەم بهینه له بیرمان بهرو
 حه مه وعوسمانیش ههروهك من وانه
 ئەم هه رداو ئەوهه رده رماورەنجووری
 خو حوزنی سه عید باسی ناگری
 کاتی که ئەلی: کاکەم له کوئی یه
 مه خلهس پیاو وژن ئاموزاو برا
 ئاخرا تازیم بیرو له م جهژنه
 دیداری تو یه جهژنو به راتم
 نانوسم ئیترا تا ئاخرا به هار
 ئەگەر مام ئەوسا نامهی دیاری
 گەرگورگی مه رگت نه بووه به میوان
 لامان میوان به چه ندرۆژو شهوی
 شادی دهست پی کهین دیسان له سهرو
 دلایان پرله خوین چاو پرگریانه
 زه حه تیان نادا وهك دهردی دووری
 شه رحی شهوقی ئەوهه رگیز ناگری
 شورو شه یداییم ته و او بو تو یه
 له دووری تو یه نه سووتین وهك چرا
 به شدارم بکه له و بالاو به ژنه
 قوربانه بو یه ته مای خه لاتم
 نامه ی ئیشتیاق بو دیداری یار
 ئەنوسم به پرز ههروهك مرواری
 ئەلی بو نایه ی تو بوده شتی که نعان

— ۷۳ —

له کاتی که له چاپ کردنی ئەم دیوانه بوو بووینه وه ، چه ندشیریکی
 شاکه لیمان پی که یشت و ناچار بووین که له کو تابی دیوانه که دای
 جیگهی بو بکه یه وه. داوای لی بوردن ئە کهین .

— غه زه لی یه کم —

دلم نایی به دلمانی خه یالی نه وده میکی تر
 به تاله هه رخه یالیکومه حاله مه خره میکی تر
 نه ماوه هاوده میکی وا ده می بی تاقه تیم ده رکا
 خودا بمکا به قوربانی زمان و هاوده میکی تر
 چه شوریکی له مردم داشعووری ئاده می پوئی
 له بو ئه م عاله می هاجه مه حاله ئاوده میکی تر
 چی یه نه و پوول و نه و پاره دل و دنیا بسووتینی
 به کوی چوو نه و هه موو فلسه نه سف بو دره هه میکی تر
 که چاوم که و ته ناجنسی دلم خونیای تی زایی
 خودایا هه لئه نی چاوم به پووی نامه خره میکی تر
 نه وه نده ناکه سم بینی که چاوم مه رده می پوئی
 مه گهر بو دیتنی گهم دوو باره مه رده میکی تر
 ده به سمه نه م ده مه تیری ته ماشای باغی حوسنت بم
 نه می که ی پیم بسه لینی نه مینم بو ژه میکی تر
 چه خوش بوو نه و ده مه و امن هیلاکی پی دوو پوو بووم
 خودایا بمژینی تا نه بینم سه رده میکی تر

که چوومه خانه قای دوورؤ سهرم سورما له عاداتی
 که وهك ئەم عالمه تیک چوو موهه بیا عالمه میکی تر
 به چاوپی که وتنی بوو والە دڵما دەرچوو هه سهرت
 خودا که ی بی دهر میکی تر له دل دهر که م خه میکی تر
 له دڵما دهر نه چوو مه یلت به دهر دو مه ی نه تی دونیا
 خودا لوتفی بیی بآرسه د پیچ و خه میکی تر
 له تیکو شینی که نجیما به با چوو به رهه می عومرم
 له پیریما نه سووتی یا ئیلاهی به رهه میکی تر
 له حالی شاکه لی پرسه که چونه زامی کونه و نو
 خودا ئەمجا بنیره بۆم دهر سیک و مه لهه میکی تر

— ٧٤ —

— غه زه لی دووه م —

چه خو شه گهر له عومریکا بپرسی یهك دوو جار یکم
 له ته نهایی و له ریسوایی که بی داروو دیار یکم
 له چۆلی بی نهوایی دا غه ریب و لیو به بار یکم
 له دهشتی بی نه شایتم ئە سیرو زامدار یکم

له شاری شهوق و شادی دا به بی دینارو بی فلسم
 له بازاری هه وه س بازی خه م ئالووده ی خو مار یکم
 نه سیری ئاره زوو ئازم زه لیلی ته بی ناسازم
 به چاوی مه رحه مه ت جاری ته ماشا لاروو خوار یکم
 له بهر ناسازی نه خلاقه گرفتاری ته بیعه ت مام
 به حالی شکله لی ره حی فه قیرو هه م هه ژار یکم

غەزەلی سێ یەم
 بۆ گیانی پاکێ ئەنوەر

پێشکەش بۆ گیانی پیروزی ئەنوەر
 پێشکەش بۆ گیانی خاوی ئێنوەر
 پێشکەش به وانهی به مردی مردن
 پێشکەش به وانهی له ههردوو چۆلا
 پێشکەش بۆ بۆگشت نه وگه نه و لاوه
 پێشکەش به وانه نه گه یینه ئاوات
 پێشکەش به وانه چوونه غه ربی
 پێشکەش بۆ بۆگشت نه دیب و نووسه
 ناوی ئەمانه له "بیر" و "زار"
 پێشکەش بۆ لاشه ی به سوژی ئەنور
 پێشکەش بۆ لاشه ی خویناوی ئەنور
 له ری راسیا سه ره سه ره به رده
 سه ریان نایه وه له شاخ و دۆلا
 واله بیر ناچن تا دنیا ماوه
 به رووی ئاواتا چاویان هه لنه هات
 دوورن له یارو قه وم و قه ربی
 ناوی ئەمانه دینیته ده فته ر
 نه یکه ن به سه ره باس له پوژگا را

پیشکەش بە و مال و منالی ساوا ٥ بە ئی جەریمە دەرجوون لە ناوا
 پیشکەش بە وانه چاوە پێی خودان ٥ دەریان کالە دەس زەلیلی زەمان
 ١. لە بە شێکی ئەم دیواندا، لە سەر تەواوە چوار غەزەل بە سەر ئەنوەردا وتراوە، هەر وەک پونمان کردووە
 کە ئەنوەر کوێ شێخ ئەحمەدی شاعیر بوو، لە تەمەنی لاوی دا بە وەرگە پانی ئوتومبیل لە نینوا
 چوار تەواوەت دا کوێ دوابی کردو، لە قەزای پێنجوێن تەرمە کەمی بە خاک سپێدا ...

— ٧٥ —

چە خوشە ژینی دەرویشی ئەگەر دەرویشی مەولانی
 نەوێک دەرویشی ئی ئیشی خەریکی ئیشی دنیای
 نە بێتە مەزە عەقوبچای یە دنیا و سوودی ئەو
 گەزنی گوێ دووگەز جاوە گە دانی یاخو پاشای
 خەلات و هاتی ئەم دنیا نە تیجە مات و مەبھووتە
 وەرە مەبھووتی دنیا بە نەوێک پەسوا عوقبابی
 نە کەمی دلخۆش بە دنیای خەریکی خواردن و خەووت
 وە یا کو کردنی پەرە لە هەر دوو لات ئی دەس و پاپ
 ئەزانی ئاخیری مەرگە لە بەرچی ئەو جل و بەرگە
 هەوێس بازی لە دل دەرکە بە ئێک سەر بەرزی ئەولانی
 مە نازە تۆ بە دنیا و نیازیکت نە ئی پێ یان
 چە سەر بەرزی ئەگەر فەرزا لە خوێوو ئەهلی حاشای

خه راباتی وه کودنیا پری به دمه ست و به دیکشه
 ده خيله خوئی لی لاده ته ترسم تووشی سه ودانی
 نه ماوه هیچ په یایی وانه جات داله حيله ی نه و
 بچو بولای سیراجه دین په ناهیکت ته گمر مایی
 به چاو پیکه وتنی نه و شاهه ته دنیا تی نه گمی په کسهر
 خوئی لی لانه دهی عه قلهن نه گمر هوشت له عه قلانی
 له دل ده رکه خه می دنیا مه چینه تووی مه یلی نه و
 به نه فسی خوم^{او یی} ته تا که^{او یی} شیتی دنیا ی
 نه زانی چونه ده رویشی، نه بی ئیشی نه دل پریشی
 مه ره نجه که س، نه ره نجینی، موتیعی شای بوخارایی
 بچوره خانه قای دوورف، نه زانی چونه ده رویشی
 موریدی شاهی عوسمان به، گمر کته شیر می مه ولانی
 له حه فتا سالی دنیا دا نه بوو نارام و ئاسایش
 چ خوشه شاکه لی گمر تو له مه ولا پروو له مه ولانی

— ۷۶ —

له سایه ی باغی حوسنی تو له دنیا گشتی بیزارم
 له شه وق و تاره زووی وه سلا وه کو په یمانه سهر شام

له خوشی نه وشه هه شاهه له دلما ده رچوو دنيـا
 به جه ز بهی عه شقی نه وشوخه له شاخا پر له هاوارم
 له بهر چاوم هه موو دنيـا پری جیلوه و جه مالی تو
 سه راسه ر سووره تی تو به له سینه و چاوی خوینبارم
 نه که م عه هده هه تا ماوم خه یالی خاوی دنيـای
 به نه مری تو بسووریتو هه موو نه توار و نه فکارم
 چه شوریکه له دلما یه که چاوانم نه جو شینی
 چه جو شیک و خروشیکه میسالی هه وره ئازارم
 به ئی بولبول له گول دوورنی ژیا نی ژان و گریانـه
 وه کو بولبول نه نالینی له دووری تو دلی زارم
 چی یه نه وشادی نه وشه وقه ، که دنیا کوته ، هه رته وقه
 له پامایه خه تام زوره ، له ملما یه سته مکارم
 ده خیل نهی شه معی به زم ئارا له لاتـه جه معی اهل الله
 به حالم ئیلتیفاتی که که بیمار و گران بـارم
 سیراجی دین و دنيـای له دل ده رچوو شه کیبایـی
 له دووری تو نه نالینم هه ژاریکی دل ئازارم

سیراجی کوره بی ئه رزی له دوو ریتا دلم له رزی
 له لای مه ولاره چهن به رزی به توچی من خه فه تبارم
 ئه لانه ی نایی ره حهت خه فهت باری له بهر ئافهت
 منی بیهووشی و بی هیمهت چه بی عه قل و چه بی عارم
 که تو بی نایی حه زرهت که تو بی مه رجیعی ئومهت
 منی بی قه درو بی قیمهت له بهر چی بی خه فه تبارم
 له جوانیما ته مام وابوو له پیریما به تاعهت بم
 که چی ئیستا که زور زیاتر ئه سیری نه فسی به دکارم
 به ههشت و دین و دنیا ی به راسی تو ته مه ننامی
 ده رم بی بی له به دنیا ی که لی به دناوو ئاسارم
 هه موو که نجیم له ره نجا چوو ده ی پیریمه دنگیری
 سه رووو سه روو ری می تو، به شهوقی تویه ئه شعارم
 ره زی شیعو بزهی لیوم مه زهی سه ره رزی تویه
 که تو سه ره رزی ئافاقی منیش روو سوورو لاسارم
 وتم تا که ی له ده ردا بم و قی ساردی له سه رده رکه
 به گهری دل بجوشینه منیش جا ده فعی ئازارم

ده خيله شاکه لی ده ستت له چاکی پاکی هه ل مه گره
نه وا دامای مه حشر بی به بی ئه و بی مه ده دکارم

— ۷۷ —

— خوشه ویستی نیشتمان —

گیان فیدای ده ست و قه له م بی ته سپ وزینم بوچی یه
خه ت ئه گه ره یمت بکا بر نه و کرینم بوچی یه
نامه وی ئه سپی که حیل و بر نه وی کورتی جوان
پاسه وانیم گه ر نه که ن حيله و ته قینم بوچی یه
کوئرو که ر بم گه ر له راسی راستی خوم لایه م
جیا له قانونی خودا ئاین و دینم بوچی یه
نامه وی ده ستی که یاری بی ده سیکی بی نه ده م
بازووی ئاوا نه بی هیروو تینم بوچی یه
هاوزمانم لیو به بارو تاله حالی ماله کی
پر که رووی گریان به ئه و، من پیکه نینم بوچی یه
ئاره زووی به رزی وه ته ن بویه به فه رزم خوئندووه
شادو بی غه م تیا بژیم هاوپی ی غه مینم بوچی یه

—

نیشتمانیکم نه بی ئاسایشیکی تیا بکم
 سه سه ری بم نامه وی نه و حاله، ژینم بوچی یه
 شانشینه نیشتمانم هه یفه پاساری نه بی
 باغ که په رژی نی نه بوو میوه چینم بوچی یه
 شاری بانه و سا بلاغم که یفی هاوینا نه
 گه ر مه زه ی پایز نه به خشی خانه قینم بوچی یه
 گویت له ده نگی مایی ده شته بانگ له زاخو چون نه گا
 گه نم و جو ی خوم دانه چینم چینی چینم بوچی یه
 پر به بی کالای خومه نامه وی جزمه ی که سی
 شاله که م بو تانی یه، فاسونی شینم بوچی یه
 چه نده لام خوشه که لاهه کانی "شاکه ل" بانگ نه کا
 من به بی لایکی خوم نه م شکله ژینم بوچی یه؟

۱- مایی ده شت، ناوی ناوچه یه که له ئیران.

❖ ۷۸ ❖

لایقی بالای تویه نه ی وه ته ن کالای سوور
 لیت موباره ک بی که مه رچین چین به چینه سه وزو سوور
 ناوی شین و به نه قشی ره نگ نه فلاکت هه یه
 نه رگست وه ک لوکس نه نجومه ز وایه پروونا که له دوور

شه ناک
 بو تری

هه روه كو ده شتى خه تا پر ئاسكى تاتارى يه
 هه رله ده شتى شاكه لو بيگره هه تاكو به رده سوور
 جه دولى تاوت كه وه قتي عه كسى پوژى لى ئه دا
 وهك هه ياسه ي زيوى پشتى دولبه رى گه ردن بلوور
 نهى وه تهن مه عقووله ته شبيهت به جه ننهت گه ربكه م
 چونكه "محمودالمقام" ده، خاكه كهت تانه فنى سوور
 دل فيداي ئه وشيخه نى، "ئه حمده" ده لاي من مه قده ي
 خاكى پاكي "شاكه ل" و شيروانه بوته كيوى توور

۱- نه فنى سوور: خودا له قورئان دا فهرموويه تى: (ونفخ في الصور فصعق من في السموات ومن في الارض إلا من شاء الله) واته فووكره به كه له شاخ دا وهه رچى له ئاسمانه كان و زوى دابووله ناوچوو جگه له وهى خوا نهى ويست و پاڙى له سه رنه بوو.

❖ ۷۹ ❖

— په ندو ناموزگارى —

❖ دوورووا ❖

ئهوى له دنيانى دهس دامان
 له بهر نى كه سى سه رى دانان
 داماوو كه ساس سووك و پيسوان
 له بهر دووروو نى ئابرووى تكان
 حه ياو حورمه تى هيچ لانه مان
 له گشت قايى يه هه رقاودران
 شيرينى ژينى لى تال كرمان
 به پاله په ستوتى هه لدران

یه ک ده فعه له گیان جارس کرانی ۱
له ناو محاله ما ئابرووی برانی
له پرووی راستی پرووی هه لچه رختی ۲
به پری راسه دایه ک پای نه نانی
ئه وه دروئه دهردی بی دهرمان ۳
توخنی نه که وی ئامان سه ئامان

دهردی سیلی یه خوئنه که ی پسه ۱
چاوستانی نی یه چهن پهنگی سیه
ده سم دامانت لایا مه ویسه ۲
خوتی لی لاده ریسه وگوریسه
له نامه ردیا یه کم خه میسه ۳
تی هه لدراره چاره ری لیسه
به مه ولانا واو ناغهی کلیسه ۴
وه پیری شاکه ل وه شای چوئیه
سوئنی لی بخو هیچ تیا مه ویسه ۵
قهت هچاره ی نی یه نه م دهرده پسه
دهردی بی دهرمان دروی بی سامان ۶
توخنی نه که وی ئامان سه د ئامان

که پروو گولینه چاوی نکاوی ۱
ها به ککولی یه وه عه بای به دناوی
نیشانه ی شانی شان داچو پاوی ۲
نه جه وو تاجی یه سووکی و دامای
عیلاج ناگری چاره ی ته وای ۳
ده س به سه ده رچی له ناو ئاوی
زووم تی که یانی له به نو باوی ۴
ئاگات له خوت بی نه که وی یه داوی
دهردی بی دهرمان دروی بی سامان ۵
توخنی نه که وی ئامان سه د ئامان

مه پر سه نه حوال روژی جه زاکه ۱ بېگرو و رایکیشه و کوټی له پاکه
 چه فتاکه ز زنجیر ملی پیاکه ۲ الی الابد. بی نهک وهک دنیا که
 دهس له بانی دهس میخی پیاکه ۳ مه واشیر وه شه وق رووی له خوداکه
 بو بر پاره که ت ساده ی وه فاکه ۴ هیچ ریگه ت نی یه نازای سا پاکه
 یا وه کو دنیا پشت و په ناکه ۵ دهر ناچی له دهس ته نیا خوداکه
 دهوای ته م دهر ده پیت بلیم کاکه ۶ ره فیتی مه که پر به پی پاکه
 دهر دی بی دهر مان دروی بی سامان ۷ توخنی نه که وی ثامن سه د ثامن

۸.

راستی

رووکه له راسی چمن به قیمه ته ۱ بازووی به هیزی چمن به نه سره ته
 وه شوین که وتنی شان و شه و که ته ۲ بزگاری له دهس کوټی مه ینه ته
 به بی سهر مایه خاوه ن سهر وه ته ۳ هیچ جینگه ی نه بی جینگه ی حور مه ته
 هیچ که س شک نابا که وری عه شره ته ۴ بی پشت و بی مشت چمن به قودره ته
 له بی ده ستیا زور خوش سوجه ته ۵ کاتی دهس روین خاوه ن نیعمه ته
 نه خلاق به رزی بی نیهایه ته ۶ قه له م شهق نه کالی بی تاقه ته
 نه وه راسی یه روو سووری مه یدان ۷ جینگه له ژووره له ژووری میوان

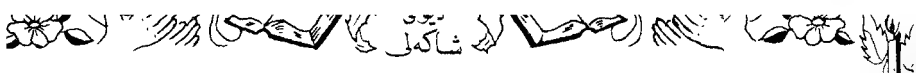
۱. نه سره ته: سه رکه و ته وه.

۲. کوټ: زنجیر؛ مه ینه ت: ناخوټی؛ ژوور: هوټه.

— دهرده دلیک —

هه ژارنکی پیرلات و ناته واو // پستی کو ماوه چاوی پر له ئاوا
 ریشیکی سپی وه کلووی لۆکه // پستیکی چه ماوئه ووت گالۆکه
 تۆزی مهینه قی به سهر ریشه وه // یه کجار لاواز بوو به دهس ئیشه وه
 برسی و تامه زروخیژانه خیو بوو // لیوه له ره ی بوو بو شیوپه شیو بوو
 به درپژی هاوین به وگشته گهرما // نه جولا بو نان بو به رگی سهرما
 له کاسپی داکشت و کالی بوو // داس و دروینه هه رخه یالی بوو
 سالی نوسه دو چل وحه وتم بوو // ساری گهر میان پر ته م وحه م بوو
 کولله زیره ی دی به سهر خه له وه // زیره ی هه ژاریش به ده م کولله وه
 خه له ی مامه ی پیر توبه شی خورا // له ده یه کینکی بو دره و کرا
 خالۆی ریش سپی له وده شته چۆله // وه نه وزی نه دا له شوین گاهۆله
 کیشه وهۆله ی کرد به ده م دهرده وه // له کا، له کوته ل، پاکی کرده وه
 کاتی پوژاوا سهرکار دابه زی // شه قلی کرد وتی مامه نه یدزی
 واده ی به ش کردن سۆزی پی درا // ته میه ی خرمه قی شیخی پی کرا
 مامه ی مهینه قی له داخی شیخا // هورگی خوی نه دا به تیغ و میخا
 سۆزی زوو به ناز له خه وکه هه لسام // پاشی چا خواردن دهشت وده رگه پام

چوومه سه رجي زي خاله پيره كه م
 كه ديم دهس نه ژنو داماوو ماته
 جيزه گه نمه كه ش شه قلى شكاوه
 راسم بنى بلى له م سه ر خه رمانه
 وقى كاكه گيان ده خيل جى ي سه وره
 باوهرم نى يه تو دز نه ناسى
 زور باش نه زانى نه م شاخ و كيئوه
 به ناو راوچين ، به كرده جهرده
 پاشماوه ي كوله خه له له چولم
 به پاك كراوى له من ناترسن
 ياشينخ شه قلى چى نه و مالى خوئيه
 خه ريكي دزى گيسك وكاوپن
 روحي ئينساينش ما له خه ته را
 ته قهى تفه نكه شه و تا به يانى
 سه يري دز مه كه من سه ري كز بكم
 داوهر بسينى نه م بنى دادى يه
 كوله زور چاكه هه رده غل نه مژى
 وهك ئيسته ي خوومه دل زويره كه م
 له جى ي پيكه نين خه مى خه لاته
 وتم دزيو ته يا خو براوه
 نه رنه نه وكوتم به م جه يزه رانه
 ته حقيقى بكه به پيچ و ده وره
 نه گهر نه يناسى مه گهر نه س ناسى
 كه لى رى گرو دزى هاپيئوه
 له رپشى شه و دزن له م هه رده
 گردى بكا تو وهك من كلولم
 نه ي مائه هور له تو ش ناپرسن
 نيوه تو يه قى نه و كه نم و جوئيه
 هه رچى ده سكه وى سه ري نه برن
 بو په نجا فلس له م ده شت و ده را
 عاله م ره وى كرد ناشى نه زانى
 گه يى يه لاي خودا شكاتى وه ته ن
 له ده س نيفاقا وه ته ن دادى يه
 فيتته خراپه گيانمان نه كوژى

ئەگەر ئەتوانى حەقم بىيىنە ئەگەر ناتوانى زياتر مەم دوينە
 تاملەم نى يە لە ژيان بىزارم چىم لە دلایە ئەيخەمە زارم
 وتم خالۆكەم چاك تىگەيشتم تۆهيچ و من هيچ ئەوا پويشتم
 لەمە زياترداخ هەلمە پيژە شكاتى ئيمەيش لاى گەلاويژە
 بەنەى ئاسانەى ئاسمانى ئەوم بۆيە چاوە پيى ئاخري شەوم
 داخى گرانم بۆ يەك كەوتنى بۆ بەرزى وەتەن بۆ نەسروتنى

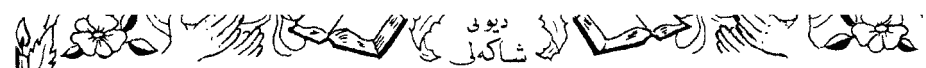
- ١- لە ساڵى ١٩٤٧ ز كۆلە داى بە سەر دەستى گەرميان داو هەموو دەغل و دانى فەوتاند.
- ٢- گاهۆلە : گێژە.
- ٣- ئەو گەنمەى پاش پاك كردنەو لە "كا" تەمىنتەو.
- ٤- گەلاويژ : مەبەستى لە گوڤارى گەلاويژە كە شاعير شيعرى تيا بلا و كردووە تەو.

— من و منالە كوردە كان —

گيانە پي بگرن بە لكە پيشكەون تاكەى ئەسیری لانكە و پيشكەون
 كاتى خویندەنە وادەى خەو نەما پووناكى رۆژە رەشى شەو نەما
 نووسين فيزبين تيشك ئەهاويژى رەشيانى قەلەم چاوت ئەريژى
 رەشینهى چاوت هەرچەن دوور بينە چاكتر دوور بينى رەشى نووسينه
 سەرم سوور پماو لە رەشى نووسين چۆنى ئەنوینى نهيىنى لەچين
 گيانە بخوینن بە لكە پيشكەون شيرانە نەژين وەك كەرويشك ئەوون

هه رسه گي هه لسي خوښي نه پيژي | پراوچي تفهنگي بو ته هاويزي
 بتوين و زاخو ده شتي مهريوان | مايي دهشت بوگه نم هه تاكرماشان
 شينايي هاوين هه تا برواني | كاتي زستانيش بوگه م باراني
 پيازوو تروزي بامي يهو په تاته | برنج و نوگ و ناوي ته ماته
 بژي به مانه زمسان و هاوين | ميسرو شاي چي؟ چيت نه وي له چين
 ميوه ي ره نكاو ره نك هه نارو كه بات | هه نگوين وگه زو له باقي نه بات
 خوري و كاوړو مه رو بهرخ و پون | هه رو هه كوسه يلاوسه ره و خوار نه پون
 موره بباي كوردي رو ببه ي دو شاي | نه تواني سي شق هه لدا له چاي
 له دواي كور دوستان دنيا حه رame | يازوخ شپزه و في ئينتزامه
 تري ي شار باژير هه ري هه ورامان | شان نه دهن له شان رهوزي جه نه تان
 ئير ته سپرده ي خواو عه مهل بن | بو جيلي دوايي جيگه ي نه مهل بن
 اكه بات : له پرته قال كه وره ترو ره نكي زه رده .

ناره زووي بگه ريانمه و پوژي نه ورؤزه و به هار
 زه حمه تي سه رما نه ما كوښينه وه و ده رچن له شار
 لايه قي سهيرانه سحراني غويارو سه وزو شين
 دهسته دهسته دهس له مل كهن دهس كه نه سه يرو شكار

زهوقی کومه ل پر به سهرمه غم له دلما هه ر نه ما
 کوانی موتریب بوم بخوینی ئەم دووسی بهیته به تار
 جه لای قه لای کومه لای کەن بو ژیا نی یه کتری
 هه رکه سی هه ولای بدا ناوی ده بیته یادگار
 هیمه تی بو ملله تی سا به لکه ئەمجا سهرکه وین
 باسی سهرکه وتن ئە خوینی پیچی چه رخی رۆژگار
 ئەنی وه تەن بو تو ئە ژیم و حازرم بو خزمه ت
 بو سه عاتی هیمه تی لاوانی کوردم چاوه نوار
 شکاکی بو کورده واری شیعره کانی چەن گەشە
 مه نجه لی دل هه لکولینه وئاو له چاو دینیتە خوار

« ئەم شیعره له دواى نهمانى فه رمان ره وایه تی شیخ مه محمود - دا وتراوه .. »

— ۸۴ —

— شکاکی و شیروانه —

به هاران و ئیواره ی ده شتی سیروان ۱
 به سهر به رگی گل و چل دابچوپی ۲
 که عکسی لی بدا تیشکی خوراوا ۳
 له دنیا مه نزه ره ی وایی نه زیده ۴
 بباری جار به جاری تاوی باران ۵
 جلی سهرمای زستانی بگورپی ۶
 گول و گیا نه چنه به رگی بووک و زاوا ۷
 فه ره ح به خشی دلی میرو و فه قیره ۸

له رۆژاوايموه تاكو به يانف نه خاته ميشكه وه زه وقي جوانف
 شهوى شيروانه و داغى سوبجى سه رده شت سبه ينانى مه راقه بو دلى ره شت
 قسه ي کشمير و پى هه ردووخه ياله شهوى شيروانه وشا كه ل مه حاله
 كه كاتى شه ونه ما سروه ي به يانف نه خاته بىرى پىرو نه وجه وانف
 جريوه ي مه ل له سه به رگى گول وگيا فواره ي ئاوى پرووناكى چه م وچيا
 به جوشينكى به كول دينن به بىرا سه فاي دينى به چاوى ميره پىرا

— ١٥ —

نامه ي پىرى ده ستگير بو شيخ نه حمده "يه كه م نامه"
 نه نووسم به دل مويا ره ك بادي جه ننت پىرو زى به شه وق وشادى
 دل له غه م ئازاد خاترت شادى بگاته مه قسوود هه موو مورادى
 ده س له ناوى ده س ده سم له ملت هه ره له دوور نه يكه م كه ردى ئازادى
 خه يالت نه حمده ده ر ناچى له دل ته ي نه كه م ئانى هه زاران وادى

سه لای خالیس و دوعاو ته مه نئای چاک و خوش ناسار
له سهر توونی که هاوناوی له بو شاهنشاهی موختار
که مژدهی خویه بی شک و سئ هاوناوی نه وشافی
جه هه ننه ملی حه رame جنة الماوی یه جیگه ی شاهیدی دلدار
کلوری ههر ده قیقه سه د هه زاران نه شرفی سه لوات
له حه زهت خالیقی بی وینه بانی دهم به دهم نه نوار
په یا په ی باله سهریه ک بی نه بری به ینی به ینا به ین
بریژی باله سهر نه و تاکه سواره ی شافعی نازدار
له سهر نه سحاب و ئال و تابعینی تا نه به د بانی
سه لات و ههم سه لای پر له در پروگه و همری شه هوار

مه لاه بدوولکه ریمی موده پرپیس که به مه لاه بدوولکه ریمی
بیاره - به ناو بانگه، زور ئاشنایه تی هه بووه له گه ل شیخ ئه حمده ی
شاعیردا، وه نامه و نامه کاری یه کی زور بووه له نیوانیان دا، هه رچه ند
ماموستا مه لاه بدوولکه ریم دان نانیته به شیعره کافی خوایاو به
شعیران له قه لاه نادا، به لام هه رچونیک بیت به لای منه و له پرزی

شعیره به تام و خوشه کان دایه جاریکیان له به غدا عه رزی مامؤستام کرد
دهرباره ی ئەم چه نه نامه شعیرانه ی بو شیخ ئەحمەدی ناردوو
فهرمووی: کاکه جه مال ئەمانه هه روا وتوو من من نایان خه مه
پیزی شعیره وه. به هه رحال وایزه دا هه موویان ئەخه مه. بهرچاو.

— ۸۸ —

شاکه لی وه شای گردین دلداران و وه سه فای سینه ی مهولای سه رداران
بیادی یاران نه یه ن خه یالم و به سته ی یارین وه شی ئەحوالم
بیاره - ۱۳۶۸ ک

— ۸۹ —

شاکه لی وه شای گشت زینده دلان و وه شنوی سه حه رجه باغچه ی گولان
وه شوخی سه وسه ن نه پای کوساران و وه شئه ی نیرگس مه سته جویباران
دل چون په رهی گول غه مزه ده ی خه زان و جه ده ردی دووری وه حه سه رت پیزان
مه ردیسان جه نه وه وه ره که ی نیسان و ئاو پاشیش که رو وه لوتف و ئیحسان
بیاره - ۲۶ - ره ییحول نه وه ل - ۱۳۷۰

— ۹۰ —

شاکه لی و وه شای شیرین پوخساران و وه په رهی سه وسه ن له سای کوساران
به خوی مه حبوویان له واده ی ویسال و به پروی ئازیزان پر فه یز و که مال
فه راموش ناکه مه یلی دیدارت و دل دایم که یله له بو پوخسارت
مژکه وق حاجی حان له سلیمانی
۱۵ / ذی الحجه / ۱۳۷۰ گ

یا نووری ئیخلاص ئەهلی ئیستیعداد
 یا شهوقی دیدار غەمزە دەی فیراق
 دەی هەر دڵ شاد بێ ئەحمەد شاگەلی
 بە شهوقی وهلی و بە عەشقی عەلی
 مینیش هەر دایم بە تەمەنناو
 ئە پاریمەو بە سەد دوعا و
 ئە لێم خودایا بە جامی مەردان
 بە گەرمی سینهی لە دنیا سەردان
 بە رۆحی ئەنفاس ئەریایی ئیخلاص
 بە فتوحی قەلب ئەهلی ئیقیتباس
 بە تووژی وادی تەجەلای خودا
 بە نیندای سەمای "إني أنا الله"
 بە سەرفی نەزەر جەخە تاباران
 بە تەکای مەردان پەر ئیعتیباران
 بە سایە لیوای ئەحمەد جەم بین
 بە بادەیی سەفا گشت خاترجەم بین

مرگە و قەحاجی حات
 ٢١ / ذي العقدة / ١٣٧١ هـ

❖ ٩٣ ❖

نازیزی شاگەل نازیزی شاگەل
 درەخشان و نینە نوور ئەفشانی گەل
 جەژنە، شادی یە موبارەگ بادی
 سەیرە سەفایە گەردن نازادی
 خە لکان هەریەک بە کامەرانی
 ئە دەن بە یە کتر مژدە و مژگانی
 کاتی ئە شین و پراگوزەردا
 بەرد ئە دەن و جام جیلووی عەنبەردا
 دەس و پیالە پەر بادە و شەراب
 دڵ وە موتالە ی رۆخساری مەهتاب
 بازی دەس لە مل لیوان لە سەر لیو
 ئە مژن تایی سەبجەیی سوورە سیو

ئە شنى تاتاي گيسوى لوولا لوول بۆپەريشانى دلدارى مەلوول
 راءەوہ ستينن وہ نيم نيگاي ناز ئاھووى رەم کردە پەي ھەردەي پيواز
 سەد باراي گور بە وئەي ئەسیر بە تاي پرستەي زولف ئەخە نہ زنجير
 کہ دینە سەرەي نوقل وشە کرى باز سەد تەووتى خاموش ئەھيئەنە ئاواز
 موختە سەر ياران بە نەواو بە زمن بە دەھوق و بادەو بە عيشق ونە زمن
 مەن نە ئى بوونم وەك نہ بوونى يە نہ غمەي سازە کەم لە زە بوونى يە
 خە مبار دل غەمکين، ئى يارى دلدار ئى ناز ئى ھاو پاز ئى سە داو گوفتاو
 لە ساي پەنجەرەي حوجرە کەي تارم رەنجوورى دوورى بالاي دلدارم
 جەژنم ئى جيلوہ و سازم ئى نازە مەيدانى زە وقم ئى بەزم و سازە
 وەي سەد رەحمت ليت يارى وەفادار بووى بە ھوى خوشى دەر وونى غە مبار
 ناکا بە يارى وئىقبالى فەلەك بە شيوہي سرووش بە نەزى مەلەك
 داي لە دەرگاي دل شنوى نہ سيمى دل پر لە سە فای عەنەر شە ميمى
 بە نامەي نامى يارى کەرەم کار ئەحمەد شاکەلى ئەدیبى نازدار
 کام ئەدیب ئەدیب ھوشيار ولە بيب کام لە بيب وئەي لوقمانى تە بيب
 ھاتى بۆدەرمان زامانى جەرگم بۆم بوو بە پەناي پاريزى مەرگم
 زيندو کەرەوہي دلەي ئەفسووردەم ھينايە گوفتار ليتوى پەژموردەم
 بۆيە پيرۆزە جەژنى پيرۆزم دەواي پرووزەي دلەي پىر سۆزم

کەرکووک/ نەکیەي/ تالەبانی ۸ شوال ۱۳۷۷ھ

له سالی ١٩٦٥ - دا که شیخ نه حمه د له گه شتی خانه قین نه گه ریته وه بو کفری، خوالی خوش بوو، نه نوهری جوانه مه رگیشی له گه ل دانه بیت، وینه یه کی خوی نه دا به باوکی که بیبا ته وه بو شا که ل بو یادگار، وینه کی زور لاجوان نه بیت و نه م چه ند مه سره عانه ی بو و تو وه :

نموونه ی نه وه ی شا که له وینه ی چاکی هه لگرن وینه و ناوینه ی رابووردوو روینی حالی بن له حال / موسته قبه لتایش نه نویی وینه ی

❖ ٢ ❖

وینه ی ناوینه ی له جامی جه ما / وه رگرا بو یه خه ی تیا نه ما / راسی و سابتی و ماتی و نی ده نگي / دهرسه له ئایه ی " فاستقم کما "

❖ ٣ ❖

ئیسمی نه نوهر جیسمی شا که لی / ره سمی یادگار بو نه وه وه که لی / کام گه ل نه وه که له ی که وامو خلیس نی / بو دین و وه تن هه م بو شا که لی

❖ ٤ ❖

شیرینتر له گه نج کاتی که نجی یه / بی خه م و نی غه م به نی ره نجی یه / یا خوا مه حفوز نی دایما له وی / نه نوهر به راسی غونچه ی که نجی یه

له دو وه م که شتی شیخ نه حمه دا بو لای سه ماحه تی پیرو که رانه وه ی،

شەوئى لە مالى حاجى ئىبراهيم ئە مېنىتە وە لە "قەلاتە بزەن"، لە و كاتە دا
 مستە فابەگك لە "چەمى شۆر" ئە نى و چە ند شىعركى ئە نووسى بۆ
 شىخ ئە حمە د تىايا گله نى كردبوو كە بۆچى لە وى لای نە دا وە ماوە يەك
 بە يە كە وە بە يادى جارەن رايان بواردا يە - شىخ ئە حمە د - يش بە م نامە
 شىعرى يە تاسەى خۆى دەر ئە برى و لە سەر زەر فە كەش ئە م دوو
 بە يتەى بۆ ئە نووسى :

هەر لە شكە لۆهە تا چەمى شۆر ۛ حورمەت نى حىساب ئىخلاسىكى زۆر
 بىبا ئە م نامە هيزى بالى مەل ۛ بۆمىرى خاسى شىروانە و شاكەل

— ٩٥ —

— نامە كە —

يا خوا نى داخ و نى ئاخ و ئە م نى ۛ لە پوونا كىا وەك جاى جەم نى
 هېچ داخ ت نە نى بۆ نە ها تەم ۛ پۆحم لە لاتە ئە گەر من منم
 بە لام كە نا يە م لە بەر پىر يە مە ۛ نەك لە نى مە يلى و لە نى پىر يە مە
 بىر م لە لاتە مىر م نى درۆ ۛ لە دل دەر ناچى بىر و تاسەى تۆ
 ناتوانم ئىستە لە بەر هىلا كى ۛ خۆم هىلا ك بكمە من بە چالا كى
 ناشتوانى بگرى پى لە من سەر ما ۛ دىمە خزمەتت هەر ها تە سەر ما
 خۆشى شە وانى زمسانى جارەن ۛ زىندوو ئە كە ينۆ بە يادى جارەن

کام خوشی خوشی له لایه ن خودا
کام شه وان شه وی پر له شه وچرا
پر که زو گو یزو پر چه لواو نه بات
کام زمسان زمسان پر له فه لاحت
کام جاران جاری پاوی جهیران بوو
کام یاران یاری بی درو و گه زاف
یارانی مه جلیس میری ناودار
میرم چه ن میسراع شیعی شیرینت
ده سم لی مه ده من زامم زوره
ته نهایی دلسوز بی یار بی هاو ده م
نه پینووس رنګه ی نووسین نه ناسی
چاوم پر له ناو لیتویکی به بار
دایم نه نالم له حوجره ی تارا
چی بکه م وه که مه جنوون به ختم بووسا
نه غیارم هاو ده م یارم لی جیا
من گرفتاری سه ختی زامانم
قه له م قول نه دا بو نووسینی بهیت
هیچ که س نه توانی سه کته ی لی بدا
بو که وره و بچووک بی فهرق و برا
بو نه و شه وانه شا نه ی برد ثاوات
به هاری نه یدا مژده ی نه جاحهت
جاری پاوی پور جاری سهیران بوو^(۷)
کام یاران یاری دل و دهر وون ساف
شازاده شیوه و سه ردار له که لار
تازه ی کرده وه مه یلی دیرینت
بی که س و بی ده س له م ده شته شوره
نه هاو زمانی نه هاو پری قه له م
نه زوانی رنګه ی که وی له راسی
وه که تینویش براو بو دیداری یار
نالهی چه زینم جوته لیسه قارا
هاو پارم نه ما له دی وله شارا
من له چول و ده شت نه وله سه رچیا
میریش بی خه بهر چونه ژیانم
به لام و اچاکه مه یدانی نه دهیت

با له مه زیاتر سهرت نه یه شی ۱. سهرمای یه که م مه به ست له ساری یه
 و ه کو کاره با رُوح رانه کی شی ۲. جهیران : ئاسک.
 عینوانم ئیسته له ناوگه لی مه ل ۳. سارا : دهشت.
 ئه حمه دشا که لی ته نها وهه راسان ۴. سارمای دووم مه به ست له خه یال و بیر کردنه وه به
 تاق تاق له دهشتی شیروانه وشاکه ل

— ۹۶ —

— بۆسته فا به کی جاف —

تۆ به هیزی شاخی گاپت قوربه و مؤرت هه یه^(۱)
 خوی له گو ففارت نه باری وا چه می شو رت هه یه^(۲)
 وهك به ئینعام^(۳) و نه وازیش^(۴) مو خلیسی زو رت هه یه
 هه روه ها بۆ مه کرو مه غره ز سه یته ره ی زو رت هه یه^(۵)
 ئافه رین بۆ خو ت و عه زم و جه زم و بیرو با وه رت
 هیزی بازووی رۆسته م و بارامه که ی گو رت هه یه^(۶)
 هیچ مه تر سه له م ده سیسه بی ئه ساس ولیه سوک
 ئاخرت سه رکه و تنه چون قه لبی غیور ت هه یه^(۷)
 نهك به ته نها شا که لی ئه وسافی راسی ت کا به یان
 له م نموونه چه ن هه زاری راس و مه سه رو رت هه یه

۱. شاخی گابت : تغه نگی ئینگیزی . ۲. چه می شور : گوندیکه له ناوچهی که لار .

۳. ئینعام : بهخشش . ۴. نهواز : لاوانهوه ، دلخوشتی دانهوه .

۵. مهغره : مغرض : مه بهست . ۶. بارای گور : پاشایی ئیلان بوه که له تیر هاوشتنا هاوری نه بوه .

۷. قه لی غیور : دلی به تین ، دلی به هیز .

۹۷

بۆنه مجهد

چه ره مزیکي به ریزه ئهم مناله عه جهب یاد ئاوه ریکی نی میساله
به سرهات هه موورینیه پیش چاو ئه لای سه د ساله یکه ئهم مناله

۲

ئه زانی چون که ئی کئی ناوی ناوه به هوئی نه و ناوه مه جدی لی پراوه
عه زیزیکی بوخارایی به عیزه وتی ئه مجهد به لای قه ووم و براوه

۹۸

چه ند ئاموزگاری یه ک

له بیرت گهر نه چی تاکاتی پیری رمووزیکی ئه ئی ته میا به میری
به کوردی و کورتی و پرسی و پوهانی له بیرى عیلم و حیلما نی به بیرى

۲

درؤ و حيله و خیا نه ت ناره وایه له پرسی لامه ده مایه سه فایه
خوداو ئایینی ئیسلای بناسه به پرسی شاکه لیش پشت و په نایه

که شاکه ل شهوقی ناوی نامه تانه ❖ جه لای پینوس و دست و خامه تانه
بیسن په ندو بیروو بوی فیدابن ❖ لیباسی رۆژو شه وینی جامه تانه

— بۆئه نوهری حه مه برای کاک نه حه د —

نه و باوه و نه و رهس نه و گولی نه و رۆژ ❖ روو خوشی خوشی وه ک جه ژنی نه و رۆژ
گولی نیرگسی باغچه ی شاکه لی ❖ ده وای زامانی دلی پر له سۆز

له حوهری دلاجیگه ی ته رخانه ❖ یاری دراوی لوتفی یه ز دانه
پۆلی یه که می دانیشگای دووهم ❖ نه مه بۆئه نوهر به هیچ مه زانه

پۆژی پۆشنه، نه یما، له شهوی ❖ وه ک شیر راپه رن، هه لسن له خهوی
چاوه ری دس و پینوس تانه ❖ وه ته ن جار جاریش مه ردی نهوی

کیوی ته مکی نه به له دانیشتنا ❖ پاس و سابیت به له خو هیشتنا
هه ژار په رست و فه قیر لاوین به ❖ بیری پیریت نی له دهس رۆیشتنا

هیچ وینه نی یه ئەم ڕەسم و وینه ❖ سەرنجی لێدەوورد ورد بید وینه
بۆت بەیان ئەکا دنیاچی ئەوی ❖ ئازیز لەم ڕەسمە دەرسی بخوینه

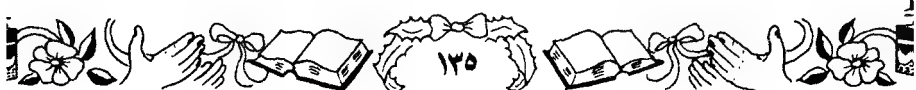
ئەم وینه جوانە لێ کردم تاسە ❖ وتی : شاکە لیم خاسم بناسە
تۆ پیرو بە بیر پەرژینی ژینی ❖ دەرسیکی ڕاسیم پێ بلی خاسە

شاکەل چاوە ڕێی دەستی گەنجانە ❖ تەواو بوو نی یه تی هیزی پیرانە
پاریزگاری ئەو بەرزی پایە یە ❖ چاوی ئۆه بوونی فەرزی سەرتانە

خەو و خواردن و تەواوی ئاھەنگ ❖ پەشیانی یە سەرنە دە ی لە سەنگ
بۆ دنیا ی دوو ەم بۆ بەرزی وە تمن ❖ لە گەل ھەوادا ھۆشت بێنە جەنگ

پەندی پیرانە و دەرس و ەھایە ❖ خاسی وەر بگرە بۆ لە مە ولایە
جە ھد و سابقی لە کاری خەیرا ❖ لە گەل براتا بۆ دوو دنیا یە

۱- یاری دراو : یارمەتی دواو .

نامهی توفیق ناغای گه لالی وعه شروقی بو شیخ نه حمده

وه هه وای سهیران شکاری شاکه ل ^(۱) بوینم وه چه م جهیرانان گه ل گه ل
 ته رک کمر دم وه ته ن وه لگهی کوردوستان ^(۲) وه چهن مه راره ت پهری گه رمیان
 ئیسته زیاتر دهر دم بی کاری ^(۳) نه شکار مه ندهن نه یاد گاری
 نه ساحیب شاکه ل بوینم وه چه م ^(۴) نه دل یه ک ساعه ت فاریفن جه غه م
 نه ره مه ی غه زال چون جاری جاران ^(۵) نه هات هات ده نگ چابوک سواران
 شه و وړو نه ویر مه له خ و مارم ^(۶) جه کاری گه ردوون بهرعه کسه ن کارم
 بهل ناسه ف جایی نه تیجه ی پاکان ^(۷) ئاوه دان که رو شاکه ل چون جاران

به ته و فیقی زات فهر دی

- ۱- بوینم: بینم، چاوم بی بکه وی؛ وجهم: به چاو؛ جهیرانان: کوی [جهیران] وه شه یه کی تورکی یه، وانه ئاسکه کلن
- ۲- وه لگهی: به لگهی. مه راره ت: تالی. پهری: پۆ.
- ۳- نه شکار مه ندهن: راوو شکار نه ماوه.
- ۴- فاریفن: [الفارغ،] خالی. جه غه م: له غه م.
- ۵- ره مه ی غه زال: کوومه لی ئاسگ نه ویر مه له خ و مارم: له بیری کولله و مارم.

وه لای شاکه لی بو توفیق ناغا

کره ش خست نه جهرک دلهی غه مبارم ^(۱) موزاعه ف که رده ن دهر دوو ئازارم
 که لای دلسوز ناغهی گه لالی ^(۲) جه دلسوزی نه و دل بیهن حالی

توراس فەرمان بى دۆسه كى گيانى ۱۱ پەرىت زەخمەت بى شاكەل وئرانى

چەنى ھاو فەردان شكارت كەردەن ۱۱ ئەوقات وە سەیر سەیران سەرف كەردەن

وہ ھەوای ئەوسەیر ئەمسال چون سالان ۱۱ تەرك كەردى وە تەن وە لگەى كوردوستان^(۳)

نەئەو بەزم كەیف ئەوسەیر سەیران ۱۱ نەئەو زەوق و شەوق زەمزەمەى جاران

جەلات جەم بىەن مەینەت فراوان ۱۱ پەى شەوقى سوجەت شىخى گەرمیان

مەزانو ئیستە دەردت كارىەن ۱۱ كەیفە كەت رەمیان ناديارىەن^(۴)

بەلام ئەى ھاوپاز رەفیقە كەى دلف ۱۱ راي مەینەت ھەركیز ناوەرى وە دلف

چونكە یەرەوۋى یەى چەرخى ناسازەن ۱۱ گاهی جەنشیو گا جەفەرازەن^(۵)

مەگىلا فەلەك وە كای یاران ۱۱ ئاوا ھەروئى شاكەل چون جاران

وہ تەووفى زات فەردى بى ھەمتا ۱۱ مەكەرى شكار ئەو زیدو مەئوا^(۶)

وہر نەوۋى تەقدیر ئیمەبچ چون یاران ۱۱ وەى گشت دەردەو ھەى پەى مەزاران^(۷)

۱- موزاعەف : زۆرتربوو ، پەربوو . ۲- جە : لە . ۳- چون : وەكو .

۴- مەزانو : نازانى . ۵- جەنشیو : لەزى . جەفەرازەن : لەبەرزیا .

۶- زیدو مەئوا : وەتەن ، نیشتمان . ۷- مەزاران : گوردستان .

۱.۲

بو حاجى ئىبراھىم لە پوژىكا لەكاتى بەرەووجوونى حاجى عەلىا

كاكە حاجى لىم بىووەرە گەر قسەم رووتەو رەوان

جەو ھەرىكى لى ئەچۆرى ھەروەكو تیخی دەوان

ناعیلاجم گهر سهرم داناوه پاسی ههر ئه لیم
 من وه کو دانایی کوئی ههر ئه بی حه ق کهم به یان
 چاوه ری ی به یدانخی سه وزم بی به پاسی زه رده وه
 یا ده نگي "الله أكبر" حه مدی حه بی لامه کان^(۱)
 حه مدی ئه وخوايه که وایئوهی که یانده مالی خوئی
 خاک و خوئی ئه و مه قامه ی کرده سوورمه ی چاوتان
 ئه و که سه ی دینی مه دینه ی ئاره زوونی دینی یه^(۲)
 که ی ره وایه دل نه گوین یا نه شورن چاویان
 ویجدی جه ددی لازیمه مه که ی موکه پریم گهر ئه چی
 گهر نه هاتایه به سه رما پیزی وهر وهر پوچه که م
 حازرم ئه و کاته پوحم که م فیدای سه ییاره تان
 تابعی ئه خلاقی مامت به له دین و پاسیا
 پوژی ریژی وهر وهر و "الله أكبر" چهن جیان
 پوژی شادی و شهر ئه لین به ویان و به میان ئاشقی
 مل که چی قوچی قه زاو حازی قوربانه گیان
 مانگی ذی الحجة و محرم ناویان شهر الحرام

ئەشكى ھەسرەت دارژىنە گەيتە جىي ئەسحابەكان
 تيا ھەرامە شەوق و شادى پىت بلىم مە ەناكەيان
 لەو كرا قوچى فېدا دە فەى بەلا باش "اسلما"
 لەم پڭا خوينى خەتا تە ئسىرى تا ئاخىر زە مان
 پارس ئە پىرسى ئەم دوو مانگە كاتى ئاگادارى يە
 كەى رەوايە نى خەبرى نى تۆلە مەوزووعى ئەوان
 تەوفە كەى "بەت الحرام" و شىنە كەى شارى نەجەف
 رەسمىكى كۆنن لە دىنا چوونيان و باسيان
 حاجى و شىخ و مەلا بۆچى بەسە ھوا زۆر ئەچىن
 پۆڭى گريانەو نە دامەت مەنھەجى پۆڭى جەزان
 كاكە ئىزە شاكەلە ئەمجا لەسەر خۆت نى و بچو
 رىزى ھەر ھەر زور نەمانە رىزى نەزمە ھەك زە مان

۱- ھەبى لامەكان: زىندەوى نى جىنگە و شوڭىن مەبەست خوايە ؛ ۲- دىق: كورت كەردنەوى "دەقزىيە"
 واتە سەردان و زيارەت كەردن، شاعىر بۆ مەبەستى سەروا وای و تەوھ.

— ۱.۳ —

شاكەلى لەگە شىتىكيا بۆخزمەت شىخ لە سالى ۱۹۷۳- دا، لە باش
 ئە ھەى ماويەك لەوى ئەمىتتە ھە، شىخ كاغەزىك ئەنووسى لە
 ھەلەى كاغەزىكى شاكەلى داوھ لەوى دا شىعەرىكى فارسى ئەكات

به کوردی شاکه لیش واتی ئەگا که شیخ داوای کردوو که شیعره که
 ئەوتە و او بکات، چونکه شیخ له دوانی کاغه زه که ی دا نوو سیبووی
 ماوی یه شاکه لیش واتی ئەبی که شیخ فەر موویه شیعره که ی بو تو او
 بکات سهره تای شیعره که ی سه ماحه تی پیر به م به یته دهس بی ئەکات:

دیده از دیدار تو سیرآب خواهد شد مگر ماهیان از خوردن آب روان گردند سیر

هه روه کو ماسی له ناو ئاوا یه تیر نابی له ئاو
 خو منیش نه زدیکی تووم و مامه وه تینووی ته و او
 له پاش ئەوهی شاکه لی ئەگه پریتە وه شاکه ل ئەم غه زه له ی خواره وه
 له سهر هه مان کیش سهر و دانە فی:

من وه کو ماسی و تو به حری علووی بی حساو
 هه ر ئە سوو پریمو له ئاوا سک رهش و سینه م سوو تاو
 شو علیه بی شهوقی جه مالت سینه که ی سوو تا نووم
 باوه کو ماسیش له ئاوا لیوو ده م پیری له ئاو
 سینه سوو تاوی قومی ئاوی گه رووی به حری زو لال
 هه روه کو ماسی ده روون گه رم و گه روومه پر له ئاو
 نو قمی ده ریاو که چی هه ر بی نسیب و له زه تم
 وه ک من و ماسی نه بی هیج کهس له ئاوا دل که و او

غەرقى ئەم دەريايە زەۋقە لەززەتى تاۋى دەروون
 ئەي خودا لەو غەرق و بەرقەم قەت نەكەي مەش براۋ
 ئاۋى فەيزوۋ ئابروۋتە ، ئابروۋ بەخشى عموم
 ماسى ئاسا ، مامەۋە مەن ، غەرقى مەۋجى بلىقى ئاۋ
 بەحرى بنى سامانە كەنارى عىلمى خواپىداۋى تو
 چەن ھەزارى ۋەك مەنى تيا كەۋتە تۈپى توۋروداۋ
 كۈانە ھەنگىكى ۋەكو تو سۆزىش و سازى بى
 سەرخۈشى ملكى بەقاۋدلى نەداتە ئاۋ و تاۋ
 بەحرى عىلمى تۈيە ژىنى عالەمىكى مەعنەۋى
 كەس ھەيە تىزىنى لە ژىنى ھەروە كۈماسى لە ئاۋ
 شاكەلى بەحرى مەعانى پىر لە دانەۋگە ۋەھەر
 گەر سەرت دانائە لەم دەريا بچۆرە بىخى ئاۋ

— ۱.۶ —

— نامە يەك بۆمە محمودى حاجى مەدەي رۇستەم —
 نامەي غەمىن و پەندى شىرىنم ۋ بۆمە حمۋى حاجى يارى دىرىنم
 رەفىقى دەۋرەي گەنجى و منالى ۋ تاكەي بۆدنيا ئەۋەن بەدحالى
 نەر پۇژى جارى پۈۋكەي لەدوۋرۋ ۋ سىنەت ساف ئەنى ۋەك جاي دوۋرۋ

جای جهم چی بوو به کاری چی هات جه مشید بۆکوی چوو شه یده چی لی هات
 تاجی شاهانی که یانی که یی بوو ده وره ی نه وانیش وه ک حاته م ته ی بوو
 جامی جه مشید و ته لای بی وینه سینهی روشنی سیرا جه دینه
 روشنتر له جام دنیا نه نوینی چاوی نه کاتو چاوی نه نوینی
 جابه سیه که یف و گالته ی منالان وه کو من عومرت خاس دابه تالان
 ئیسته ش هه ر باشه هه تا کو ماوین جار جار لاکه ی نو چاوه ری دی دواوین
 خو توش وه کو من چاکت له بیره چهن ره نگی ریژا نه م چه رخه پیره
 چهن چابوک سواری وه ک حاسام الدین له زین دابه زین چوونه ژیر زه مین
 سینه مای دنیا نایه له نووسین به لام بو ته زکار بازی نه نووسین
 چهن خانه واده ی وه ک میرانی جاف ناو و شوره تیان نه چوو هه تا قاف
 چاوی ملوینی وه کو من سووتاو کویره بو ته وان نه ریژن ره شاو
 چاوه ری دی ده سی ره ئیسی سیجه ن بو ده رمانی چاو ده رچن له میحه ن
 قسه ی نه فای خویشم له م نامه جینگه ی ته رخانه بو نووکی خامه
 شیریکی سووری بی شه ی وه ته ن بووم له چاو نه زانا سه رچاوه ی فهن بووم
 به لام دیوی بووم له دی و کولانا عومری شیرینم دا به تالانا
 ئیسته ژیانم پر له حه سرته بوخه سار چوونی نه وگشت ده وله ته
 چاره ناکری بارم گرانه ریگایه کی دوور به فرو بارانه

مهر به کومه کی شای سیراجه دین // په ی که م سه ختایی لاپالی یه قین
 سیراجی وه هاج عوسمانی زانا // هه لکا چرایه له ناو دلمانا
 تا قم ته راش و تاوینه ی دوو پروو // پیشکه شی تو بی نه بجا کاک مه حموو
 ریشی چه نه ی تو نه یو وه حزوور // تو هه ر بیتاشه هه تا نه فخی سوور
 به لام سینه یشت له ده عولوه هه ما // تو زی بماله به دو عاو ده وا
 حه یفه مه حموو ناو هه ربی خه بهر بی // هه تا نه و ده مه خشتی له سه ربی

— ۱۰۵ —

کاکي فیه یله سووف زانای خوش که لام // هه تا کو شکاهل وه لات بی سه لام
 کاکه له پاش تو ربویم بو که رکوک // تایه م سه ند بو جیب به ئاسانی وسووک
 له روژی شه مه یشت هه تا دوی عه سر // له کفری مامو نه مجا موخته سه ر
 عه سر بوی ده رچووم له کوزه وکلو // به نیوه ی غه م و نیوه ی خوش دلو
 هاتم که یشته دی زالی سه فهر // شه و بوو نه متوانی بیرسم خه بهر
 سایه ق نابه له د ریگا چه م و چر // ترسی نه وه م بوو بکه وینه قور
 الحمد لله باش به سه لامه ت // که یینه ژنله به بی مه لامه ت
 که وه قتی هاتین که یشینه مال // هاتینو مالو به قه درو که مال
 اوکی به ره حم له وی میوان بوو // مامه ی شه ریفم شه کر زوبان بوو
 هم ته فسیلاته بو شه رحی نه حوال // خو م عه رزم کردی برای خوش که مال

له

له

له

له

چونکه وه عدم دا علی کل حال	که له ژاله بی یا له سهری یال
زیاره تت بکه م به شهوق و سه فا	رابویرین توژیک غه م بدهین وه با
بوئه وهی میعاد هاتن که و ته شهو	هیچ نه فعی نه بوو ته نهامه ربو خهو
به لوتفی خود ایست و سی ی شوبات	گهر زور درونی نه که وینه مارت
دیمه خدمه تت پروژی بو سه یران	باش رانه بویرین به که یفی خو مان
پاو و رابواردن قسه و گفتو گو	نه یکمین به یه کا وه کو تان و پو
ته یکمین به یه کا خه یالاتی خاو	موسسه قبه لی پروژ ئیرینه پیش چاو
وه زعی زه مانیش هه تا نه و وه خته	باش مه علووم نه بی به حه رف و نوقته
ههر سوخه ن جایه ههر نوکته مه کان	ته مسیلی باشه بو ئیشی نه مان
مه علووم نه و پروژه واجبات چی بی	ته نفیزی شه رته لازم به جی بی
هه موو به جاری به پاسی و یه قین	داوای سه رکه وتن نه که مین له مو عین
به لکی به ره حم و که ره م و نه لتاف	جی به جی بکا خه یالاتی ساف
ماوه یه تریش بوئه م سه یرانه	روکنی واجیبه حویبی یارانه
گهر سالی خیزی ده غل ودان باش بی	فلاح به شهوق و خیالانش شاد بی
کورد بو عه شرتی دهروونی پاک بی	عه شرت بو گومره وه که عه بدی چاک بی
ئاغا بو میسکین ده سگیزی باش بی	میسکین بو ئاغا صاحب هه لاش بی
گهر نه مه وانی یه کجار سه یرانه	ته و او سه روه ری زهوقی یارانه

واجیباتی وا هه مووی مه حاله گشتی به جاری پێک بی له م ساله
 نه گه ر واش نه بی جاری له بوخو باش راته بویرین به پێک من و تو
 دواي نه وه ش چون بی ئیادهی غه ففر پازین به نه مری مه عبودی سستار
 به ده رگای خودا تو بیتی نه مه کاکای شاتری موخلیسی شاکه
 ۱. نه مه وه لای حاجی ئیبراهیمی شاتری به بو شاکه لی.
 ۲. کوزه کول، شوین هه وارگی جافه له خوار گوندی "سه عداوا" که له گه رمیانه.

۳. ییرینه: له گه رمیانه له جیاتی "دینین" وشه "پینین" به کار نه هینری.

۱.۶

— نامه‌ی شاکه‌لی بو حاجی ئیبراهیمی شاتری —

تازیز روحه که م سه رمایه‌ی نه شات خۆوا تپه‌ی پکی بیست و سی شوبات
 نه هاتی تو بو ته شریف نه هات ژینم بوو به ژان لیم تاله‌هه یات
 به لام نه مزانی نه مه ش مه حاله هه روا تپه‌ی پکی نه مه چه نه ساله
 ساتی سوچه‌تی یارانی گیانی غه مت لاته‌با زور به ئاسانی
 زیراعه‌ت چاکه‌فه لاه دلخوشه به لام دنیاخوی هه رکه شاکه شه
 ناغاو ره ئیسی چاکیش مه حاله میسکینیش بوخوی خه‌ریکی ماله
 باستر له هه موو لوتفی مه ولایه دنیاو ماسیوا هه مووی به ربایه
 به لام خوشتره بیری رابووردوو روح نه جولی بی په ناو په ردوو
 بیری کونه و نه و یادی رۆژو شهو تو بو من منیش هه تا کاتی خه و

خه م و خه يال ، خه يال به تاله
 خومه حوى شهوقى ديدارت منم
 توش به شيرينى ههروهك شهكرى خاو
 بومه زاقى رۆح رابوردووى ياران
 ليتمان وهرگرن وهشهوقى راسى
 خاناي قوبادى پيرى ساحيب بير
 هاوانوى مامت حاجى يه كهى كويه
 خوبيره ميژديش له م نزيكانه
 ئارايش دهري دهشت وههردهمان
 شهكروى شهوقى دوو دوسى گيانى
 بهل هيمهت بكن ئيمهش وهك آوان
 كاكهى شاترى وازم لى بينه
 بى نه تيجه يه مولك و سهروه تى
 سه رتاپاي دنيا دهر دوو مهينه ته
 كاتى نه زانين ئه چينه عهده م
 ده وريكي دووره هه رخوا ئه زانين
 نه وخه م و ته م و ته م زوخ و زاخه
 خه و و خواردن و خه يال مه حاله
 هه تا كاتى رۆژ وهك قه تهرى شه ونم
 بتاوينه وه بين به شه كراو
 په حه تيان لى بى وهك تاوى باران
 رۆحى مهوله وى و خالوى كوماى
 نه حه دى خانى و مه لاگهى جزير
 قسه ي ئه وساي ئه و ئيسته بو تويه
 ئاشناى رۆشناى عيالى خومانه
 ماموساي خاسى بگروه بهرده مان
 لايق به زهوقى ئه مانم زانين
 زهوقى وهربگرن له رۆژ و شه وان
 شاكه لى ئه يوت : دنيا بى شوينه
 مايه ي مهينه ته مال و دهوله تى
 بيرو و هوشت بى هه تا فرسه ته
 رۆح په رواز ئه كا بۆدنياي دووهم
 كهى به يهك ئه كا دوو يارى گيانى
 ئه و ئيش و پيشه ئه و ئاخ و داخه

کهی نه بریتیه وه چون ته و او نه بی
 ئیسکت نه سووتی به چاوه روانی
 زور تاره زوومه بجمه مه عزلی
 به لام ره فیقت گهر نه بی توفیق

۱- مه ولا خوا

۲- نه و نوی

۱۹/۶/۱۳۷۳ ک - ۲۳/۲/۱۹۵۴ ز

۱.۷

وه لای نامه ی نه حوال پرسی پوژووی ره مه زن له هاوینی گهرمیانا
 بو حاجی ئیبراهیم شاتری

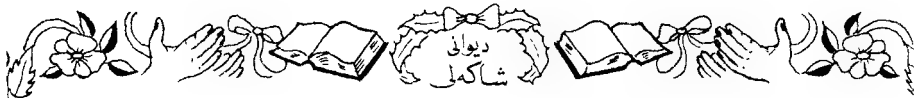
نامه ی به که م

ره ئیسی قورسی ئیل شاتری
 یاخوا ئیله کهت باوان ئاوابو
 کاکه برایم برای دل قایم
 نامه ی جه ژنانه ت پوژئی پیم یاوا
 جه ژنت موباره ک شادیت تاسه ربو
 ئه ر روئی جه تو به وهش لوا بو
 تو بویر جه من من دهوای دردم
 دردم دیویان هانا په ی دردم
 مایه ی شادی وشه وق زه وقی خاتری
 پرله ئاموزاوقه وم و برا بو
 ئوسپرده ی پیری شاکه ل بی دایم
 په یا په ی په ی وه دیدم ساوا
 شکوھی شه وقت وینه ی قه مه ربو
 وه شیم وشیتمن یانه ش ئاوابو
 دردم مهینه تن عه لاوه ی دردم
 دهوای چکون په ی دوا دردم

نامه‌ی دووهم

کاکه‌ی شازی روحی شکله‌ی ژینت بووکی بی ده ستت له ملی
 هه رکاتی که بی ی روحم له ریته سه روسامانم خاکی به ریته
 به بی میعادم شه وی مؤلوود بوو ده سی شکوم واده م له ده س چوو
 بو تو نازانی له سه رکده ی حه ق گه ردوون چلوونی خستوومه به رشه ق
 شه وی له که لارمانگی زه نک ئابات ده که و خانه قی تاوی قزرباست
 چوار قورنه ی مولکی به گرا ده ی ئیوه به پی ئه پیئوم هه رهام له حیوه
 روحه که م بویه وه عده م درویه ئه سلی نامینی بی تان و پویه
 چاوه پروانم به ئه گه ر نه مردم منیش هاوده ردی گولاله زه ردم
 له سه رماو گه رما روحی شیرینم قهت عاجیزمه به یاری دیرینم
 قره ی پوشانه بوخوت بی باشه مره ی من بوشه له سه رته م لاشه
 هیچ زویرمه به له تاوید بپن زور زور باشتره له قره کرپن

کومه له شعریک که حه زره تی شیخ عوسمان فهرمویه تی وه چه نه
 هونراوه یکی به بونه ی کوچی دوالی و خوالی خوشبو شیخ نه حمه دی
 شاکه لیه وه فهرمویه که له چاپی یه که م دیوانیکه ی دا چاپ نه کراوه
 هیوا دارم خوینه رانی به ریز که لکی لی وه رگرن .

❦ ۱ ❦

تازیز شاکه لی تازیز شاکه لی	رو خسارت ره شته ی نشته ی سوهه ی لی
جه ژنه ن شادی من مبارک بادی	دهس نه گهر دهن نه روی تازادی
تازیزان گردین به کامه رانی	مه نه وازان یه که یه که وه فهره رانی
مه حبوبان پؤل پؤل وه راگوزه ردا	چون ئاهوی خوتهن مه یان نه وه ردا
ساقی مه شینان وه له نجه ولاره	جه رگی دل داران مه که ران پاره
پاوهن مه که را وه نیم نیگی ناز	ئاهوی رهم کرده نه قولی په رواز
ئاهوی خوش خه رام توش دی وه لاوه	ساقی رهم کرده و دیای وه لاوه
نه بارامی گور نه روسه می زاک	نه ووسته ن نه دام وهی ته وره غزال
یاران بنوازان بنازی شیرین	شیرین و فرهاد ماوه ران وه شین
شنوی نه سیمه ی عه مبه ربوی زولفان	کاکول ته لاین مشکین کلافان
وهیشومه ن نازی نازک نه وهالان	داخ مه نیان نه دل وه سوسه ن خالان
چه لایه ق دارو ئاهوی چه ریده	به بان وه ره فیق یاری گوزیده

په نجه ی شم شادی هانه روی قه دح	وه عشوه وده لال له ب خه نده و فو هح
په نجه ش ماوه و نه روی فو خفوری	وه نه غه ی شیرین زلیله ی بلوری
وه زلیله ی بهر ز نه وای فو خفوری	ما چو یاره یی نه نته غه فوری
وه بادیه ی نابی شیرین مه هوه ش	دل ماران وه ره قس ره قاسی دل کدش
ایتر چیش و اچون یاری شاکه لی	باسی مه حبوبان ره شته ی ئیلاهی

۲

به بونه ی کوچی دوا یی شیخ نه حمه دی شاکه لیوه

شاکه لی یارب گول کوی جه ننه ت وار	پرر بو جه نه نوار حمه یی کردگار
داخم دوریتنه وهر نه روج نریک	روح و روح ناگان همر جسته ن ته ریک
مهردمان قه درت نه زانان زه ریف	به بیان نه مه یدان به بان وه حمه ریف
بزنانان رموز ره مزی عاشقی	به بیان وه مه جلس ساقی وراقی
بزنانان قه درت بگیزان نه دل	به بان وه ههم راز مه نزالو مه نزال
روحو جسموجان و بادیه مه خمور	دل ناواکه را چون به یتهل مه عمور
خه م په ی دوریت تا قام قیام	نه دیبی عاشق شوخی وه ش که لام

۳

به بونه ی کوچی دوا یی شیخ نه حمه دی شاکه لیوه

هه زار نافه رین کوی نوری ئیمان نشته ی نه سیه ی ئیمان نه سیمان

دیانی روخسار و چهره‌ی گول گولی گول لاله سوره‌ی ده شتی شاگه‌لی
 جه مال نومونه‌ی شه هیدانی به در رُوحَت نه حیایی نه لیلَه تول قه در
 ئامانی یانه ت وویانه‌ی شه وقم فراقت پهی که رد گرد شه و قوز و وقم
 نه مهر دمن نه و که س دل زنده‌ن وه عه شق عه شقی ئیلاهی که دمن وه سه ره شق
 مه زار پرر نورت دیانی وه چه م به رشی جه خاتر گر دین هم و غم
 عوسمان که رد سه نای نه حسه نل مسوی سه ره شته‌ی خالِق جه نه تل مئوای
 ۱- وویانه: به هانه پهی که رد: لهت کرد.

دیسان بونه‌ی کوچی دوانی شاعری به ناو بانگ شاگه لیوه
 سه د داخ پهری تو شاگه‌لی نه دیب اشعارت رموز مه عانی له بیب
 سه دره حمت جه تو، پهی تو بهی راست عه شقی حه قیقی راستی و خلاست
 مه زاری پرر نور شوعله نه فشانه‌ن سیمای نورانی پرر ته و نیشانه‌ن
 دووی ئالت که دیم نه گول کو وه چه م به رشی نه خاتر حه سه رتانه سه رجه م

پٽرس

ديوانى شاڪهلى

شماره	سره تاي هوڻاوه ڪه	ناوى هه ليه ست	لاره
-	پيڙه ڪي .	-	۱
-	ڪورته ربابي شيخ ثمردى شاڪهلى .	-	۴
-	چند سرخيلڪ .	-	۷
۱	پاڻڀري دنيا ودينم .	بو هم زره تي شيخ عوسمان .	۱۱
۲	دل له ناوى سينه ما .	بو خوشه ويستيلڪ .	۱۲
۲	له رزين له ترسي سرما .	بو نه ماني سرما ودهست رنگار بوون له نه خوشيه .	۱۳
۴	هر ته ئي پوڙي .	له نه خوشيا ثم شعرى ووتوه .	۱۴
۵	"شاڪل" م نايه بربيرا .	بر بونى زندان بوني همري شيخ سليمان له ڪر بلا .	۱۵
۶	چاوه نواى لوتفي توم .	شاعر له نه خوشيا ثم هه ليه ستى داناوه .	۱۶
۷	سوڙي تويه پير به سينم .	بو هاوري يڪي خوشه وبستي .	۱۷
۸	له چاوم دا پرين ده رپي .	بو خوشه ويستيلڪي .	۱۸
۹	"شفيع المذنبين" به عمت مگر .	پارانوه له هم زره تي پيغمبر "س" .	۱۹
۱۰	وه ڪو ڪوشڪي به شتم صاته چاوا .	له وه سخي محموداوا ڊاڪر شويني دانشني هم زره تي شيخ عوسمان بوه ، له تاوهمري مريوانم	۲۰
۱۱	تهى قوبدي سه وڙوسي .	له مدي نه رگري هم زره تي شيخ هم سني قهرجي وار .	۲۲
۱۲	نهم خانه قاي دووروي عوسماني .	پارانوه له پيراني ته ريقرت .	۲۳
۱۳	سيماي ثم وينه هم سيري سرما .	ثم پارهم شعري له سر روئيني همري ڪوري نويوه	۲۴

٢٥	له سه فریکی بیاره دا داناوه که بو خان قای بیاره چول بوه و هه زه تی شیخ له ایران بوه.	١٤	ئێ ده ردی گرانم که چه بێ یاره بیاره.
٢٦	بو هه زه تی شیخ عوسمان وتوه وادباره یه کم بهار که بهوه بو بیاره بو هه زه تی بهلم ته شریفی له وی نه بوه.	١٥	ئێ چرای سه و قی به مالت.
٢٧	وه لای سه ماهی شیخ عوسمان بو شاکی.	١٦	که ره جی دووره ریگه جینگه ت هه ره له دل دا.
٢٨	له وه سفی مه دینهی مونه وه را.	١٧	حاجی له پاشا که بهه پروو که له شاری دولهه
٢٩	له وه سفی هه زه تی پیغه مه ردا "س".	١٨	یا رسول الله که ره جی.
٣٠	پارانه وه له پیغه مه ر "س".	١٩	ئێ وه ته نه نه بهاره هه قه.
٣١	بو هه زه تی شیخ عوسمان دواي وه فاتی سه ماهی شیخ عه لادین.	٢٠	جینگه داری ئالی عوسمان توێ سیرا به دینهی مه
٣٢	بو شیخ عوسمانی سیری.	٢١	ئاسانی شاکی ئیسته.
٣٣	بو سه ماهی شیخ عوسمان.	٢٢	روو که له یاری دیرین.
٣٤	فرمایشی هه زه تی پیر.	٢٣	تاقت له دلا تاقت.
٣٥	وه سفی به بهاری کوردستان.	٢٤	سه وزه زارونه و به بهاره.
٣٦	نیشتمانی وه هاواری شاعر بو به گه رنه	٢٥	ده نگی کورده دی به گویم.
٣٧	وه سفی خوسه وسته که ی.	٢٦	هه ره که دینه ناز و نه نه.
٣٨	"	٢٧	نه و چاوه سیاره نه که وا.
٣٩	له دوری شیخ که دمی خه می که کوچه کرد و به کردار	٢٨	له گه ل دل هه ده نه بهاره.
٤٠	بو ئازار دانی خوسه وسته که ی.	٢٩	وا دیاره مه له مه ولا.
٤١	شعری سه ماهی شیخ عوسمان بو شاکی.	٣٠	خالوێ عه زیزم شاکی مه قام.
٤٢	وه لای شاکی بو سه ماهی شیخ عوسمان.	٣١	شاکی قوربان سه رووی بالاته.
٤٣	بو سه ماهی شیخ عوسمان.	٣٢	ئێ ده وای ده ردی فیراقت.
٤٤	وه لای نامی حاجی ئیبراهیم.	٣٣	هه ره بێ سه ره ره زو ئازا.

شماره	سره تاي هونراوکه	ناوی هه لیه ست	شماره
۳۴	وه ره نازی ته ماشاکه.	له باری جه وورو سه مه وه.	۵۴
۳۵	هه موو فرقی ترفندی بوو.	پهندو ته نده زر.	۵۵
۳۶	له سه رما کوئشی وه سه.	تایخی.	۵۶
۳۷	ئی محببت هه نده ئیشت نوره.	له باری خووش وستی وئوینه وه.	۵۷
۳۸	ئی له یاری ئی وه فا.	بوئی وه فایلی یار.	۵۸
۳۹	ته لائی موئیری شیرین ته رانه.	به بوئی ناره هتی وه ره هتی خویره ووتویه.	۵۹
۴۰	په شکی ده ئی که خاسه دیکه ی سه رهم.	له وه سفی ناوچه ی شاکل دا وه دووری له وه وه.	۶۰
۴۱	له م سای گوله وپای هه ناره.	له وه سفی جوانی ناوچه ی کورستان دا.	۶۱
۴۲	ئی شفیعی ده شتی مه هه ر.	پارانه وه له پیغمه ر "س".	۶۲
۴۳	شیخه کی پروو سووره کی مه سووره که.	بو سه ماحه تی شیخ عوسمان.	۶۳
۴۴	خالو کوا ده وری که نجیو جوانیت.	په شیمانی.	۶۴
۴۵	کوانی هه کی له سه رک له شاکل.	په شیمانی وه روو کردنه ریتگی راست.	۶۵
۴۶	غمه مگینه دلم زاره.	بو کوئچی دوابی نه سربینی کچی.	۶۷
۴۷	په گه و پریم له به نهات.	هه سه ره تی ئی سوود.	۶۸
۴۸	هالکی شیروانه که واپریتی مونه هه به.	بو خووش وسته کی. له شعره سه ره تاییه کانه.	۷۰
۴۹	شاکل و شیروانه میرم که و ته ئیر به نجی نیفاق.	بو یه کی له هه وری کانی نو سیوه له باری ناا لوزی وه نهی میری به وه.	۷۰
۵۰	ته ماشا ده ست و پرنجی.	له وه سفی سه ماحه تی شیخ عوسمان دا.	۷۱
۵۱	شیفته ی کولتی که سیکم.	له وه سفی جوانی ئافه تیه دا. له شعره سه ره تاییه کانه.	۷۲
۵۲	برانه مرۆ له ده س ده ره ووده هه به.	بو شینی خوالی خووش بوو شیخ سلیمان.	۷۴
۵۳	ئی سه ره و نه سیم وه ی که نهی سه مال.	بو کوئچی دوابی مه هه وری شیخ سلیمان.	۷۷
۵۴	یا رسول الله ده هه به ره هه به ری دنیا و دین	سه کلا وپارانه وه له پیغمه ر "س".	۷۸

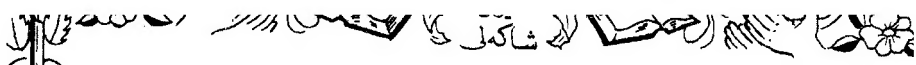
سهره تاي هوونراو كه

ناوي هه ليه ست

له يه

٧٩	سكال او پاران وه له پيغم مر "س".	٥١	يا رسول الله زه ليل ويني ده سم.
٨١	سكال له يه كه سي.	٥٢	چي كه م نه ما كه سي كه ده رم كاله نا كه سي.
٨٢	بو سه مامه قى شيخ عوسمان.	٥٣	بر و خواره مني كرده فيداي خاكي ده ري تو.
٨٣	له مدعي سه مامه قى شيخ عوسمان دا.	٥٤	شيخي من شاهنيكه پو خه ساي.
٨٤	په ندو ئاموزگاري بو محمد دي كوري.	٥٥	نووري چاوان و نه وه ي شيرينم.
٨٧	بو مالي مه ري وه لي.	٦٠	پو ري وه كه ئه مپو سيانزه به ده ري.
٨٨	بو سه مامه قى شيخ عوسمان.	٦١	گول لا ئي ريني من تازيز.
٩٠	ثابتي.	٦٢	"السلام" ئي په وزى "خير الانام".
٩١	قئ زاري له ده ردو ناخوشي وه ده ر	٦٣	مووره تيكه دل ئه سيره.
	بريني تاره زوي سهيران.		
٩٣	خوئا حافيزي و دوعا خوئا زي له ساكل.	٦٤	ئه سه رده ي خوئا وي ده شته كي ساكل.
٩٤	وه سفي بياره.	٦٥	ده ستي ساكلي وه خيزي جهانان.
٩٥	له باره ي قلاي شيروان وه.	٦٦	گردي شيروان سه يراني سيروان.
٩٦	بو كوچ كردي مه مه بو كفري.	٦٧	ئم برياني په تاسي خاسم كرد.
٩٧	وه سفي ده شتي ساكل.	٦٨	سه فاي ده شته كي پاي هري ساكل.
٩٨	بو كوچي دواي ئه نوهرى كوري "غزه لي يكرم"	٦٩	ئه مپو سائيكه ساكل يه نازه.
٩٩	غزه لي دووه م.	٧٠	ئه سه ف بو ساكولي ساكل.
١٠٠	بو كوچي دواي ئه نوهرى كوري "غزه لي سي پرم"	٧١	گره ي كه رميان نه ما ته سيري.
١٠١	"غزه لي چواره م"	٧٢	تازيز زمانه ئه وازمانه.
١٠٢	ئه سه ف بو له ده س داني خووشه ويستيكه	٧٣	دل م ناي به دلمان غه يالي نه وده ميكي تر.
١٠٣	هاواري ته نيابي.	٧٤	چه خووشه گر له عومنيكا پيري يه كه دوو جهانيم
١٠٤	بو گياني پاكي ئه نوهر.	٧٥	پيشكه ش بو گياني پيروزي ئه نوهر.
١٠٥	ثابتي.	٧٦	چه خووشه ريني ده رويشي ئه گر
			ده رويشي سه ولايي.

۷۶	له سایری باغی هوسنی توله دنیا گشتی بیزارم	بو سه مامه تی شیخ عوسمان له شعره ته سو فیه کان
۷۷	گیان فیدای ده ست و قه لیم بی ته سپ و زینم بپهچ	له شعره نشتمانیه کان
۷۸	لابقی باللی توبه ئی وه ته کالای سور	"
۷۹	توهی له دنیا بی ده س دامانی	په ند و ناموز گاری بو دور گرتن له موقی دوروو
-	ده ردی سیلی یه غوینیه کیری یسه	"
-	گره و گولیکه چاوی تکاوی	"
۸۰	پروکه له پاسی چه نه به قهیمه ته	په ند و ناموز گاری بو رو کردن له راستی و چاکه کردنه
۸۱	هه ژاریکی پیرلات و نات و او	ده ر پرینی ئازاری گهل
۸۲	گیانه بی بگره به لکه پینکه ون	له شعره نشتمانیه کان
۸۳	تاره زووی گریانم و پوژی نو روزه و بهار	وه سفی نو روز به بهاری کوردستان
۸۴	به هاران و ئیواره ی ده شتی سیروان	وه سفی ایواده و بهاری ده شتی سیروان
۸۵	ته نو سم به دل موباره له بادی	و شاکل و شیروان
۸۶	سه لای غالیس و دو عاوته مهنای چاله و	شعری هه زره تی شیخ عوسمان بو شاکلی
-	خوش ئاسار	"
۸۷	-	له باره ی جهنابی ملا عبد وولکه یی مووده یسه
۸۸	شاکلی وه شای گردین دلداران	شعری جهنابی ملا عبد وولکه یی
۸۹	شاکلی وه شای گشت زینده دلان	مووده ریس بو شاکلی
۹۰	شاکل و وه شای شیرین پو غساران	"
۹۱	شاکلی وه شای گردین نازاران	"
۹۲	شاکلی وه شای شیرین گوشتاران	"
۹۳	ئازیز شاکل ئازیز شاکل	"

نومبری	سهره تائی هونزواوه که	ناوی هه لیه ست	لایزه
۹۶	نمونه نوهی شاکله وینیی.	هوار دوو بیتیم واته دو شعری که به سر	۱۲۹
۹۵	یا خوائی داغ و بی تاغ و ترم بی.	وینیی نه نوه ری کور به وه نویسیو به.	۱۳۰
۹۶	تۆ به لهریزی شافی گاپت.	وه لای نامی مسته فابگی که ریم بگی جاف.	۱۳۲
۹۷	چه ره مزیکیی به ریزه ترم مناله.	هه ربۆ مسته فابگی جاف.	۱۳۳
۹۸	له بیرت گه رنجهی تاکلی پیری.	بۆ نه مجرد.	۱۳۳
۹۹	نه و باوه و نه و ره سن نه و گولی نه و ژۆز.	چه نه نامۆز گاریک.	۱۳۳
۱۰۰	وه وای سیران شکاری شاکه ل.	بۆ نه نوه ری هه به برای کاله نه هه د.	۱۳۴
۱۰۱	کزه مش هفت نه به رگه دلی غه مبارم.	نامی توفیق تاغای گه لاتی بۆ شاکه لی.	۱۳۶
۱۰۲	کاکه حاجی لیم بیو ره گه ر قه سم پووته و په وان	وه لای شاکه لی بۆ توفیق تاغای گه لاتی.	۱۳۶
۱۰۳	من وه کوماسی و تۆ به به ری علوی بی هه او.	بۆ حاجی ئیبراهیمی شاتری.	۱۳۷
۱۰۴	نامی غه مین و به ندی شیرینیم.	له وه لای شعریکی هه زره قی شیخ عوسمان دا.	۱۳۹
۱۰۵	کاکه فیه سووف زانای خهوش که لام.	بۆ مه هودی حاجی محمد دی پرۆسته م.	۱۴۱
۱۰۶	ناز به رو هه که م سه رمایه نه سات.	وه لای حاجی ئیبراهیمی شاتری بۆ شاکه لی.	۱۴۳
۱۰۷	ره عیسی قورسی ئیل شاتری.	بۆ حاجی ئیبراهیمی شاتری.	۱۴۵
۱۰۸	کاکه شاتری پوچی شاکه لی.	وه لای نامی حاجی ئیبراهیمی شاتری.	۱۴۷
		"	۱۴۸
	کۆمه نه هونزواوه یکی هه زره قی شیخ عوسمان.		
۱	ناز به شاکه لی ناز به شاکه لی.	بۆ به ریز گرتنی شاکه لی.	۱۴۹
۲	شاکه لی یا به گول کۆی جه نه ت وار.	به بونی کوچی دوانی شیخ نه هه دی شاکه لیوه.	۱۵۰
۳	هه زار تا فرین کۆی نوری ئیمان.	"	۱۵۰
۴	سه د داغ به ری تۆ شاکه لی نه دیب.	دیهان بونی کوچی دوانی شاعری به نا و بانگه	۱۵۱
		شاکه لیوه.	

شاگل سالی ۱۹۷۶

نهی وه ته من قوریانی شیوهی شیوی سهوزو شینی تۆم
درک و دالت گوئیزو مۆزه من نهوا پهرژینی تۆم
بن گومانم دل نه نیشناوی له من نهی نیشتمان
موخلیسی بۆلهی بهرینزو خادیمی دیوانی تۆم
- شاگل -